

АНЕКСИ

КЪМ

ПРОГРАМАТА
ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
(2007–2013 г.)

Съдържание

Анекс 1	3
Информация за процеса на консултации при подготовката на НСП и ПРСР	3
Анекс 2	11
Организации и институции поканени в Комитета по наблюдение на изпълнението на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013г.	11
Анекс 3	14
Базови индикатори, индикатори за продукт, индикатори за резултат, индикатори за въздействие	14
Анекс 4	28
Приложения към мерките от ос 1	28
Приложение 1 (Мярка 121 Модернизиране на земеделските стопанства)	29
Приложение 2 (Мярка 123 Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти).....	41
Приложение 3 (Мярка 143 Предоставяне на съвети и консултиране в земеделието в България и Румъния (2007-2009 г.))	47
Анекс 5	50
Приложения към мерките от ос 2	50
Приложение 1 към мерките от Ос 2	51
Изследователски екип за разработване на методология за изчисление на плащанията за мерки 211, 212 и 214	51
Изследователски екип за разработване на методология за изчисление на стандартни разходи за Мярка 223	52
Приложение 1 за Мярка 211 и Мярка 212 - Карта и списък на планинските и другите необлагодетелствани райони.....	53
Приложение 2 към Мярка 211 и Мярка 212	97
Методология за определяне плащанията за фермери в необлагодетелствани райони	97
Приложение 1 към Мярка 214.....	102
Основни изисквания за агро-екологичните ангажименти.....	102
Приложение 2 към Мярка 214.....	110
Минимални изисквания за минералните торове и продуктите за растителна защита	110
Приложение 3 към Мярка 214.....	117
Методология за изчисляване на агроекологичните плащания	117
Приложение 4 към Мярка 214.....	124
Подход за определяне на земеделските земи с ВПС в България и карта на земеделските земи с ВПС в България	124
Приложение 5 към Мярка 214.....	129
Приложение 1 към Мярка 223.....	131
Методология и база данни за изчисление на разходите за създаване и поддръжка при залесяване.....	131
Приложение 1 към Мярка 226.....	134
Списък с общините, чиято територия е с висок риск от горски пожари.....	134
Анекс 6	135
Списък на селските общини, допустими за подпомагане по мерките от ос 3	135
Анекс 7.1.	141

Предварителна оценка на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г. – Том I	141
Анекс 7.2.	141
Предварителна оценка на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г. – Том II	141
- Стратегическата оценка на въздействието върху околната среда	141
Анекс 8	142
Приложения към Стратегическата оценка на въздействието върху околната среда на Програмата за развитие на селските райони	142
Приложение 1	143
Решение № ЕО – 5/2006 на Министъра на околната среда и водите за необходимостта от екологична оценка на ПРСР	143
Приложение 2	146
Становище на Министерството на околната среда и водите относно екологична оценка на ПРСР	146
Приложение 3	149
Обобщена справка на МЗП за Стратегическата оценка на въздействието върху околната среда	149
Приложение 4	151
Нетехническо резюме на оценката на въздействие върху околната среда	151

Анекс 1

**Информация за процеса на консултации при подготовката на НСП и
ПРСР**

Списък на институциите и партньорите, с които са проведени консултациите по подготовката на програмните документи за развитие на селските райони

Държавни институции	Партньорски организации (асоциации, съюзи, неправителствени организации)
<p>Комисия по земеделие, Народно събрание на РБ;</p> <p>Министерски съвет;</p> <p>Мисия на България към Европейската общност;</p> <p>Министерство на финансите;</p> <p>Министерство на икономиката и енергетиката;</p> <p>Министерство на държавната политика при бедствия и аварии;</p> <p>Министерство на образованието и науката;</p> <p>Министерство на регионалното развитие и благоустройството;</p> <p>Министерство на труда и социалната политика;</p> <p>Министерство на околната среда и водите;</p> <p>Министерство на държавната администрация и административната реформа;</p> <p>Министерство на здравеопазването;</p> <p>Министерство на културата;</p> <p>Министерство на транспорта;</p> <p>Държавен фонд "Земеделие";</p> <p>Национален статистически институт;</p> <p>Национален осигурителен институт;</p> <p>Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози;</p> <p>Изпълнителна агенция по лозата и виното;</p> <p>Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури;</p> <p>Изпълнителна агенция по селекция и репродукция на животните;</p> <p>Изпълнителна агенция по почвените ресурси;</p> <p>Изпълнителна агенция по околна среда;</p> <p>Национална служба за съвети в земеделието;</p>	<p>Агенция за социално-икономически анализи;</p> <p>Асоциация за биологично земеделие "Екофарм";</p> <p>Асоциация за развитие на частните гори;</p> <p>Асоциация на земеделските производители в България;</p> <p>Асоциация на зърнопроизводителите фермери;</p> <p>Асоциация на индустриалния капитал;</p> <p>Асоциация на месопреработвателите;</p> <p>Асоциация на млекопреработвателите в България;</p> <p>Асоциация на преработвателите и търговците на пчелни продукти;</p> <p>Асоциация на производителите на комбинирани фуражи;</p> <p>Асоциация на свиневъдите;</p> <p>Асоциация на търговските банки;</p> <p>Браншова камара на дървообработващата и мебелна промишленост;</p> <p>БСЧП "Възраждане";</p> <p>Българска асоциация за селски и екологичен туризъм /БАСЕТ/;</p> <p>Българска асоциация на агенции за регионално развитие и бизнес центрове (БАРДА);</p> <p>Българска асоциация на билкарите и гъбарите;</p> <p>Българска асоциация на фермерите;</p> <p>Българска горскостопанска камара;</p> <p>Българска земеделска камара;</p> <p>Българска международна стопанска асоциация /БИБА/;</p> <p>Българска национална асоциация "Етерични масла, парфюмерия и козметика";</p> <p>Българска стопанска камара;</p> <p>Българска търговско-промишлена палата – Стара Загора;</p>

Държавни институции	Партньорски организации (асоциации, съюзи, неправителствени организации)
<p>Национално управление по горите (преобразувано в Държавна агенция по горите)</p> <p>Национална ветеринарно-медицинска служба;</p> <p>Национална служба за растителна защита;</p> <p>Национална служба по зърното и фуражите;</p> <p>Агенция по кадастър;</p> <p>Изпълнителна агенция по хидромелиорации.</p>	<p>Българска търговско-промишлена палата;</p> <p>Българска фондация “Биоразнообразие”;</p> <p>Българската асоциация на хранителната и питейна индустрия;</p> <p>Български пчеларски съюз;</p> <p>Българско дружество за защита на птиците;</p> <p>Национален млечен борд;</p> <p>Национален съюз на водоползвателите;</p> <p>Национален съюз на градинарите;</p> <p>Национален съюз на земеделските кооперации в България;</p> <p>Национален център на ромите в България;</p> <p>Национална асоциация на млекопроизводителите;</p> <p>Национална лозаро-винарска камара;</p> <p>Национална федерация “Земеделие и горско стопанство” на КТ “Подкрепа”;</p> <p>Национално сдружение на общините в Република България;</p> <p>Световен фонд за дивата природа (WWF);</p> <p>Сдружение за устойчиви екологични решения “Агролинк”;</p> <p>Сдружение “Съюз на производителите на растителни масла и маслопродукти в България”;</p> <p>Съвет на българските аграрни организации;</p> <p>Съюз за стопанска инициатива;</p> <p>Съюз на българските мелничари;</p> <p>Съюз на оризопроизводителите в България;</p> <p>Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци;</p> <p>Съюз на птицевъдите в България;</p> <p>Съюз на работодателите в България;</p> <p>Съюз на търговците на храни в България;</p> <p>Федерация на кредитните кооперации в България;</p> <p>Федерация на независимите синдикати в земеделието към КНСБ.</p>

Държавни институции	Партньорски организации (асоциации, съюзи, неправителствени организации)
	<p>Федерация на природозащитни сдружения “Зелени балкани”;</p> <p>Фондация “БлуЛинк”;</p> <p>Фондация за развитие на предприемачеството;</p> <p>Фондация за Реформа в местното управление;</p> <p>Фондация ТАЙМ – екопроекти;</p> <p>Национален съвет по равнопоставеността на мъжете и жените</p> <p>Асоциация „Интегро”; Обединен ромски съюз</p>
Други	
<p>Аграрен университет – Пловдив;</p> <p>Агробииоинститут;</p> <p>Европейски институт;</p> <p>Земеделски институт;</p> <p>Институт Отворено общество – София;</p> <p>Институт по животновъдни науки – Костинброд;</p> <p>Институт по ботаника към Българска академия на науките;</p> <p>Географски институт към Българска академия на науките;</p> <p>Институт по криобиология и хранителни технологии;</p> <p>Институт по аграрна икономика;</p>	<p>Институт по почвознание – “Н. Пушкиров”;</p> <p>Институт по растителни генетични ресурси – “К. Малков”- Садово;</p> <p>Институт по мелиорации и механизация</p> <p>Лесотехнически университет;</p> <p>Университет по архитектура, строителство и геодезия;</p> <p>Университет по хранителни технологии;</p> <p>Програма за развитие на ООН /ПРООН/;</p> <p>Световна банка;</p> <p>Швейцарска агенция за развитие и сътрудничество.</p> <p>Напоителни системи ЕАД</p> <p>Динамика Консулт</p>

Консултации по подготовката на програмните документи за развитие на селските райони 2007-2013 г.

Проведени консултации по подготовката на програмните документи за РСР 2007-2013 г.			
№	Описание	Дата на проведена среща	Основни разглеждани въпроси
I. На ниво НАЦИОНАЛЕН СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН ЗА РСР 2007-2013 г.			
1. ФОРУМИ			
1.1	Форум за постигане на консенсус по Оперативните програми 2007-2013 г - анализи на силните и слаби страни, възможностите и заплахите на шестте Оперативни програми и Националния стратегически план за развитие на селските райони	24.03.2005	Консултациите в рамките на форумите и конференцията помогнаха да се определят целите и приоритетите на НСП, както и демаркацията с Оперативните програми по Структурните фондове
1.2	Форум за представяне на първия вариант за стратегически цели и приоритети на Оперативните програми и Националния стратегически план за развитие на селските райони	14.04.2005	
1.3	Форум за подпомагане на Работните групи по Оперативните програми за индикативно разпределение на средствата между отделните програми	04 / 05.11.2005	
1.4	Форум за представяне на основните елементи на Оперативните програми – приоритети, мерки, индикативни бюджети	14.12.2005	
2.	Конференция - на тема “Новата политика на Общността за развитие на селските райони 2007-2013”	10 /11.10.2005	

3.	Консултативна партньорска Работна група и под-групи за обсъждане на Националния стратегически план за развитие на селските райони 2007-2013 г.	7 проведени срещи в периода 2004-2007 г. и писмена кореспонденция	<p>Консултациите в рамките на Работната група за НСП и под-групите бяха съсредоточени върху SWOTанализа на НСП, стратегията и нейните цели, обхвата на подкрепата в териториален аспект и по отношение на приоритетните сектори/дейности, разпределението на бюджета на ниво оси. Със своите коментари и предложения следните партньорски организации допринесоха в най-голяма степен за работата на Работната група и финализирането на СНП</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Българска асоциация на фермерите;</i> • <i>Българска земеделска камара</i> • <i>Асоциация на земеделските производители в България.</i> • <i>Българска асоциация за селски и екологичен туризъм</i> • <i>Фондация за реформа в местното самоуправление;</i> • <i>Национална служба за съвети в земеделието;</i> • <i>Българско дружество за защита на птиците;</i> • <i>Българска фондация Биоразнообразие;</i> • <i>Асоциация за устойчиви екологични решения Агролинк</i> • <i>Федерация на независимите синдикати в земеделието</i> • <i>Национален статистически институт</i> • <i>Национално сдружение на общините в България</i> • <i>Агенция за икономически анализи и прогнози</i> • <i>Министерство на икономиката и енергетиката;</i> • <i>Министерство на околната среда и водите;</i>
4.	Консултации за одобряване на стратегическите приоритети и цели за развитие на селските райони 2007-2013 г. от Колегиум на МЗП	21.03.2006	НСП е консултиран с всички второстепенни разпоредители на МЗП и Работна група „Земеделие” (покриваща 1 и 2 стълб на ОСП). Резултат от консултациите е по-точен SWOTанализ на НСП, вземайки предвид последните налични статистически данни, и по-нататъшни промени в приоритетите на плана.
5.	Обществено обсъждане за представяне на проекта на Национален стратегически план за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013г.	04.05.2006	В общественото обсъждане участваха над 250 човека, представляващи всички възможни страни и е използвано, за да се утвърди НСП.
II.	На ниво ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ (2007-2013)		
1.	Работна група по мерките от ос 1 /обща/	Среща на 27.07.2006г. и писмена кореспонденция	Работната група разгледа приоритетите по оста и структурира работата на Работните групи по мерки
2.	Работна група по мерките от ос 1: • „Професионално обучение, информационни дейности и	Среща на 25.09.2006 г. и	Работната група допринесе за подготовката на текста на мерките, по-специално определянето на допустимите кандидати и дейности.

	<p>разпространяване на научни знания”,</p> <ul style="list-style-type: none"> „Използване на консултантски услуги от фермери и собственици и/или ползватели на гори”, „Консултантски услуги съгласно Анекс VIII, чл. 34 от Договора за присъединяване на България и Румъния (за 2007 – 2009г.)” 	<p>писмена кореспонденция</p>	
3.	<p>Работна група по мерките от ос 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> “Подпомагане създаването на стопанства на млади фермери” „Подпомагане на полу-пазарни стопанства в процес на реструктуриране” ”Подпомагане създаването на групи производители” 	<p>Среща на 18.09.2006 г. и писмена кореспонденция</p>	<p>Работната група допринесе за подготовката на текста на мерките: определянето на критериите за допустимост за млади фермери; размерът на помощта и определяне за допустимост на полу-пазарните стопанства; критериите за допустимост, секторите и продуктите за групи производители.</p>
4.	<p>Работна група по мерките от ос 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Модернизиране на земеделските стопанства” 	<p>Среща на 12.09.2006 г. и писмена кореспонденция</p>	<p>Партньорите в Работната група допринесоха за определянето на допустимите кандидати, сектори, инвестиции и разходи и стойност на проектите по мярката.</p>
5.	<p>Работна група по мерките от ос 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти” 	<p>Среща на 19.09.2006 г. и писмена кореспонденция</p>	<p>Партньорите в Работната група допринесоха за определянето на допустимите кандидати, инвестиции и критерии за избор на проекти.</p>
6.	<p>Работна група по мерките от ос 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> “Сътрудничество за разработване на нови продукти, процеси и технологии в земеделието, хранителната промишленост и горския сектор” 	<p>Среща на 19.09.2006 г. и писмена кореспонденция</p>	<p>Партньорите в Работната група допринесоха за определянето на допустимите бенефициенти за нови продукти, процеси и технологии, както и критерии за избор на проекти.</p>
7.	<p>Работна група по мерките от ос 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> “Подобряване и развитие на инфраструктура, свързана с развитието и адаптацията на земеделието и горите “ “Възстановяване на селскостопанския производствен потенциал, разрушен от природни бедствия и въвеждане на подходящи превантивни дейности” 	<p>2 срещи проведени в периода 2006-2007 г. и писмена кореспонденция</p>	<p>Партньорите в Работната група разгледаха обхвата на помощта - допустимите дейности и подхода за прилагане на мерките</p>
8.	<p>Работна група по мерките от ос 2 - /обща/</p>		<p>Работната група разгледа приоритетите по оста и структурира работата на Работните групи по мерки</p>
9.	<p>Работна група по мерките от ос 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> “Плащания на фермери за природни недостатъци в планинските райони” “Плащания на фермери в райони с природни недостатъци, различни от планинските” 	<p>Среща на 14.07.2006г. и писмена кореспонденция</p>	<p>Работната група разгледа териториалния обхват на мерките и компенсаторните нива</p>

10.	<p>Работна група по мерките от ос 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Плащания по Натура 2000 и плащания свързани с Директива 2000/60/ЕС (за земеделски земи)”; • “Плащания по Натура 2000 (за гори)”; • “Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни мерки”; • “Първоначално залесяване на неземеделска земя”; • “Първоначално залесяване на земеделска земя” на Регламент 1698/2005 за развитие на селските райони. 	9 срещи проведени в периода 2006-2007 г. и писмена кореспонденция	Работната група допринесе за определянето на допустимите дейности
11.	Работна група по мерките от ос 3	3 срещи проведени в периода 2006 г. и писмена кореспонденция	Работната група допринесе за определянето на териториалния обхват на помощта и допустимите дейности и разходи
12.	Работна група по мерките от ос 4	5 срещи проведени в периода 2006 г. и писмена кореспонденция	Работната група допринесе за определянето на допустимите дейности и разгледа подхода за прилагане на мерките по тази ос.
13.	Вътрешноведомствено съгласуване на ПРСР 2007-2013 г. и одобряване на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г. от Колегиум на МЗП	17.11.2006 16.01.2007	ПРСР е консултирана с всички второстепенни разпоредители на МЗП и Работна група „Земеделие” (покриваща 1 и 2 стълб на ОСП) преди изпращането ѝ в ЕК.
14.	Обществено обсъждане на проекта на Програмата за развитие на селските райони 2007–2013г. и на Доклада за Стратегическа Екологична оценка на ПРСР	18.12.2006	В общественото обсъждане участваха над 120 човека. На обсъждането бяха утвърдени текстовете на мерките от участващите страни и беше очертана работата по финализирането на ПРСР.

Анекс 2

Организации и институции поканени в Комитета по наблюдение на изпълнението на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013г.

Организация / Институция
Заместник министър на земеделието и продоволствието - Председател на Комитета за наблюдение
Директор на дирекция "Развитие на селските райони", МЗП - <i>Заместник-председател на Комитета по наблюдение</i>
Представител на Европейската Комисия
Изпълнителен директор на Държавен фонд "Земеделие" – Разплащателна агенция
Зам. изпълнителен директор на Държавен фонд "Земеделие" – Разплащателна агенция
Министерство на финансите – Дирекция определена да осъществява функции на централно координационно звено за управление на средствата от Структурните фондове на Европейския съюз и Управителен орган на Оперативна програма "Техническа помощ"
Министерство на околната среда и водите - Дирекция определена за Управителен орган на Оперативната програма "Околна среда"
Министерство на регионалното развитие и благоустройство - Дирекция определена за Управителен орган на Оперативната програма "Регионално развитие"
Министерство на икономиката и енергетиката - Дирекция определена за Управителен орган на Оперативната програма "Конкурентоспособност"
Министерство на транспорта - Дирекция определена за Управителен орган на Оперативната програма "Транспорт"
Министерство на труда и социалната политика - Дирекция определена за Управителен орган на Оперативната програма "Развитие на човешките ресурси"
Министерство на държавната администрация и административната реформа - Дирекция определена за Управителен орган на Оперативната програма "Административен капацитет"
Министерски съвет – Дирекция определена за отговорна за координацията по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции; Дирекция „Стратегическо планиране и управление“; Дирекция „Икономическа и социална политика“
Министерство на здравеопазването
Министерство на културата
Министерство на образованието и науката
Министерство на държавната политика при бедствия и аварии
Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
Изпълнителната агенция за икономически анализи и прогнози
Национален статистически институт
Агенция за хора с увреждания
Държавна агенция по горите
Дирекция "Информация, връзки с обществеността и протокол", МЗП
Дирекция "Агрозистатистика", МЗП
Звено "Наблюдение и координация на дейността на Разплащателната агенция", МЗП
Национално сдружение на общините в Р. България
Представител на НПО в областта на екологията
Съвет на българските аграрни организации
Българска асоциация за хранителна и питейна индустрия
Конфедерация на труда "Подкрепа"
Конфедерация на независимите синдикати в България
Съюз на синдикатите в обединение "Промяна"
Асоциация на организациите на българските работодатели
Конфедерация на работодателите и индустриалците в България

Организация / Институция
Асоциация на търговските банки
Фондация за реформа в местното самоуправление
Национален съвет по равнопоставеността на жените и мъжете
Председател на работната група за мерките по Приоритетна ос I “Подобряване на конкурентоспособността на земеделския и горски сектори” от Регламент на ЕС 1698/2005 – представител на НПО
Председател на работната група за мерките по Приоритетна ос II “Подобряване на околната среда и селската природа (управление на земята)” от Регламент на ЕС 1698/2005 – представител на НПО
Председател на работната група за мерките по Приоритетна ос III “Качеството на живот в селските райони и разнообразяване на селската икономика” от Регламент на ЕС 1698/2005 – представител на НПО
Председател на работната група за мерките по Приоритетна ос IV “Лидер” от Регламент на ЕС 1698/2005 – представител на НПО

Анекс 3

**Базови индикатори, индикатори за продукт, индикатори за резултат,
индикатори за въздействие**

Базови индикатори за цели

Ос	Индикатор	Измерване	Източник	Година	Единица	Стойност
Хоризонтални	1. Икономическо развитие	БВП (в паритет на покупателна способност) на глава от населението (ЕС-25=100)	Евростат	Средна стойност за 3-годишен период от 2002 до 2004г.	Индекс на паритет на покупателната способност	29.7
	2. Коэффициент на безработица	Заети като процент от общото население на същата възраст	НСИ – Проучване на работната сила	2004	%	54.2
	3. Безработица	Безработни като процент от общото население	НСИ – Проучване на работната сила	2004	%	12.0
Ос 1 Конкурентно способност	4. Професионално обучение и образование в земеделието	% от стопаните преминали основен или пълен образователен курс	МЗП	2003	%	2.4
	5. Възрастова структура в земеделието	Съотношение стопани на възраст под 35 години / стопани на възраст 55 или над 55 години	Евростат	2003	%	7.8
	6. Производителност на работната сила в земеделието	БВП (в евро) / ГРЕ (EU-25=100)	Евростат	средна стойност за периода 2002-2004	индекс	12
	7. Брутни инвестиции в земеделието	Брутни инвестиции в земеделието	НСИ	2004	млн.евро	324
	8. Заетост в земеделието	Заетост в първичния сектор	НСИ	2004	хиляди души	803.0
	9. Икономическо развитие в земеделието	БДС в първичния сектор	НСИ	2004	млн.евро	1835.5
	10. Производителност на работната сила в ХВП	БДС/зает в ХВП	НСИ	2004	евро на зает	4 036
	11. Брутни инвестиции в ХВП	Брутни инвестиции в ХВП	НСИ	2004	млн.евро	288
	12. Заетост в ХВП	Заетост в ХВП	НСИ	2004	хиляди души	111.3
	13. Икономическо развитие в ХВП	БДС в ХВП	НСИ	2004	млн.евро	441.6
	14. Производителност на работната сила в горското стопанство	БДС/зает в горското стопанство				n.a.
	15. Брутни инвестиции в горското стопанство	Брутни инвестиции в горското стопанство				n.a.
	16. Значимост на полупазарните стопанства	Брой стопанства < 1 Икономическа единица	МЗП	2003	хиляди	508.2

Ос	Индикатор	Измерване	Източник	Година	Единица	Стойност
Ос 2 Околна среда	17. Биоразнообразие: Популация на птици обитаващи земеделски земи	Изменение на индекса на популация на птици обитаващи земеделски земи				n.a.
	18. Биоразнообразие: Земеделски земи с висока природна стойност	ИЗП с висока природна стойност	Европейска агенция по околна среда		млн. ха	0.4 индикативно
	19. Биоразнообразие: Състав на дървесните видове	Разпределение на дървесните видове върху площта на ГДЗЗ (% иглолистни)	МКЗГЕ 2003		%	24.2
		Разпределение на дървесните видове върху площта на ГДЗЗ (% широколистни)	МКЗГЕ 2003		%	66.2
		Разпределение на дървесните видове върху площта на ГДЗЗ (%смесени)	МКЗГЕ 2003		%	9.6
	20. Качество на водите: баланс на минералните вещества	Баланс на азота в кг/ха	НСРЗ	2004	кг/ха	-89.5
	21. Качество на водите: замърсяване с нитрати и пестициди	Концентрация на нитрати в повърхностните води		2004	мг/л	1.7
		Концентрация на нитрати в подпочвените води		2004	мг/л (средно аритметичн а стойност)	22.79
		Концентрация на пестициди в повърхностните води		2004	мг/л (средно аритметичн а стойност)	0.019
		Концентрация на пестициди в подпочвените води		2004	мг/л (средно аритметичн а стойност)	0.011
	22. Почви: Площи с риск от почвена ерозия	Площи с риск от почвена ерозия (загуби в тон/ха/година)		2004	тон/ха/годи на	0.56
	23. Почви: Биологично земеделие	ИЗП заета с биологично земеделие		2004	%	0.2
	24. Промяна на климата: Производство на енергия от възобновими източници в земеделието и горското стопанство	Производство на енергия от възобновими източници в земеделieto	EurObserEr	2004	1 000 тона нефтен еквивалент (KToe)	0.0
		Производство на енергия от възобновими източници в горското стопанство	Евростат	2003	1 000 тона нефтен еквивалент (KToe)	691
25. Промяна на климата: ИЗП, предназначени за производството на енергия от възобновими източници	ИЗП за енергийни култури и други използвани за производство на биомаса	EK - DG AGRI	2004	1000 ха	n.a.	
26. Промяна на климата: Емисии на парникови газове от земеделска дейност	Емисии на парникови газове от земеделска дейност	Евростат	2003	1000 тона еквивалент на CO ²	4 578.6	

Ос	Индикатор	Измерване	Източник	Година	Единица	Определени е на селски райони ¹	Стойност
Ос 3 Развитие на селските райони	27. Земелски производители с доходи извън земелието	% на земеделските производители с доходи извън земелието	МЗП	2003	%	ОИСП	25.3
	28. Развитие на заетост в не- земеделска дейност	Заетост във вторичния и третичния сектор	НСИ	2004	%	ОИСП	70.0
	29. Икономическо развитие на не- земеделските сектори	БДС на вторичния и третичния сектор	НСИ	2004	млн.евро	ОИСП	10 105
	30. Развитие на самозаетостта	Самонаети лица	НСИ– Прочване на работната сила	2004	хиляди	ОИСП	382
	31. Туристическа инфраструктура в селските райони	Брой на леглата/местата за туристи в хотели, къмпинги и т.н.	НСИ	2004	хиляди	Национално	107.4
						ОИСП	179.7
	32. Интернет достъп в селските райони	% на населението абонати на DSL интернет				n.a.	
	33. Развитие на сектор “услуги”	% БДС в сектор “услуги”	НСИ	2004	%	ОИСП	53.3%
	34. Нетна миграция	Ниво на нетна вътрешна миграция	НСИ	2004	на 1000	Национално	-2.9
						ОИСП	-2.5
34. Нетна миграция	% на населението на възраст 25-64 год., което допълнително се образова и се обучава	НСИ– Прочване на работната сила	2004	%	ОИСП (ниво NUTS 2)	1.3	
Ос Лидер	36. Развитие на МИГ	Дял на населението, обхванато от МИГ				NA	

¹ За данните за индекаторите за ос 3 е използвана националната дефиниция за селски райони и дефиницията за NUTS 3 на ОИСП.

Базови индикатори за контекст

Ос	Индикатор	Измерване	Източник	Година	Единица	Стойност
Хоризонтални	1. Определяне на селските райони	% от територията на страната според дефиницията на ОИСР	НСИ	2004	%	ПС 76.5
						М 22.3
	2. Значимост на селските райони	% от територията на страната според националната дефиниция	НСИ, изчисления на МВП	2004	%	Селски 81.0
						Градски 19.0
		% на населението, живеещо в селските райони според дефиницията на ОИСР	НСИ	2004	%	ПС 58.0
						М 26.3
		% на населението, живеещо в селските райони според националната дефиниция	НСИ, изчисления на МВП	2004	%	Селски 41.6
Градски 58.4						
	% от БДС, генериран в селските райони	НСИ	2004	%	ПС 47.5	
					М 22.8	
					ПГ 29.8	
	Дял на селските райони в общата заетост (в %)	НСИ – Проучване на работната сила	2004	%	ПС 55.6	
					М 26.2	
					ПГ 18.3	
Ос 1 Конкурентно способност	3. Използване на земеделската земя	% на обработваемата земя	Евростат	2003	%	92.1
		% на площта с пасища и ливади	Евростат	2003	%	3.7
		% на площта с трайни насаждения	Евростат	2003	%	3.5
	4. Структура на земеделските стопанства	Брой земеделски стопанства	МЗП	2003	брой	665 550
		ИЗП	МЗП	2003	ха	2 904 480
		Среден размер на стопанствата	МЗП	2003	ха	4.4
		% на стопанства с по-малко от 5 ха ИЗП	МЗП	2003	%	96.8
		% на стопанства от 5 ха до 50 ха ИЗП	МЗП	2003	%	2.4
		% на стопанства с 50 ха и повече ха ИЗП	МЗП	2003	%	0.8
		Среден икономически размер на стопанствата	МЗП	2003	ИЕ	1.6
		% на стопанствата с по-малко от 2 ИЕ	МЗП	2003	%	92.4
		% на стопанствата от 2 до 100 ИЕ	МЗП	2003	%	7.2
		% на стопанствата с 100 и повече ИЕ	МЗП	2003	%	0.3
		Работна сила	МЗП	2003	ГРЕ	791 563
	5. Структура на горите	Горски площи за дърводобив (ГПД)	Евростат	2004	1000 ха	3 124
		% на ГПД притежавани от публични институции различни от държавните	МЗП, ДАГ	2004	%	14.5
		% на частните ГПД	МЗП, ДАГ	2004	%	15.7

Ос	Индикатор	Измерване	Източник	Година	Единица	Стойност	
		Среден размер на частните стопанства стопанисващи ГПД	МКЗГЕ 2003	2003	ха	-	
	6. Продуктивност на горите	Нетен средногодишен обем на прираста от ГПД	МЗП, ДАГ	2004	1000 м ³ / годишно / ха ГПД	9 964	
Ос 2 Околна среда	7. Използване на земята	% на земеделската земя	CLC 2000	2000	%	51.7	
		% на горските площи	CLC 2000	2000	%	31.5	
		% на естествените площи	CLC 2000	2000	%	11.1	
		% на застроените площи	CLC 2000	2000	%	4.9	
	8. Неблагодетелствани райони	% на ИЗП в извън неблагоприятелстваните райони					n.a.
		% на ИЗП в планинските неблагоприятелствани райони					n.a.
		% на ИЗП в други неблагоприятелствани райони					n.a.
		% на ИЗП в специфични неблагоприятелствани райони					n.a.
	9. Площи с екстензивно земеделие	% на ИЗП с екстензивни земеделски култури	Евростат	2003	%	25.8	
		% на ИЗП с екстензивни пасища	Евростат	2003	%	5.7	
	10. Места по Natura 2000	% на територията попадаща под Natura 2000 (места от интерес за ЕО & СЗЗ)					n.a.
		% на ИЗП попадаща под Natura 2000 (места от интерес за ЕО)					n.a.
		% на горската площ попадаща под Natura 2000 (места от интерес за ЕО)					n.a.
	11. Биоразнообразие: защитени гори	% на защитената ГДЗЗ - клас 1.1 определен на МКЗГЕ	МКЗГЕ 2003	2000/2002	%	1.5	
		% на защитената ГДЗЗ - клас 1.2 на МКЗГЕ	МКЗГЕ 2003	2000/2002	%	3.1	
		% на защитената ГДЗЗ - клас 1.3 на МКЗГЕ	МКЗГЕ 2003	2000/2002	%	0.0	
% на защитената ГДЗЗ - клас 2 на МКЗГЕ		МКЗГЕ 2003	2000/2002	%	3.0		
12. Развитие на горските площи	Средногодишно увеличаване на площта с ГДЗЗ	FRA 2005	2000-2005	1000 ха/год.	34.4		
13. Здраве на горските екосистеми	% на дървета (всички видове) в процес на окапване на листата (дефолиация) - клас 2-4	ICP 2005	2004	% от дървета включени в извадката	39.7		
	% на иглолистните дървета в процес на окапване на листата (дефолиация) - клас 2-4	ICP 2005	2004	% от дървета включени в извадката	47.1		

Ос	Индикатор	Измерване	Източник	Година	Единица	Стойност
		% на широколистните дървета в процес на окапване на листата (дефолиация) - клас 2-4	ICP 2005	2004	% от дървета включени в извадката	30.1
	14. Качество на водите	% на територията определена като Нитратно чувствителна зона	МОСВ	2004	% от цялата територия	53
	15. Използване на водите	% на напояваната ИЗП	Евростат (FSS)	2003	%	2.75
	16. Гори използвани основно за защита на почвата и водите	% на ГДЗЗ използвана основно за защита на почвите и водите	МКЗГЕ 2003	2000/ 2002	%	13.9

Ос	Индикатор	Измерване	Източник	Година	Единица	Определени е на селски райони	Стойност				
Ос 3 Развитие на селските райони	17. Гъстота на населението	Гъстота на населението	НСИ	2004	жители/к м ²	Национално	35.8				
						ОИСП	59.6				
	18. Възрастова структура	% на населението на възраст до 14 години	НСИ	2004	%	Национално	14.6				
						ОИСП	14.1				
						% на населението на възраст от 15 до 64 години	НСИ	2004	%	Национално	64.8
										ОИСП	68.3
	% на населението на възраст на 65 и повече години	НСИ	2004	%	Национално	20.6					
					ОИСП	17.5					
	19. Структура на икономиката	% на БДС в Първичния сектор	НСИ	2004	%	ОИСП	15.2				
						% на БДС в Вторичния сектор	НСИ	2004	%	ОИСП	31.5
						% на БДС в Третичния сектор	НСИ	2004	%	ОИСП	53.3
	20. Структура на заетостта	% на заетите лица в Първичния сектор	НСИ	2004	%	ОИСП	30.0				
						% на заетите лица в Вторичния сектор	НСИ	2004	%	ОИСП	28.2
						% на заетите лица в Третичния сектор	НСИ	2004	%	ОИСП	41.8
	21. Продължителна безработица	Дългосрочно безработните като дял от активното население	Агенция по заетостта	2004	%	Национално	11.3				
						ОИСП	6.7				
	22. Образователно равнище	% на възрастните (25-64г.) със средно и висше образование	НСИ-Преброяване	2001	%	Национално	53.6				
ОИСП						65.4					
23. Интернет инфраструктура	Покритие с DSL					n.a.					

Индикатори за продукт / извършена дейност

Ос	Ос 1 Конкурентно способност			
Мярка	Вид	Индикатори	Мярка	Цел 2007-2013 г.
111. Професионално обучение, информационни дейности и разпространяване на научни знания	Общ	Брой участници в обучението	брой	20 000
	Общ	Брой получени дни обучение	брой	170 000
	Допълнителен	Брой обучени бенефициенти подкрепени по Мярка 112 <i>Създаване на стопанства на млади фермери</i>	брой	4 000
	Допълнителен	Брой обучени бенефициенти подкрепени по Мярка 141 <i>Полу-пазарни стопанства</i>	брой	7 000
	Допълнителен	Брой участници обучени по теми свързани с опазване на околната среда	брой	18 000
	Допълнителен	Дял на курсове и информационни дейности с основна тема: Основно обучение по общи екологични проблеми в сектор земеделие/гори, и/или Устойчиво управление на природните ресурси в съответствие с европейското законодателство	%	10
112. Създаване на стопанства на млади фермери	Общ	Брой подпомогнати млади фермери	брой	4 096
	Общ	Общ размер на инвестициите	млн.евро	208
121. Модернизиране на земеделските стопанства	Общ	Брой на подкрепените земеделски стопанства	брой	5 300
	Общ	Общ размер на инвестициите	млн.евро	958
	Допълнителен	Брой на стопанствата подкрепени за прилагане на Директива (ЕС) 91/676 свързана с опазване на водните ресурси от замърсяване с нитрати причинено от земеделски източници	брой	2 000
	Допълнителен	Брой подкрепени стопанства от животновъдния сектор	брой	2 500
	Допълнителен	Дял на инвестициите директно свързани с прилагането на Директива (ЕС) 91/676 относно опазване на водните ресурси от замърсяване с нитрати причинено от земеделски източници	%	15
	Допълнителен	Дял на инвестициите директно свързани със земеделски стопанства от сектор „Мляко“ за постигане на съответствие със стандартите на българското и европейско законодателство	%	15
	Допълнителен	Дял на инвестициите директно свързани със земеделски стопанства от останалите животновъдни сектори за постигане на съответствие със стандартите на българското и европейско законодателство.	%	15
	Допълнителен	Дял на инвестициите директно свързани със съоръжения и съответно оборудване за органична земеделска продукция.	%	5
	Допълнителен	Дял на инвестициите директно свързани с производството на енергия от възобновими енергийни източници и производство на енергийни култури	%	5

122. Подобряване на икономическата стойност на горите	Общ	Брой горски стопанства, получили инвестиционна подкрепа	брой	10 000 частни собственици на гори и 100 общини
	Общ	Общ размер на инвестициите	млн.евро	20.0 за частни собственици на гори и 20.0 за общини
	Допълнителен	Площ с окастрени стъбла	ха	1 000
	Допълнителен	Подпомогнатата площ разделена на издънкови гори и горски култури	ха	4 000
	Допълнителен	Увеличаване на скъпите сортименти в подкрепените горски култури	%/ха	от 20 до 50
	Допълнителен	Намаляване на евтините сортименти (дърва за огрев) в подкрепените издънкови гори	%/ ха	от 70 до 30
123. Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти	Общ	Брой подпомогнати предприятия	брой	610
	Общ	Общ размер на инвестициите	млн.евро	535
	Допълнителен	Дял на инвестициите, пряко свързан с опазване на околната среда	%	10
	Допълнителен	Дял на инвестициите, пряко свързан с въвеждане на действащи и новиприети стандарти на Общността	%	10
	Допълнителен	Дял на инвестициите, пряко свързан с производство на енергия от възобновяеми енергийни източници и чрез преработка на растителна и животинска биомаса	%	10
141. Подпомагане на полу-пазарни стопанства	Общ	Брой подпомогнати полупазарни стопанства	брой	21 000
142. Създаване на организации на производители	Общ	Брой подпомогнати организации на производители	брой	150
	Общ	Оборот на подпомогнатите организации на производители	млн.евро	307
143. Предоставяне на съвети и консултиране в земеделието в България и Румъния (за 2007-2009г.)	Общ	Брой подпомогнати земеделски стопани	брой	27 150
	Допълнителен	Брой на подпомогнатите млади фермери	брой	4 000
	Допълнителен	Брой на подпомогнатите полупазарни стопанства	брой	20 000
	Допълнителен	Брой на подпомогнатите организации на производители	брой	150
	Допълнителен	Брой на подпомогнатите стопани, кандидатстващи по Мярка 214 „Агро-екологични плащания”	брой	3 000

Ос	Ос 2 Околна среда			
Мярка	Вид	Индикатори	Мярка	Цел 2007-2013 г.
211. Плащания за природни ограничения на фермери в планински райони	Общ	Брой подпомогнати стопанства в планинските райони	брой	60 000
	Общ	Подпомогната селскостопанска земя в планинските райони	ха	328 000
212. Плащания за природни ограничения на фермери в райони, различни от планинските	Общ	Брой на подпомогнатите стопанства от другите необлагодетелствани райони, различни от планинските	брой	10 000
	Общ	Подпомогната селскостопанска земя	ха	110 000
214. Агро-екологични плащания	Общ	Брой на земеделските стопанства получаващи подкрепа	брой	40 000
	Общ	Общата площ, включена в агроекологичната мярка	ха	160 000
	Общ	Брой на сключените договори	брой	50 000
	Общ	Физическа площ (подкрепена по тази мярка)	ха	160 000
	Общ	Брой на заявленията, свързани с опазване на генетичните ресурси	брой	1 000
223. Първоначално залесяване на неземеделски земи	Общ	Брой на бенефициентите получаващи помощ за залесяване	брой	2 000
	Общ	Размер на залесената площ	ха	10 000
226. Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности	Общ	Брой на бенефициентите подпомогнати за презалесяване	брой	1 000
	Общ	Подпомогната площ увредени гори	ха	170 000
	Общ	Брой оборудвани противопожарни депа	брой	100
	Общ	Брой построени/подобри хеликоптерни площадки	брой	10
	Общ	Брой построени/подобри наблюдателни пунктове	брой	100
	Общ	Общ обем на инвестициите	млн.евро	29

Ос	Ос 3 Развитие на селските райони			
Мярка	Вид	Индикатори	Мярка	Цел 2007-2013 г.
311. Разнообразяване към неземеделски дейности	Общ	Брой на бенефициентите	брой	4 500
	Общ	Общ обем на инвестициите	млн.евро	216
	Допълнителен	Брой подпомогнати нови туристически дейности	брой	1 500
	Допълнителен	Общ обем на инвестициите в туризъм	млн.евро	126
312. Подкрепа за създаване и развитие на микро-предприятия	Общ	Брой на подпомогнати/създадени микропредприятия	брой	4 200
	Общ	- новосъздадени микро-предприятия	брой	1 600
	Общ	- други микропредприятия	брой	2 600
	Общ	Общ обем на инвестициите	млн.евро	182
	Допълнителен	Брой подпомогнати нови туристически дейности	брой	750
	Допълнителен	Общ обем на инвестициите в туризъм	млн.евро	40
313. Насърчаване на туристическите дейности	Общ	Брой на подпомогнатите нови туристически дейности	брой	250
	Общ	Общ обем на инвестициите	млн.евро	38
321. Основни услуги за икономиката и населението в селските райони	Общ	Брой на подпомогнатите дейности	брой	1 500
	Общ	Общ обем на инвестициите	млн.евро	409
	Допълнителен	Реконструирана/рехабилитирана общинска пътна инфраструктура	км.	450
	Допълнителен	Новоизградена общинска пътна инфраструктура	км.	20
	Допълнителен	Реконструирана/рехабилитирана водоснабдителна и канализационна мрежа	км.	1 700
	Допълнителен	Новоизградена водоснабдителна и канализационна мрежа	км.	800
	Допълнителен	Брой създадени/обновени културни инициативи	брой	240
	Допълнителен	Брой създадени/обновени спортни съоръжения	брой	180
	Допълнителен	Брой подпомогнати съоръжения за социални услуги	брой	420
	Допълнителен	Брой проекти за услуги в областта на информационните и комуникационни технологии	брой	360
322. Обновяване и развитие на селата	Общ	Брой на селата, където са извършени дейностите	брой	800
	Общ	Общ обем на инвестициите	млн.евро	208

Ос	Ос Лидер			
Мярка	Вид	Индикатори	Мярка	Цел 2007-2013 г.
41. Изпълнение на стратегии за местно развитие	Общ	Брой подпомогнати МИГ	брой	50
	Общ	Обща територия на МИГ	км. ²	36 000
	Общ	Брой проекти, финансирани от МИГ	брой	2 500
	Общ	Население в територията покрита от МИГ	брой	1 260 000
421. Междутериториално и транснационално сътрудничество	Общ	Брой подкрепени проекти за сътрудничество	брой	55
	Общ	Брой МИГ, обхванати от проекти за сътрудничество	брой	60
	Допълнителен	Брой проекти за междутериториално сътрудничество	брой	30
	Допълнителен	Брой проекти за транснационално сътрудничество	брой	25
	Допълнителен	Брой създадени иновативни продукти/услуги в селските райони	брой	40
431.1. Текущи разходи на МИГ, придобиване на умения и оживяване на територията (МИГ прилагачи СМР)	Общ	Брой дейности за придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия	брой	1 000
	Общ	Брой на участниците в дейностите	брой	20 000
431.2. Текущи разходи на МИГ, придобиване на умения и оживяване на територията (потенциални МИГ)	Общ	Брой дейности за придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия	брой	300
	Общ	Брой на участниците в дейностите з	брой	6 000
	Допълнителен	Брой подкрепени потенциални МИГ по мярка 431.2	брой	60

Индикатори за резултат

Ос	Индикатор	Измерване	Цел 2007-2013 г.
Ос 1 Конкурентно способност	Брой участници, които успешно са завършили обучение в областта на земеделието и/или горите	Брой участници, получили удостоверение, степен или диплома след приключване на обучението	18 000
	Нарастване на брутната добавена стойност на подпомогнатите стопанства/предприятия	Нарастване на БДС (в млн.евро)	175
	Брой земеделски и горски стопанства и преработвателни предприятия въвели нов продукт и/или технология	Брой стопанства/предприятия	5 200
	Брой стопанства излезли на пазара	Брой стопанства преминали от (полу-)пазарно стопанство в ганариращ доходи пазарен субект	17 000
Ос 2 Околна среда	Площ с успешно управление на земята допринасяща за: (а) Био-разнообразие и земеделско/горско стопанство с висока природна стойност; (б) Качество на водата; (в) Съкчаване на промените в климата; (г) Съхраняване качество на почвата; (д) Предотвратяване на маргинализацията и изоставянето на земята	Общ размер площ с успешно управление на земята	
	(а) Био-разнообразие и земеделско/горско стопанство с висока природна стойност;		286 000
	(б) Качество на водата;		174 000
	(в) Съкчаване на промените в климата;		178 000
	(г) Съхраняване качество на почвата;		223 000
	(д) Предотвратяване на маргинализацията и изоставянето на земята		618 000
Развитие на биологично производство (национален индикатор)	ИЗП използвана за биологично производство	70 000	
Ос 3 Развитие на селските райони	Увеличаване на неземеделската брутна добавена стойност в подпомогнатите стопанства	Неземеделска БДС в подпомогнатите стопанства (в млн.евро)	56
	Общ брой на създадените работни места	Общ брой на създадените работни места свързани с подкрепените дейности	13 800
	Допълнителен брой туристи	Допълнителен брой туристически посещения в селските райони благодарение на подкрепените инвестиции в туризъм (туристи на ден)	8 000
	Население в селските райони, което се възползва от подобрените услуги	Население в подкрепените райони	820 000
	Увеличен достъп до интернет в селските райони	Население което има достъп до (широколентов) интернет	300 000

Индикатори за въздействие

Въздействието на Програмата като цяло ще бъде оценено по отношение на 7 общи индикатори за въздействие, имайки предвид общия принос на всички оси.

Индикатор	Мярка	Цел
1 Икономически растеж	Нетна добавена стойност (в МСПС)	206
2 Създаване на заетост	Нетно създадени допълнителни работни места на пълен работен ден	Запазени работни места на пълен работен ден: 28 000 Създадени работни места на пълен работен ден: 18 0009
3 Производителност на труда	Промяна на брунтата добавена стойност на ГРЕ	Целевото промяна на брунтата добавена стойност/ГРЕ е средно 342 евро
4 Преодоляване на намаляването на биоразнообразието	Промяна в тенденцията за намаляване на биоразнообразието измерено с популацията на птици обитаващи земеделски земи	Съществуващото биоразнообразие ще бъде поддържано и подоброено - популацията на птици обитаващи земеделски земи ще бъде поддържана
5 Поддържане на земеделски земи и гори с висока природна стойност	Промяна в земи с висока природна стойност	Земите с висока природна стойност ще бъдат съхранени
6 Подобряване на качеството на водите	Промяна в общия баланс на минерални вещества	Общият баланс на минерални вещества ще бъде подобрен благодарение на намалените химически емисии от земеделски дейност
7 Принос към борбата с промяната на климата	Увеличение в производството на възобновима енергия	1. Поглъщането на въглерода ще бъде ускорено – 252 000 тона CO ² 2. Производството на CO ² от земеделските машини ще намалее
8 Подобряване на качеството на почвите (ерозия, замърсяване) (национален)	Площ в ха	Качеството на почвите ще бъде подоброено благодарение на намалената ерозия и замърсяване с химикали.

Анекс 4

Приложения към мерките от ос 1

Приложение 1 (Мярка 121 Модернизиране на земеделските стопанства)

Списък на нововъведени стандарти на Общността

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
1	Опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници	Директива 91/676/ЕИО за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници.	Наредба № 2/16.10.2000г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници Заповед № РД – 750/2006г. и заповед № РД 09-894/2006г. на министъра на околната среда и водите за утвърждаване на Програма за ограничаване и ликвидиране на замърсяването с нитрати от земеделски източници в уязвимите зони.	11.10.2006	11.10.2006	1. Закупуване/придобиване строителство или обновяване на сгради и друга недвижима собственост, използвани за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници 2. Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения необходими за транспортиране, съхранение, олзотворяване на биомаса/животински отпадък и за защита на водите/водоизточниците от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

² Датата на изтичане на гратисния период (ако е приложимо) – в съответствие с Регламент (ЕС) 1698/2005. Подкрепа ще бъде предоставяна за инвестиции, чиято цел е да се постигне съответствие с тези стандарти в рамките на 36 месечен гратисен период от датата, на която стандартът става задължителен за земеделските стопанства.

³ Всички стандарти в таблицата ще бъдат допустими за подкрепа като съществуващи стандарти за млади фермери, получаващи подкрепа по Мярка 112 след изтичане на гратисния период, през който те са въвели новите стандарти на Общността.

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконови актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
2	Изграждане на промишлени инсталации по приложение IV от Закона за опазване на околната среда (ЗООС)	Директива на Съвета 96/61/ЕС относно комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването	Закон за опазване на околната среда Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни	31.12.2011 за 41 инсталации	31.12.2011 за 41 инсталации	1. Изграждане/придобиване, подобрене на промишлени инсталации и друга недвижима собственост по приложение IV от ЗООС, използвана за земеделски цели, вкл. такива за опазване на околната среда. 2. Закупуване/инсталиране на нова техника/оборудване със земеделско предназначение, вкл. такива за опазване на околната среда.
3	Маркетингови стандарти за яйца	Регламент № 1907/90 Регламент № 2295/2003 Регламент № 1028/2006 Регламент № 557/2007	Наредба № 1/3.01.2006 г. за изискванията за предлагане на пазара на кокоши яйца за консумация (ДВ.3/0.02.2006)	10.02.2006	10.02.2009	Закупуване технологично оборудване за маркиране на яйца в пакетажните центрове.
4	Въвеждане на минимални стандарти за защита/хуманно отношение при отглеждане на кокошки носачки	Директива 1999/74/ЕС Директива 2002/4/ЕС Директива 2006/83/ЕС	Наредба №25/14.12.2005 за минималните изисквания за хуманно отношение при отглеждане на кокошки носачки	1.05.2006; 31.12.2011 (за помещенията в експлоатация преди 1.01.2003)	1.05.2009; 31.12.2014 (за помещенията в експлоатация преди 1.01.2003)	1. Изграждане/придобиване, подобрене на промишлени инсталации и друга недвижима собственост, използвана за въвеждане на минимални стандарти за защита/ хуманно отношение при отглеждане на кокошки носачки, вкл. такива за опазване на околната среда. 2. Закупуване/инсталиране на нова техника/оборудване за въвеждане на минимални стандарти за защита/

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконови актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
						хуманно отношение при отглеждане на кокошки носачки, вкл. такива за опазване на околната среда
5	Въвеждане на минимални стандарти за защита/хуманно отношение при отглеждане на прасета	Регламент 91/630/ЕЕС Регламент 2001/88/ЕС, изменя Регламент 91/630/ЕЕС Регламент 2001/93/ЕС, изменя Регламент 91/630/ЕЕС	Наредба №21/14.12.2005 за въвеждане на минимални стандарти за защита/ хуманно отношение при отглеждане на прасета.	1.05.2006; 01.01.2013 (за помещенията в експлоатация преди 1.01.2003)	1.05.2009; 01.01.2016 (за помещенията в експлоатация преди 1.01.2003)	1. Изграждане/придобиване, подобрене на промишлени инсталации и друга недвижима собственост , използвана за въвеждане на минимални стандарти за защита/ хуманно отношение при отглеждане на прасета, вкл. такива за опазване на околната среда. 2. Закупуване/инсталиране на нова техника/оборудване за въвеждане на минимални стандарти за защита/ хуманно отношение при отглеждане на прасета, вкл. такива за опазване на околната среда.
6	Въвеждане на минимални стандарти за защита/хуманно отношение при отглеждане на телета.	Регламент 91/629/ЕЕС Регламент 97/2/Е изменя Регламент 91/629/ЕЕС Регламент 97/182/ЕС изменя Анекс на Регламент 91/629/ЕЕС	Наредба №14/03.02.2006 за въвеждане на минимални стандарти за защита/ хуманно отношение при отглеждане на телета	1.05.2006; 31.12.2006 (за помещения за до 6 телета)	1.05.2009; 31.12.2009 (за помещения за до 6 телета)	1. Изграждане/придобиване, подобрене на промишлени инсталации и друга недвижима собственост , използвана за въвеждане на минимални стандарти за защита/ хуманно отношение при отглеждане на телета, вкл. такива за опазване на околната среда. 2. Закупуване/инсталиране на нова техника/оборудване за въвеждане на стандарти

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
						за защита/ хуманно отношение при отглеждане на телета, вкл. такива за опазване на околната среда.
7	Преходен период за въвеждане на стандарти за сурово мляко	Анекс VI от Договора; Регламент/ЕО/№853/2004	Наредба №36/23.03.2006г за специфичните изисквания при производство, транспортиране и пускане на пазара на суровини и храни от животински произход.	01.01.2007	01.01.2010	1. Изграждане/придобиване, подобрене на сгради използвани п за производство, съхранение на месо и/или мляко/млечни продукти, вкл. такива за опазване на околната среда. 2. Закупуване/инсталиране на нова техника/оборудване за подобрене производството/ съхранението на месо/мляко или млечни продукти, вкл. такива за опазване на околната среда.
8	Въвеждане на минимални стандарти за защита/хуманно отношение при транспортиране на животни	Директива 91/628/ЕЕС, въвеждаща изискванията на Регламен 97/1255/ ЕЕС и Регламен98/411/ЕЕС	Наредба № 26/2006 за условията за защита/ хуманно отношение при транспортиране на животни	01.05.2006	01.05.2009	Закупуване и инсталиране на нова техника/ оборудване за подобряване условията за ащита/ хуманно отношение при транспорт на животни.
9	Стандарт за идентификация/регистрация на животни и животновъдни обекти	Директива № 92/102/ЕС за идентификация и регистрация на животните, въвежда изискванията; Регламент (ЕО) № 1760/2000 за системата за	Наредба № 61/2006 г. за условията и реда за идентификация на животните, регистрация на животновъдните обекти и достъпа до базата данни за	09.06.2006	09.06.2009	Закупуване и инсталиране на нова техника/ оборудване за подобряване условията за идентификация на животните.

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
		идентификация и регистрация на едър рогат добитък; Регламент № 21/2004 относно система за идентификация и регистрация на животни от рода на овцете и козите,	идентифицираните животни и регистрираните обекти.			
10	Изисквания за здравния статус на животните, регулиращи търговията с едър/дребен рогат добитък в рамките на общността.	Директива № 64/432/ЕЕС Директива № 91/68/ЕЕС	Наредба № 52/2006 г. за здравните изисквания към овце/кози при придвижване или транспортирането им между република България и държавите - членки на европейския съюз, за определяне на здравния статус на обектите, от които произхождат. Наредба № 48/20.04.2006 г. за здравните изисквания към говеда и свине при придвижване или транспортирането им между Република България и държавите - членки на Европейския съюз, и за определяне на здравния статус на районите и обектите, от които произхождат, и допълнителните гаранции, на които трябва да отговарят	01.01.2007 01.05.2006	01.01.2010 01.05.2009	Закупуване и инсталиране на нова техника/оборудване за подобряване условията за защита/хуманно отношение при транспорт на животни и регулиращи търговията с едър/дребен рогат добитък и свине в рамките на общността.
11	Защита здравето и безопасността на работещите и предотвратяване съществуващ/потенциален риск от експозиция	Директива № 83/477/ЕЕС	Наредба № 9/04.08. 2006 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на азбест при	02.12.2006	02.12.2009	Закупуване и инсталиране на техника/оборудване за здравна защита на работниците, вкл. и за предотвратяване на съществуващ/ потенциален

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконови актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
	на азбест при работа (гранична стойност на концентрация на азбестови влакна във въздуха).		работа			риск от експозиция на азбест при работа
12	Защита здравето и безопасността на работещите и предотвратяване на съществуващ/ потенциален риск от експозиция на шум, особено риска от увреждане на слуха.	Директива № 86/188/ЕЕС	Наредба №6/15.08.2005г. За минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на шум	15.02.2006	15.02.2009	Закупуване и инсталиране на техника/оборудване за здравна защита на работниците, включително предотвратяване на съществуващ/ потенциален риск от експозиция на шум, особено риска от увреждане на слуха.
13	Защита здравето и безопасността на работещите и предотвратяване на съществуващ/ потенциален риск от експозиция на физически агенти (вибрации) при работа.	Директива №2002/44/ЕС	Наредба № 3/05.05.2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на физични агенти (вибрации) (ДВ.40/12.05.2005)	06.07.2005	06.07.2008	Закупуване и инсталиране на техника/оборудване за здравна защита на работниците, вкл. и за предотвратяване на съществуващ/ потенциален риск от експозиция на физически агенти (вибрации).
14	Определяне минималните изисквания за безопасна работа с видеодисплеи.	Директива 90/270/ЕЕС	Наредба № 7/15.08. 2005 за минимални изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи	26.08.2005	26.08.2008	Закупуване и инсталиране на техника/оборудване за здравна защита на работещите с видеодисплеи

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
15	Използване на продукти за растителна защита	Директива 91/414/ЕЕС	<p>Наредба № 104/22.08. 2006 за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита.</p> <p>Наредба № 112/13.10.2006 г. за специфичните изисквания при фумигация и обеззаразяване на площи, помещения и растителна продукция срещу вредители</p> <p>Наредба за изискванията към складовата база, транспорт-ирането и съхранението на продукти за растителна защита</p>	<p>22.08.2006</p> <p>13.10.2006</p> <p>13.10. 2006</p>	<p>22.08.2009</p> <p>13.10.2009</p> <p>13.10. 2009</p>	Закупуване/доставка и инсталиране на оборудване за транспорт, продажба, съхранение и използване на продукти за растителна защита, съгласно изискванията.
16	Стандартни изисквания за борба с болести по картофите	<p>Директива 98/57/ЕЕС</p> <p>Директива 69/464/ЕЕС</p> <p>Директива 69/465/ЕЕС</p> <p>Директива № 93/85/ЕЕС</p>	<p>Наредба №11/11 .04. 2001 г. за борба с бактериалното гниене по картофите, причинявано от бактерията <i>Ralstonia Solanacearum</i> (Smith) Yabuuchi et Al.</p> <p>Наредба № 20/01.09.2001 за борба срещу рака по картофите, причиняван от гъбата от <i>Synchytrium endobioticum</i> (Schilb.) -</p> <p>Наредба № 39 за борба срещу картофените цисто-образуващи нематоди</p>	<p>01.01.2007</p> <p>01.01.2007</p> <p>01.01.2007</p>	<p>01.01.2010</p> <p>01.01.2010</p> <p>01.01.2010</p>	<p>Закупуване на техника и оборудване за борба с болести по картофите</p> <p>Закупуване на техника и оборудване за борба с болести по картофите</p> <p>Закупуване на техника и оборудване за борба с болести по картофите</p>

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
			Наредба № 19 за борба срещу пръстеновидното гниене по картофите, причинявано от <i>Clavibacter michiganensis</i> (Smith) Davis et al. ssp. <i>sepedonicus</i> (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al.	08.09.2006	08.09.2009	Закупуване на техника и оборудване за борба с болести по картофите
17	Сортова чистота на семената	Директива 66/402/ЕИО за търговия на семена от зърнени култури Директива 2006/47/ЕО за поставяне на специални условия относно наличието на <i>Avena fatua</i> в семена от зърнени култури.	Наредба № 45/29.10. 2003 г. за производство и търговия на семена от зърнени култури	21.11.2003 Част от Наредба №45 е в сила от 01.01.2007	За част от Наредба №45 е в сила до 01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на семената.
18	Сортова чистота на семена от фуражни култури	Директива 66/401/ЕИО за търговия на семена от фуражни култури	Наредба № 99/2006г за търговия на посевен материал от фуражни култури на пазара на Европейския съюз	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на семената.
19	Сортова чистота на семена от маслодайни и влакнодайни култури	Директива 2002/57/ЕО за търговия на семена от маслодайни и влакнодайни култури	Наредба №100/ 2006г за търговия на посевен материал от маслодайни и влакнодайни култури на пазара на ЕС	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка на прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на семената.
20	Сортова чистота на семена от	Директива 2002/55/ЕО за търговия на семена от зеленчукови култури	Наредба № 96/2006г за търговия на посевен материал от зеленчукови култури на пазара на ЕС	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
	зеленчукови култури					физическа чистота на семената.
21	Сортова чистота на семена от цвекло	Директива 2002/54/ЕО за търговия на семена от цвекло	Наредба № 98/2006г за търговия на посевен материал от цвекло на пазара на ЕС	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на семената.
22	Сортова чистота на семена от картофи	Директива 2002/56/ЕО за търговия на семена от картофи	Наредба № 61/2003 г. за производство и търговия на посевен материал от картофи	06.02.2004 Част от наредбата е в сила от 01.01.2007	За част от наредбата е в сила до 01.01.2007	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на семената.
23	Сортова чистота на семена картофи от съответните класи на Общността	Директива 93/17/ЕИО за търговия на базови семена картофи от съответните класи на Общността	Наредба № 78 / 2006 г. за производство и търговия на базови семена картофи от съответните класи на пазара на ЕС.	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на посевния материал.
24	Сортова чистота на лозов посадъчен материал	Директива 68/193/ЕИО за търговия на вегетативен размножителен материал от лоза	Наредба № 95/2006 г. за търговия на лозов посадъчен материал	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на посадъчния материал.
25	Сортова чистота на овощен посадъчен материал	Директива 92/34/ЕИО за търговия на овощен размножителен материал и овощните растения, предназначени за производство на плодове.	Наредба № 97/2006 г. за търговия на овощен посадъчен материал и овощни растения, предназначени за производство на плодове на пазара на ЕС	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на посадъчния материал.

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
26	Сортова чистота на размножителен материал от декоративни растения	Директива 98/56/ЕИО за търговия на размножителен материал от декоративни растения	Наредба № 80 / 2006 г. за производство и търговия на размножителен материал от декоративни растения, извършвана между държавите членки на ЕС	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на размножителния материал.
27	Сортова чистота на зеленчуков посадъчен материал	Директива 92/33/ЕИО за търговия на зеленчуков посадъчен материал, различен от семена; Директива на ЕС 93/61/ЕИО определяща условията на които трябва да отговаря зеленчуковият посадъчен материал, различен от семена; Директива 93/62/ЕИО определяща мерки относно надзора и мониторинга на доставчиците и предприятията; Директива 2006/124/ЕО за изменение на Директива 92/33/ЕИО.	Наредба №19/2003 за производство и търговия на посадъчен материал от зеленчукови култури	15.06.2004 Част от наредба №19 е в сила от 01.01.2007; 06.03.2007 и 01.07.2007	За част от наредба №19 е в сила до 01.01.2010; до 06.03.2010 и до 01.07.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота на зеленчуковия посевен материал.
28	Ред за признаване и вписване на нови сортове земеделски растителни видове в Официалната сортова листа на Република България и Общия каталог на държавите-членки на ЕС	Директива 2002/53/ЕС за общия каталог на сортовете земеделски растителни видове.	Наредба № 77/31.05.2006 г. за реда за признаване на нови сортове земеделски растителни видове в Официалната сортова листа на Република България и Общия каталог на държавите-членки на ЕС	01.01.2007	01.01.2010	Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща постигане изискванията за физическа чистота посевния материал.
29	Изисквания за условията и реда за сортоизпитване	Директива 2003/90/ЕО определяща задължителните мерки за приложение целите	Наредба № 12/2004 г. за условията и реда за сортоизпитване, признаване,			Закупуване и доставка прецизна заготвителна техника, гарантираща

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконови актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ^{2,3}	Вид на инвестицията
		по чл. 7 от Директива 2002/53/ЕС по отношение минималния брой признаци и минималните условия за изпитване, които трябва да бъдат изпълнени за сортове полски култури; Директива 2003/91/ЕО определя мерките за приложение за целите на чл. 7/Директива 2002/55/ЕС по отношение на минимум признаци / условия за изпитване, които трябва да бъдат изпълнени за сортове зеленчукови култури.	вписване и отписване на сортовете растения в и от официалната сортова листа на Република България	Наредба №12 е в сила от 01.06.2007	За част от наредба №12 е в сила до 01.06.2010	постигане изискванията за физическа чистота посевния материал
30	Въвеждане на минимални стандарти за защита и хуманно отношение при отглеждане и използване на селскостопански животни	Директива 98/58/ЕЕС за защита на селскостопанските животни	Наредба 16 от 302006г. за защита и хуманно отношение при отглеждане и използване на селскостопански животни	01.05.2006	01.05.2009	1. Закупуване/придобиване, изграждане или подобрене на сгради или друга недвижима собственост, използвана за осигуряване минимални стандарти за защита и хуманно отношение при отглеждане и използване на селскостопански животни 2. Закупуване/инсталиране на нова техника/оборудване за осигуряване минимални стандарти за защита и хуманно отношение при отглеждане и използване на селскостопански животни

Обосновка, свързана с необходимостта за подкрепа за въвеждане на нови стандарти на Общността/съществуващи стандарти за млади фермери, подкрепени по Мярка 112

Подкрепата за изпълнението на нововъведените стандарти на Общността се предоставя на земеделски производители, за да им позволи да се подготвят за постигане на съответствие с тези стандарти в предвидения период от време. Въпреки че първоначалният срок за въвеждане на по-голяма част от новите стандарти беше датата на присъединяване към Европейския съюз, беше очевидно, че подготовката изисква повече време. Освен това покриването на стандартите е свързано със значителни финансови ресурси без икономическа печалба и по тази причина земеделските производители не са склонни да инвестират в това. Въвеждането на по-голяма част от изброените стандарти ще допринесе за опазване на околната среда. Това показва, че е необходимо земеделските производители да бъдат подпомогнати в тази връзка. Най-добрата възможност земеделските производители да бъдат подпомогнати е именно с ПРСР 2007-2013г. В тригодишния гратисен период за посочените стандарти земеделските производители могат да кандидатстват за подкрепа и да изпълнят инвестициите, които са необходими за покриване на стандартите.

Приложение 2 (Мярка 123 Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти)

Списък на нововъведени стандарти на Общността

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконови актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на gratuitен период ⁴	Вид на инвестицията
1	Маркетингови стандарти за пазара на месо от домашни птици	Регламент (ЕС) №1906/1990 Регламент (ЕС) №1538/1991 Регламент (ЕО) №1029/2006	Наредба №32/23.03.2006 за окачествяване, съхраняване и предлагане на пазара на месо и субпродукти от домашни птици	14.04.2006	14.04.2009	Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и определяне на несвързаната вода в кланиците. Изграждане и/или модернизиране на лаборатории за нуждите на производството.
2	Въвеждане на минимални стандарти за защита и хуманно отношение на животните и за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване	Директива 93/119/ЕС за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване	Наредба № 22/14.12. 2005 за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване	01.05.2006	01.05.2009	1. Закупуване/придобиване, изграждане или подобрене на сгради или друга недвижима собственост, използвана за осигуряване минимални стандарти за защита и хуманно отношение на животните и за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване, включително

⁴ Датата на изтичане на gratuitния период (ако е приложимо) – в съответствие с Регламент (ЕС) 1698/2005. Подкрепа ще бъде предоставяна за инвестиции, чиято цел е да се постигне съответствие с тези стандарти в рамките на 36 месечен gratuitен период от датата, на която стандартът става задължителен за земеделските стопанства.

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ⁴	Вид на инвестицията
						<p>такива използвани за опазване на околната среда</p> <p>2. Закупуване/инсталиране на нова техника/оборудване за за осигуряване минимални стандарти за защита и хуманно отношение на животните и за намаляване до минимум страданията на животните по време на клане или умъртвяване, включително такива използвани за опазване на околната среда</p>
3	Изисквания за хигиена на фуражите	Регламент (ЕО) №183/2005	Наредба №91/4.08.2006 за хигиена на фуражите	01.09.2006	01.09.2009	<p>Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните. Създаване, изпълняване и поддържане на процедура или процедури на основата на принципите на системата за HACCP от собствениците на фуражни фирми – съгласно чл.6 от Регламент (ЕО) №183/2005.</p>
4	HACCP „Анализ на	Регламент (ЕО) №178/2002	Закон за храните	14.04.2006	14.04.2009	Изграждане, придобиване и модернизиране на сгради

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата наgratisен период ⁴	Вид на инвестицията
	<i>опасностите и контрол на критичните точки и ръководство за прилагането му</i> Codex Alimentarius	Регламент (ЕО) №2200/1998	Закон за стоковите борси и тържищата			и други недвижими активи необходими за производството. Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и маркетинга в т.ч. за преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване, сушене и съхраняване.
5	Добри селско-стопански практики <i>Good Agricultural Practices (GAP)</i>	Регламент (ЕО) №178/2002 Регламент (ЕО) №2200/1998	Закон за храните Закон за стоковите борси и тържищата	14.04.2006	14.04.2006	Изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството. Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и маркетинга, в т.ч. за преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване, сушене и съхраняване.
6	<i>“Добри търговски и/или производствени практики” GDP / GMP</i>	Регламент (ЕО) №178/2002 Регламент (ЕО) №2200/1998	Закон за храните Закон за стоковите борси и тържищата	14.04.2006	14.04.2009	Внедряване на <i>добри търговски и/или производствени практики</i> . Изграждане и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга. Закупуване и

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ⁴	Вид на инвестицията
						инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и маркетинга.
7	Защита на здравето на работещите, включително за предотвратяване на съществуващи или потенциални рискове от експозиция на азбест при работа	Директива 83/477/ЕЕС	НАРЕДБА №9/04.08.2006 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на азбест при работа	02.12.2006	02.12.2009	Изграждане и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга. Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и маркетинга, включително специално оборудване за предпазване здравето на работещите.
8	Определя минималните изисквания за предпазване на работещите от съществуващи или потенциални рискове за здравето и безопасността, свързани с експозиция на шум, особено риска от увреждане на слуха	Директива 86/188/ЕЕС	НАРЕДБА №6/15.08.2005 за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на шум	09.2006	09.2009	Изграждане и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга. Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и маркетинга, включително специално оборудване за предпазване здравето на

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконови актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата наgratisен период ⁴	Вид на инвестицията
						работещите.
9	Определя минималните изисквания за предпазване на работещите от съществуващи или потенциални рискове за здравето и безопасността, свързани с експозиция на вибрации при работа	Директива 2002/44/ЕС	НАРЕДБА №3/05.05.2005 за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на вибрации	07.2005	07.2008	Изграждане и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга. Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и маркетинга, включително специално оборудване за предпазване здравето на работещите.
10	Определя минималните изисквания за безопасна работа с монитор	Директива 90/270/ЕЕС	НАРЕДБА №7/15.08.2005 за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи	09.2005	09.2008	Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за подобряване на производствения процес и маркетинга, включително специално оборудване за предпазване здравето на работещите.
11	Индустриално замърсяване съгласно приложение IV от Закона за опазване на околната среда	Директива 96/61/ЕС	Закон за опазване на околната среда НАРЕДБА За условията и реда за издаване на комплексни разрешителни	31.12.2011	31.12.2014	Изграждане и модернизиране на сгради и други недвижими активи необходими за производството и маркетинга. Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за опазване на околната среда.

№	Стандарт	Законодателство на ЕС	Национално законодателство (включително подзаконовни актове)	Дата от която стандартът е задължителен	Крайна дата на гратисен период ⁴	Вид на инвестицията
12	Качество на въздуха	Директива 2001/80/ЕС	Закон за опазване на околната среда НАРЕДБА №1/27.06.2005 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии	11.04.2006	11.04.2009	Закупуване и инсталиране на нови машини, оборудване и съоръжения за опазване на околната среда.

Обосновка на необходимостта от въвеждане на новоприети стандарти на Общността

Подкрепата за въвеждане на новоприети стандарти на Общността е допустима за предприятия, за да им позволи да се подготвят за постигане на съответствие с тези стандарти в предвидения период от време. Въпреки че първоначалният срок за въвеждане на по-голяма част от новите стандарти беше датата на присъединяване към Европейския съюз, беше очевидно, че подготовката изисква повече време. Освен това покриването на стандартите е свързано със значителни финансови ресурси без икономическа печалба и по тази причина предприятията не са склонни да инвестират в това. Въвеждането на по-голяма част от изброените стандарти ще допринесе за опазване на околната среда. Това показва, че е необходимо предприятията да бъдат подпомогнати в този връзка. Най-добрата възможност земеделските производители да бъдат подпомогнати е именно с ПРСР 2007-2013г. В тригодишния гратисен период за посочените стандарти предприятията могат да кандидатстват за подкрепа и да изпълнят инвестициите, които са необходими за покриване на стандартите.

Приложение 3 (Мярка 143 Предоставяне на съвети и консултиране в земеделието в България и Румъния (2007-2009 г.))

Национална служба за съвети в земеделието

Информация за функциите, капацитета и квалификацията на персонала на НССЗ

1. Функции и капацитет на НССЗ

Създадена в края на 1999 г. по закон, регламентиращ дейността на Националния център за аграрни науки (НЦАН) Службата започва да функционира реално от края на 2000 година съгласно Правилник за устройството и дейността на Национална служба за съвети в земеделието (обн. в ДВ брой 55 от 8 август 2000 г., с последвали двукратни изменения през април 2002 и юли 2006 г.).

НССЗ е юридическо лице, което се финансира предимно с бюджетни средства, които представляват част от бюджетния дял на Министерство на земеделието и продоволствието (МЗП).

Съгласно последните изменения в Правилника НССЗ провежда следната мисия:

„Службата осъществява дейността си в рамките на държавната аграрна политика, като предоставя на земеделските производители актуална информация, специализирани съвети и консултации, оказва експертна помощ за осъществяване на ефективно и конкурентно земеделие в съответствие с утвърдени от Европейския съюз стандарти.”

НССЗ разполага с 28 регионални офиса, разположени във всеки областен град. Общият брой на служителите, работещи в момента в НССЗ е 141, в т.ч. 124 в специализираната администрация и 17 в общата администрация. От служителите, работещи в специализираната администрация, 99 работят в 28-те Областни служби за съвети в земеделието (ОССЗ). Към специализираната администрация принадлежи Аналитична лаборатория, която се намира в София и извършва безплатни анализи на почви, води и растения за земеделските производители. Във всяка ОССЗ работят трима или четирима експерти, специализирани в следните области – животновъдство, растениевъдство и аграрна икономика. Необходимо е да се спомене, че структурата включва и някои по-малки звена с цел обхващането на всички 28 административни области. ОССЗ прилагат политиката на предоставянето на съвети на територията на съответния район от страната, като ударението се поставя върху предоставянето на съвети на земеделските производители. Единствената дейност, която се извършва отдолу нагоре, е даването на предложения за участието на служители в организирането или участието в семинари и срещи с фермери по места, както и в други видове местни форуми.

НССЗ е единствената организация в структурата на МЗП, специализирана в предоставянето на консултантски услуги на българските фермери, като консултациите обхващат широка проблематика и са безплатни. НССЗ е централизирана държавна агенция, в която ръководството разработва и определя политиката по предлагането на услуги в съответствие с приоритетите на МЗП и съществуващите нормативни и

програмни документи. Общото управление на регионалните офиси във всички аспекти на консултантското обслужване, включително оперативното и финансовото ръководство, се извършва отгоре надолу.

ОССЗ си сътрудничат с Областните дирекции на МЗП, с регионалните звена на ДФЗ, с местните власти и администрация.

Според отчетите за дейността на НССЗ през 2006 година и данните посочени в Концепцията за развитие на службата 2007 – 2013 г, НССЗ работи с над 14,000 или 18% от регистрираните по Наредба 3 от 1999 г. земеделски производители, наброяващи 77,100 души.

Предвид непрекъснато увеличаващата се натовареност на екпертите в Областните служби за съвети в земеделието, НССЗ предвижда в краткосрочен период да бъде увеличен броя на екпертите в ОССЗ с цел подобряване на обслужването на земеделските производители и обхващането на максимален брой от тях със съветническа дейност.

2. Квалификация на персонала на НССЗ

През изминалите години от създаването на НССЗ до момента, всички експерти на специализираната администрация са преминали през един процес на непрекъснато обучение и професионално усъвършенстване.

В таблицата по-долу са представени всички проекти и програми, по които екпертите на НССЗ са обучавани.

Туининг Проекти и Програми на НССЗ

	МЕЖДУНАРОДНИ ПРОЕКТИ
I.	ЗАВЪРШЕНИ ПРОЕКТИ
1.	“Обучение на екпертите на НССЗ и фермерите по въпросите на ОСП на ЕС и модераторски умения” - InWent
2.	“Укрепване на системата за контрол на качеството на пресни плодове и зеленчуци в съответствие със законодателството на ЕС” - VRIAN projects b.v.
3.	“Дунавски регионален проект и най-добрите земеделски практики” – Carl Bro (Дания)
II.	ТЕКУЩИ ПРОЕКТИ
1.	“Укрепване капацитета на НССЗ за устойчиво предоставяне на консултантска помощ на пазарно ориентирани земеделски производители”(ФАО)
2.	“Използване на висококачествен посадъчен материал – основа за успешно овощарство и лозарство, съгласно условията на ЕС” - ФАМАД
3.	“Екипи на колела в селските райони” – UNDP
4.	“Укрепване на капацитета на НССЗ за подготовка на българския аграрен сектор през периода на присъединяване към ЕС и усвояване на директните плащания” – Министерство на земеделието на Холандия
5.	“Подпомагане достъпа на земеделски производители до земеделски кредити” - USDA
6.	“Изграждане на капацитет за устойчиво управление на земите в България” - UNDP

7.	“Укрепване капацитета на НССЗ в прилагането на добрите земеделски практики при съхраняването и използването на оборски тор и органични отпадъци в българските ферми” – EDV – Холандия
8.	“Създаване на организации на производители – практическо обучение и техническо подпомагане”- BOERENBOND – Белгия
9.	“Техническа помощ за подготовка на ПРСР 2007-2013 г. и система за нейното наблюдение “- ФАР
III.	НОВИ ПРОЕКТИ
1.	“Постигане на баланс на хранителните вещества на ниво ферма: средство за управление на устойчивото земеделие” – Министерство на Фламандската общност
2.	“Укрепване на веригата за снабдяване със зеленчуци, плодове и билки в България” – Проект на Холандското правителство по Програма PSOM

3. Допълнителен външен персонал

За изпълнение на ангажиментите си по мярка 143 „Предоставяне на съвети и консултиране в земеделието в България и Румъния”, НССЗ ще наеме допълнителен външен персонал, особено за изготвяне на проектната документация и агро-екологичните планове за фермерите кандидатстващи по мярка 214. „Агро-екологични плащания”. Наемането ще се извърши чрез сключване на граждански договори между НССЗ и избраните външни експерти, за изпълнение от тяхна страна на определени дейности за даден период от време.

За всяка от 28-те областни служби на НССЗ, в зависимост от очакваното натоварване, ще бъдат наети от 3-ма до 5 външни експерта, а за Централното управление – 3-ма експерти.

През месец октомври 2007г. се предвижда да бъдат обявени първите конкурси за наемане на експерти за подпомагане на НССЗ за извършване на услугите определени в Мярка 143 в т.ч. и на специален конкурс за наемане на агро-екологични експерти.

Обявите за конкурсите ще бъдат публикувани на електроните страници на МЗП и НССЗ и в поне един официален ежедневник. Те ще съдържат определени минимални изисквания за опит в дейностите, за които кандидатите ще предоставят съвети. По отношение на агро-екологичните съвети ще се дава предимство на експерти работещи в неправителствените екологични организации.

Кандидатите за външни експерти ще бъдат оценявани от създадена специално за целта Комисия. В комисиите за избор на външните експерти ще участват представители на НССЗ и МЗП (включително Дирекция „Развитие на селските райони”). Като наблюдатели, с право на съвещателен глас, ще бъдат поканени представители на неправителствени организации в т.ч. на екологични организации при конкурсите за избор на специалисти за предоставяне на агро-екологични съвети.

През м.ноември 2007 г. избраните външни експерти заедно с целия останал персонал на НССЗ ще премине специализирано обучение за дейностите, които трябва да извършват във връзка с прилагането на мярка 143.

4. Правила за осъществяване на обществени поръчки

Правилата за осъществяване на обществени поръчки ще бъдат взимани под внимание при наемане на допълнителен външен персонал за НССЗ.

Анекс 5

Приложения към мерките от ос 2

Приложение 1 към мерките от Ос 2

Изследователски екип за разработване на методология за изчисление на плащанията за мерки 211, 212 и 214

Институтът по аграрна икономика е водещ национален център за изследвания, консултации и предварителни проучвания в областта на аграрната политика, политиката за развитие на селските райони и хранително-вкусовата промишленост. Институтът извършва фундаментални, приложни и политически ориентирани проучвания във всички области на земеделието, развитието на селските райони и хранително-вкусовата промишленост. Основни ползватели на проучванията са институтите на Националния център за аграрни изследвания, Министерство на земеделието и продоволствието, различни правителствени агенции и частни организации и редица международни институции като Европейската комисия, Световната организация по земеделие и прехрана, ОИСР, Световна банка, НАТО и др.

Изследователски екип за НОР:

1. Проф. д-р Иванка Янакиева – Институт по аграрна икономика (ИАИ)
2. Красимира Илиева – главен експерт, ИАИ
3. Виолета Филипова – главен експерт, ИАИ
4. Проф. д-р Мария Вандова – Национален институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките
5. Проф. д-р Паунка Божинова – Институт по почвознание
6. Проф. д-р Стефан Велев – Институт по география към Българска академия на науките

Изследователски екип за агроекологичните плащания:

1. Проф. д-р Иванка Янакиева, ИАИ
2. Красимира Илиева, главен експерт, ИАИ
3. Виолета Филипова, главен експерт, ИАИ
4. Проф. д-р Димитър Николов, ИАИ

Ползвани бяха проучвания и консултации от следните институти:

- Институт по почвознание
- Институт по планинско животновъдство и земеделие
- Институт по земеделие - Шумен
- Институт по овощарство – Пловдив
- Институт по зеленчукопроизводство - Пловдив
- Институт по земеделие - Кюстендил
- Институт по земеделие - Пловдив
- Добруджански земеделски институт - Генерал Тошево

- Екофарм – Асоциация за екологично земеделие, Пловдив
- Биоселена – Фондация за биологично земеделие, Карлово

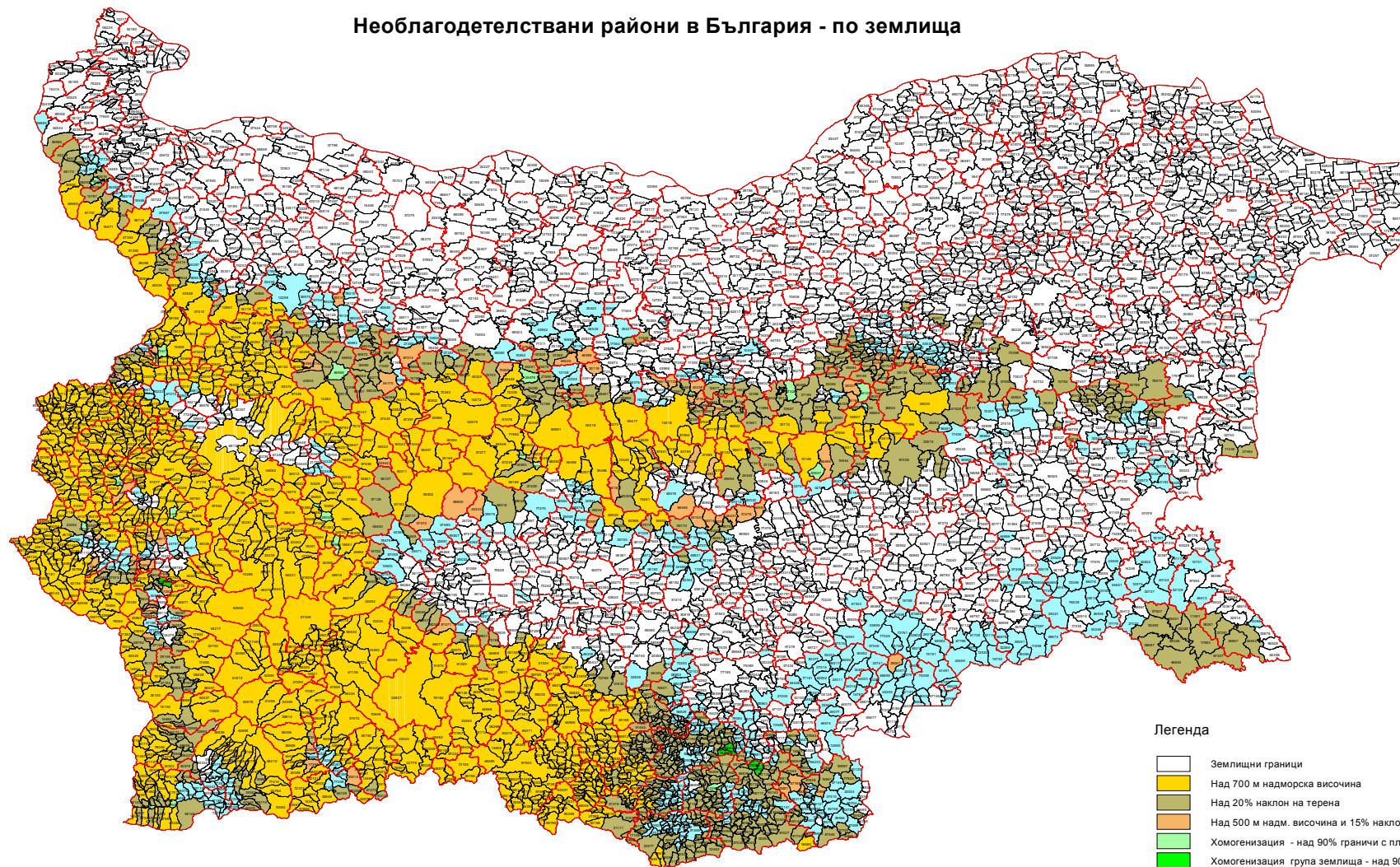
Изследователски екип за разработване на методология за изчисление на стандартни разходи за Мярка 223

1. Проф. д-р Иван Палигоров, Лесотехнически университет - София;
2. Д-р Франк Зетцер – Федерален център за изследвания на горите и горските продукти – Хамбург;
3. Проф. д-р Георги Костов, Лесотехнически университет - София.

Стандартните разходи за горския сектор са определени от ДАГ на базата на практическия опит и информацията за държавните гори и действащите нормативни документи в горския сектор – Наредба №17 (за залесяване и инвентаризация на новосъздадени горски култури, ДВ 67/15.08.2000). Извършена беше последваща оценка на методологията и стандартните разходи от Лесотехническия университет, в качеството му на независим оценител.

Приложение 1 за Мярка 211 и Мярка 212 - Карта и списък на планинските и другите необлагодетелствани райони

Необлагодетелствани райони в България - по землища

0 100 Kilometers

Легенда

- Землищни граници
- Над 700 м надморска височина
- Над 20% наклон на терена
- Над 500 м надм. височина и 15% наклон на терена
- Хомогенизация - над 90% граници с планински
- Хомогенизация група землища - над 90% граници с планински
- Лоши почвени (6-10 категория)

15.10.2007

ПЛАНИНСКИ НЕОБЛАГОДЕТЕЛСТВАНИ РАЙОНИ

ЕКАТТЕ	ОБЛАСТ	ОБЩИНА	ЗЕМЛИЩЕ
02676	Благоевград	Банско	Банско
17381	Благоевград	Банско	Гостун
21498	Благоевград	Банско	Добринище
39614	Благоевград	Банско	Кремен
53059	Благоевград	Банско	Обидим
54136	Благоевград	Банско	Осеново
76090	Благоевград	Банско	Филипово
02107	Благоевград	Белица	Бабяк
03504	Благоевград	Белица	Белица
77596	Благоевград	Белица	Горно Краище
15638	Благоевград	Белица	Гълъбово
20064	Благоевград	Белица	Дагоново
14521	Благоевград	Белица	Златарица
39270	Благоевград	Белица	Краище
40453	Благоевград	Белица	Кузьово
44762	Благоевград	Белица	Лютово
53998	Благоевград	Белица	Орцево
59330	Благоевград	Белица	Палатник
80649	Благоевград	Белица	Черешово
04217	Благоевград	Благоевград	Бистрица
14204	Благоевград	Благоевград	Габрово
17004	Благоевград	Благоевград	Горно Хърсово
20328	Благоевград	Благоевград	Дебочица
20540	Благоевград	Благоевград	Делвино
23652	Благоевград	Благоевград	Дренково
24367	Благоевград	Благоевград	Дъбрава
27231	Благоевград	Благоевград	Еленово
00134	Благоевград	Благоевград	Изгрев
37263	Благоевград	Благоевград	Клисура
43520	Благоевград	Благоевград	Лешко
43863	Благоевград	Благоевград	Лисия
68792	Благоевград	Благоевград	Логодаж
47370	Благоевград	Благоевград	Марулево
49179	Благоевград	Благоевград	Мощанец
53031	Благоевград	Благоевград	Обел
55107	Благоевград	Благоевград	Падеш
57159	Благоевград	Благоевград	Покровник
66055	Благоевград	Благоевград	Селище
78464	Благоевград	Благоевград	Церово
02600	Благоевград	Гоце Делчев	Баничан
06306	Благоевград	Гоце Делчев	Брезница
07003	Благоевград	Гоце Делчев	Буково
17347	Благоевград	Гоце Делчев	Господинци
17395	Благоевград	Гоце Делчев	Гоце Делчев
20585	Благоевград	Гоце Делчев	Делчево
21680	Благоевград	Гоце Делчев	Добротино
23460	Благоевград	Гоце Делчев	Драгостин
38666	Благоевград	Гоце Делчев	Корница
44416	Благоевград	Гоце Делчев	Лъжница
49432	Благоевград	Гоце Делчев	Мусомища
68391	Благоевград	Гоце Делчев	Средна
16763	Благоевград	Гърмен	Горно Дряново
20331	Благоевград	Гърмен	Дебрен

22616	Благодоевград	Гърмен	Долно Дряново
37472	Благодоевград	Гърмен	Ковачевица
40138	Благодоевград	Гърмен	Крушево
43606	Благодоевград	Гърмен	Лещен
53727	Благодоевград	Гърмен	Ореше
54184	Благодоевград	Гърмен	Осиково
62640	Благодоевград	Гърмен	Рибново
66874	Благодоевград	Гърмен	Скробатно
06834	Благодоевград	Кресна	Будилци
11569	Благодоевград	Кресна	Влахи
16136	Благодоевград	Кресна	Горна Брезница
22068	Благодоевград	Кресна	Долна Градешница
14492	Благодоевград	Кресна	Кресна
54537	Благодоевград	Кресна	Оцава
67369	Благодоевград	Кресна	Сливница
39699	Благодоевград	Кресна	Стара Кресна
02806	Благодоевград	Петрич	Баскалци
03294	Благодоевград	Петрич	Беласица
66322	Благодоевград	Петрич	Богородица
05596	Благодоевград	Петрич	Боровичене
11358	Благодоевград	Петрич	Вишлене
12036	Благодоевград	Петрич	Волно
14091	Благодоевград	Петрич	Габрене
14581	Благодоевград	Петрич	Гега
21885	Благодоевград	Петрич	Долене
22143	Благодоевград	Петрич	Долна Крушица
22246	Благодоевград	Петрич	Долна Рибница
23488	Благодоевград	Петрич	Драгуш
23697	Благодоевград	Петрич	Дреново
31317	Благодоевград	Петрич	Зойчене
35688	Благодоевград	Петрич	Камена
37143	Благодоевград	Петрич	Кладенци
37349	Благодоевград	Петрич	Ключ
37989	Благодоевград	Петрич	Коларово
40302	Благодоевград	Петрич	Крънджилица
40508	Благодоевград	Петрич	Кукурахцево
47799	Благодоевград	Петрич	Мендово
56126	Благодоевград	Петрич	Петрич
58061	Благодоевград	Петрич	Право бърдо
59077	Благодоевград	Петрич	Първомай
65293	Благодоевград	Петрич	Самуилово
66901	Благодоевград	Петрич	Скрът
69941	Благодоевград	Петрич	Струмешница
81788	Благодоевград	Петрич	Чурилово
81791	Благодоевград	Петрич	Чуричени
87134	Благодоевград	Петрич	Яворница
87312	Благодоевград	Петрич	Яково
02693	Благодоевград	Разлог	Баня
02960	Благодоевград	Разлог	Бачево
15326	Благодоевград	Разлог	Годлево
16754	Благодоевград	Разлог	Горно Драглище
21748	Благодоевград	Разлог	Добърско
22602	Благодоевград	Разлог	Долно Драглище
27293	Благодоевград	Разлог	Елешница
61813	Благодоевград	Разлог	Разлог
03784	Благодоевград	Сандански	Бельово

04933	Благоевград	Сандански	Бождово
11315	Благоевград	Сандански	Вихрен
15549	Благоевград	Сандански	Голем Цалим
15583	Благоевград	Сандански	Голешово
16403	Благоевград	Сандански	Горна Сушица
16969	Благоевград	Сандански	Горно Спанчево
20345	Благоевград	Сандански	Дебрене
21909	Благоевград	Сандански	Долени
31139	Благоевград	Сандански	Златолист
35362	Благоевград	Сандански	Калиманци
36734	Благоевград	Сандански	Кашина
37486	Благоевград	Сандански	Ковачево
40378	Благоевград	Сандански	Кръстилци
40926	Благоевград	Сандански	Кърланово
43030	Благоевград	Сандански	Ладарево
43181	Благоевград	Сандански	Лебница
43503	Благоевград	Сандански	Лехово
43699	Благоевград	Сандански	Лиляново
44625	Благоевград	Сандански	Любовище
44639	Благоевград	Сандански	Любовка
46526	Благоевград	Сандански	Малки Цалим
47754	Благоевград	Сандански	Мелник
56174	Благоевград	Сандански	Петрово
56410	Благоевград	Сандански	Пирин
56839	Благоевград	Сандански	Плоски
62918	Благоевград	Сандански	Рожен
69938	Благоевград	Сандански	Струма
70189	Благоевград	Сандански	Сугарево
77414	Благоевград	Сандански	Храсна
80618	Благоевград	Сандански	Черешница
87446	Благоевград	Сандански	Яново
04707	Благоевград	Сатовча	Боголин
10046	Благоевград	Сатовча	Ваклиново
12499	Благоевград	Сатовча	Вълкосел
15312	Благоевград	Сатовча	Годешево
21868	Благоевград	Сатовча	Долен
29372	Благоевград	Сатовча	Жижево
39089	Благоевград	Сатовча	Кочан
39726	Благоевград	Сатовча	Крибул
54225	Благоевград	Сатовча	Осина
56740	Благоевград	Сатовча	Плетена
65440	Благоевград	Сатовча	Сатовча
67270	Благоевград	Сатовча	Слащен
73519	Благоевград	Сатовча	Туховица
76203	Благоевград	Сатовча	Фъргово
06238	Благоевград	Симитли	Брежани
06522	Благоевград	Симитли	Брестово
17405	Благоевград	Симитли	Градево
21837	Благоевград	Симитли	Докатичево
22753	Благоевград	Симитли	Долно Осеново
29146	Благоевград	Симитли	Железница
40052	Благоевград	Симитли	Крупник
48012	Благоевград	Симитли	Мечкул
57162	Благоевград	Симитли	Полена
57203	Благоевград	Симитли	Полето
61978	Благоевград	Симитли	Ракитна

66247	Благоевград	Симитли	Сенокос
66460	Благоевград	Симитли	Симитли
70370	Благоевград	Симитли	Сухострел
35105	Благоевград	Симитли	Сушица
73184	Благоевград	Симитли	Тросково
10608	Благоевград	Струмьяни	Велювец
12142	Благоевград	Струмьяни	Вракуповица
16033	Благоевград	Струмьяни	Гореме
16273	Благоевград	Струмьяни	Горна Крушица
16362	Благоевград	Струмьяни	Горна Рибница
21467	Благоевград	Струмьяни	Добри лаки
23532	Благоевград	Струмьяни	Драката
32322	Благоевград	Струмьяни	Игралище
32665	Благоевград	Струмьяни	Илинденци
35818	Благоевград	Струмьяни	Каменица
37191	Благоевград	Струмьяни	Клепало
38056	Благоевград	Струмьяни	Колибите
40957	Благоевград	Струмьяни	Кърпелево
47473	Благоевград	Струмьяни	Махалата
49686	Благоевград	Струмьяни	Микрево
51737	Благоевград	Струмьяни	Никудин
55227	Благоевград	Струмьяни	Палат
61772	Благоевград	Струмьяни	Раздол
65930	Благоевград	Струмьяни	Седелец
78046	Благоевград	Струмьяни	Цапарево
00014	Благоевград	Хаджидимово	Абланица
03976	Благоевград	Хаджидимово	Беслен
14341	Благоевград	Хаджидимово	Гайтаниново
32648	Благоевград	Хаджидимово	Илинден
38532	Благоевград	Хаджидимово	Копривлен
44464	Благоевград	Хаджидимово	Лъки
51860	Благоевград	Хаджидимово	Нова Ловча
52101	Благоевград	Хаджидимово	Ново Лески
55467	Благоевград	Хаджидимово	Парил
56109	Благоевград	Хаджидимово	Петрелик
72268	Благоевград	Хаджидимово	Теплен
72374	Благоевград	Хаджидимово	Тешово
00059	Благоевград	Якоруда	Аврамово
03561	Благоевград	Якоруда	Бел камен
07822	Благоевград	Якоруда	Бунцево
38220	Благоевград	Якоруда	Конарско
32603	Благоевград	Якоруда	Смолево
81850	Благоевград	Якоруда	Черна Места
86101	Благоевград	Якоруда	Юруково
87338	Благоевград	Якоруда	Якоруда
62013	Бургас	Айтос	Раклиново
06687	Бургас	Малко Търново	Бръшлян
07627	Бургас	Малко Търново	Бяла вода
11051	Бургас	Малко Търново	Визица
17693	Бургас	Малко Търново	Граматиново
30020	Бургас	Малко Търново	Заберново
30483	Бургас	Малко Търново	Звездец
35451	Бургас	Малко Търново	Калово
46663	Бургас	Малко Търново	Малко Търново
67307	Бургас	Малко Търново	Сливарово
69328	Бургас	Малко Търново	Стоилово

27454	Бургас	Несебър	Емона
11538	Бургас	Несебър	Свети Влас
04056	Бургас	Руен	Билка
11363	Бургас	Руен	Вишна
21614	Бургас	Руен	Добромир
23755	Бургас	Руен	Дропла
24757	Бургас	Руен	Дюля
30234	Бургас	Руен	Заимчево
30435	Бургас	Руен	Звезда
35955	Бургас	Руен	Каменяк
36213	Бургас	Руен	Каравельово
49254	Бургас	Руен	Мрежичко
56647	Бургас	Руен	Планиница
62548	Бургас	Руен	Речица
62904	Бургас	Руен	Рожден
63166	Бургас	Руен	Рудина
67725	Бургас	Руен	Снежа
67767	Бургас	Руен	Снягово
67876	Бургас	Руен	Соколец
69990	Бургас	Руен	Струя
87638	Бургас	Руен	Ясеново
05726	Бургас	Сунгурларе	Босилково
35924	Бургас	Сунгурларе	Каменско
36004	Бургас	Сунгурларе	Камчия
58857	Бургас	Сунгурларе	Пчелин
65111	Бургас	Сунгурларе	Садово
06553	Бургас	Царево	Бродилово
07291	Бургас	Царево	Българи
38251	Бургас	Царево	Кондолово
38947	Бургас	Царево	Кости
07034	Варна	Долни чифлик	Булаир
15597	Варна	Долни чифлик	Голица
00789	Варна	Дългопол	Аспарухово
78519	Варна	Дългопол	Цонево
11898	Велико Търново	Велико Търново	Войнежа
12098	Велико Търново	Велико Търново	Вонеща вода
12396	Велико Търново	Велико Търново	Въглевци
14235	Велико Търново	Велико Търново	Габровци
61861	Велико Търново	Велико Търново	Райковци
03054	Велико Търново	Елена	Беброво
04460	Велико Търново	Елена	Блъсковци
05164	Велико Търново	Елена	Бойковци
06896	Велико Търново	Елена	Буйновци
20268	Велико Търново	Елена	Дебели рът
23710	Велико Търново	Елена	Дрента
27190	Велико Търново	Елена	Елена
32593	Велико Търново	Елена	Илаков рът
35729	Велико Търново	Елена	Каменари
38337	Велико Търново	Елена	Константин
38861	Велико Търново	Елена	Костел
46125	Велико Търново	Елена	Майско
48057	Велико Търново	Елена	Мийковци
68429	Велико Търново	Елена	Средни колиби
72607	Велико Търново	Елена	Тодювци
83171	Велико Търново	Елена	Шилковци
87326	Велико Търново	Елена	Яковци

20514	Велико Търново	Златарица	Дединци
22890	Велико Търново	Златарица	Долно Шивачево
35273	Велико Търново	Златарица	Калайджии
61830	Велико Търново	Златарица	Разсоха
62431	Велико Търново	Златарица	Резач
63118	Велико Търново	Златарица	Росно
67395	Велико Търново	Златарица	Сливовица
68494	Велико Търново	Златарица	Средно село
11750	Велико Търново	Стражица	Водно
72237	Велико Търново	Стражица	Теменуга
17208	Велико Търново	Сухиндол	Горско Косово
03616	Видин	Белоградчик	Белоградчик
39606	Видин	Белоградчик	Крачимир
54517	Видин	Белоградчик	Ошане
58092	Видин	Белоградчик	Праужда
58582	Видин	Белоградчик	Пролазница
62339	Видин	Белоградчик	Раяновци
65173	Видин	Белоградчик	Салаш
68655	Видин	Белоградчик	Стакевци
69910	Видин	Белоградчик	Струиндол
81459	Видин	Белоградчик	Чифлик
56980	Видин	Макреш	Подгоре
12797	Видин	Чупрене	Върбово
16571	Видин	Чупрене	Горни Лом
22424	Видин	Чупрене	Долни Лом
62493	Видин	Чупрене	Репляна
73612	Видин	Чупрене	Търговище
81757	Видин	Чупрене	Чупрене
30606	Враца	Враца	Згориград
44728	Враца	Враца	Лютаджик
55070	Враца	Враца	Паволче
80311	Враца	Враца	Челопек
27317	Враца	Мездра	Елисейна
30510	Враца	Мездра	Зверино
31190	Враца	Мездра	Злидол
32281	Враца	Мездра	Игнатица
35314	Враца	Мездра	Кален
43654	Враца	Мездра	Лик
44745	Враца	Мездра	Лютиброд
44759	Враца	Мездра	Лютидол
54047	Враца	Мездра	Оселна
54506	Враца	Мездра	Очиндол
62390	Враца	Мездра	Ребърково
72432	Враца	Мездра	Типченица
36436	Враца	Роман	Караш
47322	Враца	Роман	Марково равнище
66576	Враца	Роман	Синьо бърдо
68432	Враца	Роман	Средни рът
77493	Враца	Роман	Хубавене
02347	Габрово	Габрово	Баланите
04964	Габрово	Габрово	Боженците
05400	Габрово	Габрово	Борики
14218	Габрово	Габрово	Габрово
17991	Габрово	Габрово	Гръблевци
20225	Габрово	Габрово	Дебел дял
22959	Габрово	Габрово	Донино

29547	Габрово	Габрово	Жълтеш
30661	Габрово	Габрово	Здравковец
37352	Габрово	Габрово	Кметовци
37722	Габрово	Габрово	Кози рог
38577	Габрово	Габрово	Копчелиите
43339	Габрово	Габрово	Лесичарка
48605	Габрово	Габрово	Мичковци
81904	Габрово	Габрово	Чарково
32319	Габрово	Дряново	Игнатовци
35465	Габрово	Дряново	Каломен
61529	Габрово	Дряново	Радовци
12677	Габрово	Дряново	Царева ливада
02885	Габрово	Севлиево	Батошево
20119	Габрово	Севлиево	Дамяново
20287	Габрово	Севлиево	Дебелцово
40275	Габрово	Севлиево	Кръвеник
48742	Габрово	Севлиево	Млечево
69417	Габрово	Севлиево	Стоките
69451	Габрово	Севлиево	Столтът
02563	Габрово	Трявна	Бангейци
03513	Габрово	Трявна	Белица
04025	Габрово	Трявна	Бижовци
27526	Габрово	Трявна	Енчовци
56719	Габрово	Трявна	Плачковци
58284	Габрово	Трявна	Престой
61323	Габрово	Трявна	Радевци
68823	Габрово	Трявна	Станчов хан
73403	Габрово	Трявна	Трявна
76220	Габрово	Трявна	Фъревци
81058	Габрово	Трявна	Черновръх
00062	Кърджали	Ардино	Аврамово
00607	Кърджали	Ардино	Ардино
00864	Кърджали	Ардино	Ахрянско
02991	Кърджали	Ардино	Башево
04248	Кърджали	Ардино	Бистроглед
07925	Кърджали	Ардино	Богатино
80176	Кърджали	Ардино	Боровица
77116	Кърджали	Ардино	Брезен
07747	Кърджали	Ардино	Бял извор
18544	Кърджали	Ардино	Главник
15607	Кърджали	Ардино	Голобрад
16910	Кърджали	Ардино	Горно Прахово
18321	Кърджали	Ардино	Гърбище
24880	Кърджали	Ардино	Дедино
21806	Кърджали	Ардино	Дойранци
22784	Кърджали	Ардино	Долно Прахово
24788	Кърджали	Ардино	Дядовци
27543	Кърджали	Ардино	Еньовче
29605	Кърджали	Ардино	Жълтуша
32946	Кърджали	Ардино	Искра
37085	Кърджали	Ардино	Китница
39952	Кърджали	Ардино	Кроячево
43164	Кърджали	Ардино	Латинка
44896	Кърджали	Ардино	Левци
43270	Кърджали	Ардино	Ленище
44584	Кърджали	Ардино	Любино

46156	Кърджали	Ардино	Мак
48756	Кърджали	Ардино	Млечино
49401	Кърджали	Ардино	Мусево
55124	Кърджали	Ардино	Падина
55525	Кърджали	Ардино	Паспал
55912	Кърджали	Ардино	Песнопой
58013	Кърджали	Ардино	Правдолюб
54260	Кърджали	Ардино	Рибарци
62894	Кърджали	Ардино	Родопско
63402	Кърджали	Ардино	Русалско
65646	Кърджали	Ардино	Светулка
70771	Кърджали	Ардино	Седларци
66562	Кърджали	Ардино	Синчец
68240	Кърджали	Ардино	Сполука
68597	Кърджали	Ардино	Срънско
69122	Кърджали	Ардино	Стар читак
69518	Кърджали	Ардино	Стояново
70319	Кърджали	Ардино	Сухово
47809	Кърджали	Ардино	Теменуга
73897	Кърджали	Ардино	Търна
73732	Кърджали	Ардино	Търносливка
77487	Кърджали	Ардино	Хромица
81921	Кърджали	Ардино	Червена скала
80964	Кърджали	Ардино	Чернигово
81596	Кърджали	Ардино	Чубрика
87059	Кърджали	Ардино	Ябълковец
07939	Кърджали	Джебел	Брежана
11689	Кърджали	Джебел	Воденичарско
14647	Кърджали	Джебел	Генерал Гешево
21525	Кърджали	Джебел	Добринци
29180	Кърджали	Джебел	Желъдово
29619	Кърджали	Джебел	Жълтика
32634	Кърджали	Джебел	Илийско
35972	Кърджали	Джебел	Каменяне
38371	Кърджали	Джебел	Контил
40676	Кърджали	Джебел	Купците
43178	Кърджали	Джебел	Лебед
48622	Кърджали	Джебел	Мишевско
68151	Кърджали	Джебел	Модрен
53271	Кърджали	Джебел	Овчево
57947	Кърджали	Джебел	Поточе
58387	Кърджали	Джебел	Припек
62654	Кърджали	Джебел	Ридино
63714	Кърджали	Джебел	Рожденско
63611	Кърджали	Джебел	Рът
70809	Кърджали	Джебел	Сипец
73715	Кърджали	Джебел	Търновци
75201	Кърджали	Джебел	Устрен
78313	Кърджали	Джебел	Цвятово
78642	Кърджали	Джебел	Църквица
81935	Кърджали	Джебел	Черешка
84019	Кърджали	Джебел	Щерна
87388	Кърджали	Джебел	Ямино
00905	Кърджали	Кирково	Априлци
13055	Кърджали	Кирково	Вълчанка
12886	Кърджали	Кирково	Върли дол

16821	Кърджали	Кирково	Горно Къпиново
17138	Кърджали	Кирково	Горски извор
17871	Кърджали	Кирково	Гривяк
20777	Кърджали	Кирково	Джерово
22678	Кърджали	Кирково	Долно Къпиново
23577	Кърджали	Кирково	Дрангово
30675	Кърджали	Кирково	Здравчец
36748	Кърджали	Кирково	Каялоба
36926	Кърджали	Кирково	Кирково
37767	Кърджали	Кирково	Козлево
39445	Кърджали	Кирково	Кран
41174	Кърджали	Кирково	Кремен
39877	Кърджали	Кирково	Крилатица
40511	Кърджали	Кирково	Кукуряк
44080	Кърджали	Кирково	Лозенградци
46680	Кърджали	Кирково	Малкоч
47891	Кърджали	Кирково	Метличка
49480	Кърджали	Кирково	Мъглене
51086	Кърджали	Кирково	Нане
53878	Кърджали	Кирково	Орлица
56808	Кърджали	Кирково	Пловка
58178	Кърджали	Кирково	Пресека
59054	Кърджали	Кирково	Първенци
65228	Кърджали	Кирково	Самокитка
35016	Кърджали	Кирково	Светлен
66024	Кърджали	Кирково	Секирка
68577	Кърджали	Кирково	Средско
68895	Кърджали	Кирково	Старейшино
69482	Кърджали	Кирково	Стоманци
69866	Кърджали	Кирково	Стрижба
72463	Кърджали	Кирково	Тихомир
78183	Кърджали	Кирково	Царино
80065	Кърджали	Кирково	Чавка
80090	Кърджали	Кирково	Чакаларово
81493	Кърджали	Кирково	Чичево
83226	Кърджали	Кирково	Шипок
83538	Кърджали	Кирково	Шумнатица
87309	Кърджали	Кирково	Яковица
00093	Кърджали	Крумовград	Аврел
04306	Кърджали	Крумовград	Благун
05181	Кърджали	Крумовград	Бойник
06728	Кърджали	Крумовград	Бряговец
06906	Кърджали	Крумовград	Бук
15727	Кърджали	Крумовград	Голям Девесил
15878	Кърджали	Крумовград	Голямо Каменяне
16660	Кърджали	Крумовград	Горни Юруци
17868	Кърджали	Крумовград	Гривка
18085	Кърджали	Крумовград	Гулия
20393	Кърджали	Крумовград	Девесилица
20403	Кърджали	Крумовград	Девесигово
20732	Кърджали	Крумовград	Джанка
21302	Кърджали	Крумовград	Доборско
22157	Кърджали	Крумовград	Долна кула
22544	Кърджали	Крумовград	Долни Юруци
27036	Кърджали	Крумовград	Егрек
35269	Кърджали	Крумовград	Калайджиево

35849	Кърджали	Крумовград	Каменка
36021	Кърджали	Крумовград	Кандилка
36717	Кърджали	Крумовград	Качулка
37558	Кърджали	Крумовград	Ковил
37622	Кърджали	Крумовград	Кожухарци
39565	Кърджали	Крумовград	Красино
40823	Кърджали	Крумовград	Къклица
43596	Кърджали	Крумовград	Лещарка
43726	Кърджали	Крумовград	Лимец
44344	Кърджали	Крумовград	Луличка
46471	Кърджали	Крумовград	Малка Чинка
46601	Кърджали	Крумовград	Малко Каменяне
46872	Кърджали	Крумовград	Малък Девесил
49103	Кърджали	Крумовград	Морянци
53713	Кърджали	Крумовград	Орешари
55097	Кърджали	Крумовград	Падало
55614	Кърджали	Крумовград	Пашинци
55751	Кърджали	Крумовград	Пелин
55899	Кърджали	Крумовград	Перуника
57950	Кърджали	Крумовград	Поточница
62617	Кърджали	Крумовград	Рибино
63505	Кърджали	Крумовград	Ручей
65190	Кърджали	Крумовград	Самовила
65454	Кърджали	Крумовград	Сбор
66545	Кърджали	Крумовград	Синигер
66716	Кърджали	Крумовград	Скалак
67132	Кърджали	Крумовград	Сладкодум
68936	Кърджали	Крумовград	Стари чал
81743	Кърджали	Крумовград	Стражец
70104	Кърджали	Крумовград	Студен кладенец
70559	Кърджали	Крумовград	Сърнак
72429	Кърджали	Крумовград	Тинтява
72610	Кърджали	Крумовград	Токачка
72730	Кърджали	Крумовград	Тополка
77267	Кърджали	Крумовград	Хисар
77428	Кърджали	Крумовград	Храстово
80145	Кърджали	Крумовград	Чал
81027	Кърджали	Крумовград	Черничево
81205	Кърджали	Крумовград	Чернооки
02124	Кърджали	Кърджали	Багра
03006	Кърджали	Кърджали	Бащино
03499	Кърджали	Кърджали	Бели пласт
04409	Кърджали	Кърджали	Бленика
04902	Кърджали	Кърджали	Божак
05205	Кърджали	Кърджали	Бойно
05325	Кърджали	Кърджали	Болярци
06567	Кърджали	Кърджали	Брош
07764	Кърджали	Кърджали	Бялка
10358	Кърджали	Кърджали	Велешани
11243	Кърджали	Кърджали	Висока поляна
12053	Кърджали	Кърджали	Воловарци
12694	Кърджали	Кърджали	Върбенци
15268	Кърджали	Кърджали	Гняздово
15641	Кърджали	Кърджали	Голяма бара
16267	Кърджали	Кърджали	Горна крепост
21511	Кърджали	Кърджали	Добриново

21991	Кърджали	Кърджали	Долище
24462	Кърджали	Кърджали	Дъждовница
24596	Кърджали	Кърджали	Дънгово
29413	Кърджали	Кърджали	Житарник
30260	Кърджали	Кърджали	Зайчино
30466	Кърджали	Кърджали	Звезделина
30475	Кърджали	Кърджали	Звезден
30569	Кърджали	Кърджали	Звъника
30586	Кърджали	Кърджали	Звънче
30747	Кърджали	Кърджали	Зелениково
31348	Кърджали	Кърджали	Зорница
32161	Кърджали	Кърджали	Иванци
32679	Кърджали	Кърджали	Илиница
35403	Кърджали	Кърджали	Калинка
35540	Кърджали	Кърджали	Калоянци
35732	Кърджали	Кърджали	Каменарци
37438	Кърджали	Кърджали	Кобиляне
37928	Кърджали	Кърджали	Кокиче
37962	Кърджали	Кърджали	Кокошане
38981	Кърджали	Кърджали	Костино
40169	Кърджали	Кърджали	Крушевска
40186	Кърджали	Кърджали	Крушка
41085	Кърджали	Кърджали	Къосево
43856	Кърджали	Кърджали	Лисиците
44361	Кърджали	Кърджали	Лъвово
46139	Кърджали	Кърджали	Майсторово
46214	Кърджали	Кърджали	Македонци
49120	Кърджали	Кърджали	Мост
49343	Кърджали	Кърджали	Мургово
49521	Кърджали	Кърджали	Мъдрец
51442	Кърджали	Кърджали	Ненково
53816	Кърджали	Кърджали	Орешница
54479	Кърджали	Кърджали	Охлювец
55823	Кърджали	Кърджали	Пеньово
55885	Кърджали	Кърджали	Перперек
56054	Кърджали	Кърджали	Петлино
58342	Кърджали	Кърджали	Прилепци
58997	Кърджали	Кърджали	Пъдарци
62195	Кърджали	Кърджали	Рани лист
62445	Кърджали	Кърджали	Резбарци
62668	Кърджали	Кърджали	Ридово
65512	Кърджали	Кърджали	Сватбаре
65890	Кърджали	Кърджали	Севдалина
66754	Кърджали	Кърджали	Скална глава
67742	Кърджали	Кърджали	Снежинка
68014	Кърджали	Кърджали	Солище
69612	Кърджали	Кърджали	Стражевци
77339	Кърджали	Кърджали	Ходжовци
78149	Кърджали	Кърджали	Царевец
80248	Кърджали	Кърджали	Чеганци
80844	Кърджали	Кърджали	Черна скала
81267	Кърджали	Кърджали	Черньовци
81362	Кърджали	Кърджали	Чилик
81462	Кърджали	Кърджали	Чифлик
87494	Кърджали	Кърджали	Яребица
00828	Кърджали	Момчилград	Ауста

04008	Кърджали	Момчилград	Биволяне
12293	Кърджали	Момчилград	Врело
17186	Кърджали	Момчилград	Горско Дюлево
17988	Кърджали	Момчилград	Груево
18126	Кърджали	Момчилград	Гургулица
20755	Кърджали	Момчилград	Джелепско
23830	Кърджали	Момчилград	Друмче
30452	Кърджали	Момчилград	Звездел
38697	Кърджали	Момчилград	Кос
80131	Кърджали	Момчилград	Кременец
43493	Кърджали	Момчилград	Летовник
47144	Кърджали	Момчилград	Манчево
48917	Кърджали	Момчилград	Момина сълза
51097	Кърджали	Момчилград	Нановица
53076	Кърджали	Момчилград	Обичник
55169	Кърджали	Момчилград	Пазарци
56575	Кърджали	Момчилград	Пиявец
56767	Кърджали	Момчилград	Плешинци
57892	Кърджали	Момчилград	Постник
58757	Кърджали	Момчилград	Птичар
61063	Кърджали	Момчилград	Равен
62147	Кърджали	Момчилград	Ралица
65797	Кърджали	Момчилград	Свобода
65944	Кърджали	Момчилград	Седефче
70785	Кърджали	Момчилград	Сенце
67882	Кърджали	Момчилград	Соколино
72134	Кърджали	Момчилград	Татул
81517	Кърджали	Момчилград	Чобанка
81548	Кърджали	Момчилград	Чомаково
81734	Кърджали	Момчилград	Чуково
02261	Кърджали	Черноочене	Бакалите
03188	Кърджали	Черноочене	Безводно
03410	Кърджали	Черноочене	Бели вир
03986	Кърджали	Черноочене	Беснурка
05640	Кърджали	Черноочене	Боровско
05791	Кърджали	Черноочене	Бостанци
07472	Кърджали	Черноочене	Бърза река
10700	Кърджали	Черноочене	Верско
11613	Кърджали	Черноочене	Водач
11805	Кърджали	Черноочене	Вождово
11987	Кърджали	Черноочене	Войново
12423	Кърджали	Черноочене	Възел
14221	Кърджали	Черноочене	Габрово
20167	Кърджали	Черноочене	Даскалово
23114	Кърджали	Черноочене	Драганово
24774	Кърджали	Черноочене	Дядовско
29252	Кърджали	Черноочене	Женда
34117	Кърджали	Черноочене	Йончово
36066	Кърджали	Черноочене	Каняк
38176	Кърджали	Черноочене	Комунига
40796	Кърджали	Черноочене	Куцово
49326	Кърджали	Черноочене	Мурга
51192	Кърджали	Черноочене	Небеска
52153	Кърджали	Черноочене	Новоселище
52372	Кърджали	Черноочене	Ночево
55395	Кърджали	Черноочене	Паничково

55568	Кърджали	Черноочене	Патица
63392	Кърджали	Черноочене	Русалина
65841	Кърджали	Черноочене	Свободиново
67893	Кърджали	Черноочене	Соколите
68415	Кърджали	Черноочене	Среднево
68566	Кърджали	Черноочене	Средска
69657	Кърджали	Черноочене	Стражница
80830	Кърджали	Черноочене	Черна нива
87165	Кърджали	Черноочене	Яворово
02049	Кюстендил	Бобов дол	Бабино
04371	Кюстендил	Бобов дол	Блато
04501	Кюстендил	Бобов дол	Бобов дол
15446	Кюстендил	Бобов дол	Голема Фуча
15457	Кюстендил	Бобов дол	Голям Върбовник
16242	Кюстендил	Бобов дол	Горна Козница
38635	Кюстендил	Бобов дол	Коркина
44210	Кюстендил	Бобов дол	Локвата
46262	Кюстендил	Бобов дол	Мала Фуча
46317	Кюстендил	Бобов дол	Мали Върбовник
48711	Кюстендил	Бобов дол	Мламолово
02172	Кюстендил	Бобошево	Бадино
04314	Кюстендил	Бобошево	Блажиево
11232	Кюстендил	Бобошево	Висока могила
12351	Кюстендил	Бобошево	Вуково
21565	Кюстендил	Бобошево	Доброво
35804	Кюстендил	Бобошево	Каменик
66888	Кюстендил	Бобошево	Скрино
67252	Кюстендил	Бобошево	Слатино
68062	Кюстендил	Бобошево	Сопово
75174	Кюстендил	Бобошево	Усойка
78495	Кюстендил	Бобошево	Циклово
04220	Кюстендил	Дупница	Бистрица
17659	Кюстендил	Дупница	Грамаде
20612	Кюстендил	Дупница	Делян
20763	Кюстендил	Дупница	Джерман
39325	Кюстендил	Дупница	Крайни дол
39339	Кюстендил	Дупница	Крайници
39640	Кюстендил	Дупница	Кременик
56349	Кюстендил	Дупница	Пиперево
65245	Кюстендил	Дупница	Самораново
72758	Кюстендил	Дупница	Тополница
05565	Кюстендил	Кочериново	Боровец
07065	Кюстендил	Кочериново	Бураново
23323	Кюстендил	Кочериново	Драгодан
39997	Кюстендил	Кочериново	Крумово
69261	Кюстендил	Кочериново	Стоб
76180	Кюстендил	Кочериново	Фролош
78625	Кюстендил	Кочериново	Цървище
04323	Кюстендил	Кюстендил	Блатец
04491	Кюстендил	Кюстендил	Бобешино
04796	Кюстендил	Кюстендил	Богослов
07048	Кюстендил	Кюстендил	Буново
48355	Кюстендил	Кюстендил	Вратца
16141	Кюстендил	Кюстендил	Горна Брестница
16995	Кюстендил	Кюстендил	Горно Уйно
17680	Кюстендил	Кюстендил	Грамаждано

17751	Кюстендил	Кюстендил	Граница
18112	Кюстендил	Кюстендил	Гурбановци
18318	Кюстендил	Кюстендил	Гърбино
18352	Кюстендил	Кюстендил	Гърляно
18455	Кюстендил	Кюстендил	Гюешево
20208	Кюстендил	Кюстендил	Дворище
21782	Кюстендил	Кюстендил	Дождевица
22811	Кюстендил	Кюстендил	Долно село
22862	Кюстендил	Кюстендил	Долно Уйно
23282	Кюстендил	Кюстендил	Драговищица
29266	Кюстендил	Кюстендил	Жеравино
29386	Кюстендил	Кюстендил	Жиленци
32144	Кюстендил	Кюстендил	Ивановци
35835	Кюстендил	Кюстендил	Каменичка Скакавица
38515	Кюстендил	Кюстендил	Коприва
40765	Кюстендил	Кюстендил	Кутугерци
40991	Кюстендил	Кюстендил	Кършалево
43267	Кюстендил	Кюстендил	Лелинци
43373	Кюстендил	Кюстендил	Леска
43815	Кюстендил	Кюстендил	Лисец
44183	Кюстендил	Кюстендил	Лозно
44255	Кюстендил	Кюстендил	Ломница
46108	Кюстендил	Кюстендил	Мазарачево
52194	Кюстендил	Кюстендил	Ново село
57188	Кюстендил	Кюстендил	Полетинци
57319	Кюстендил	Кюстендил	Полска Скакавица
58129	Кюстендил	Кюстендил	Преколница
61457	Кюстендил	Кюстендил	Радловци
63536	Кюстендил	Кюстендил	Раждавица
62181	Кюстендил	Кюстендил	Раненци
62428	Кюстендил	Кюстендил	Режинци
63608	Кюстендил	Кюстендил	Ръсово
65047	Кюстендил	Кюстендил	Савойски
65142	Кюстендил	Кюстендил	Сажденик
67461	Кюстендил	Кюстендил	Слокощица
69167	Кюстендил	Кюстендил	Стенско
72045	Кюстендил	Кюстендил	Таваличево
73750	Кюстендил	Кюстендил	Търсино
78447	Кюстендил	Кюстендил	Церовица
78543	Кюстендил	Кюстендил	Црешново
78598	Кюстендил	Кюстендил	Цървена ябълка
78608	Кюстендил	Кюстендил	Цървендол
78611	Кюстендил	Кюстендил	Цървеняно
81606	Кюстендил	Кюстендил	Чудинци
83257	Кюстендил	Кюстендил	Шипочано
10050	Кюстендил	Невестино	Ваксево
10817	Кюстендил	Невестино	Ветрен
21292	Кюстендил	Невестино	Длъхчево-Сабляр
22112	Кюстендил	Невестино	Долна Козница
23827	Кюстендил	Невестино	Друмохар
27574	Кюстендил	Невестино	Еремия
30613	Кюстендил	Невестино	Згурово
32696	Кюстендил	Невестино	Илия
35119	Кюстендил	Невестино	Кадровица
49566	Кюстендил	Невестино	Мърводол
55542	Кюстендил	Невестино	Пастух

55734	Кюстендил	Невестино	Пелатиково
62058	Кюстендил	Невестино	Раково
62284	Кюстендил	Невестино	Рашка Гращица
67619	Кюстендил	Невестино	Смоличано
69571	Кюстендил	Невестино	Страдалово
72494	Кюстендил	Невестино	Тишаново
78584	Кюстендил	Невестино	Църварица
80251	Кюстендил	Невестино	Чеканец
62685	Кюстендил	Рила	ман Рилски манастир
55083	Кюстендил	Рила	Падала
55539	Кюстендил	Рила	Пастра
62671	Кюстендил	Рила	Рила
67698	Кюстендил	Рила	Смочево
53254	Кюстендил	Сапарева баня	Овчарци
62520	Кюстендил	Сапарева баня	Ресилово
65365	Кюстендил	Сапарева баня	Сапарева баня
65379	Кюстендил	Сапарева баня	Сапарево
06392	Кюстендил	Трекляно	Брест
07226	Кюстендил	Трекляно	Бъзовица
14101	Кюстендил	Трекляно	Габрешевци
16554	Кюстендил	Трекляно	Горни Коритен
16804	Кюстендил	Трекляно	Горно Кобиле
21422	Кюстендил	Трекляно	Добри дол
22410	Кюстендил	Трекляно	Долни Коритен
22650	Кюстендил	Трекляно	Долно Кобиле
23399	Кюстендил	Трекляно	Драгойчинци
31200	Кюстендил	Трекляно	Злогош
36960	Кюстендил	Трекляно	Киселица
38786	Кюстендил	Трекляно	Косово
47929	Кюстендил	Трекляно	Метохия
56887	Кюстендил	Трекляно	Побит камък
68535	Кюстендил	Трекляно	Средорек
70411	Кюстендил	Трекляно	Сушица
73047	Кюстендил	Трекляно	Трекляно
75232	Кюстендил	Трекляно	Уши
81325	Кюстендил	Трекляно	Чешлянци
52218	Ловеч	Априлци	Априлци
10567	Ловеч	Априлци	Велчево
23621	Ловеч	Априлци	Драшкова поляна
66771	Ловеч	Априлци	Скандалото
00028	Ловеч	Ловеч	Абланица
07260	Ловеч	Ловеч	Българене
24373	Ловеч	Ловеч	Дъбрава
43579	Ловеч	Ловеч	Лешница
46396	Ловеч	Ловеч	Малиново
67948	Ловеч	Ловеч	Соколово
69225	Ловеч	Ловеч	Стефаново
07884	Ловеч	Тетевен	Бабинци
10272	Ловеч	Тетевен	Васильово
14386	Ловеч	Тетевен	Галата
15148	Ловеч	Тетевен	Глогово
15165	Ловеч	Тетевен	Гложене
15758	Ловеч	Тетевен	Голям извор
17419	Ловеч	Тетевен	Градежница
20996	Ловеч	Тетевен	Дивчовото
46437	Ловеч	Тетевен	Малка Желязна

62579	Ловеч	Тетевен	Рибарица
72343	Ловеч	Тетевен	Тетевен
80902	Ловеч	Тетевен	Черни Вит
02302	Ловеч	Троян	Балабанско
02448	Ловеч	Троян	Балканец
03486	Ловеч	Троян	Бели Осъм
03558	Ловеч	Троян	Белиш
05445	Ловеч	Троян	Борима
15703	Ловеч	Троян	Голяма Желязна
16986	Ловеч	Троян	Горно трапе
18109	Ловеч	Троян	Гумощник
21590	Ловеч	Троян	Добродан
24476	Ловеч	Троян	Дълбок дол
35290	Ловеч	Троян	Калейца
44241	Ловеч	Троян	Ломец
53707	Ловеч	Троян	Орешак
55587	Ловеч	Троян	Патрешко
70500	Ловеч	Троян	Старо село
72309	Ловеч	Троян	Терзийско
73198	Ловеч	Троян	Троян
80981	Ловеч	Троян	Черни Осъм
81476	Ловеч	Троян	Чифлик
83212	Ловеч	Троян	Шипково
36943	Ловеч	Угърчин	Кирчево
43325	Ловеч	Угърчин	Лесидрен
67057	Ловеч	Угърчин	Славщица
68076	Ловеч	Угърчин	Сопот
02909	Ловеч	Ябланица	Батулци
46886	Ловеч	Ябланица	Малък извор
87014	Ловеч	Ябланица	Ябланица
03928	Монтана	Берковица	Берковица
07510	Монтана	Берковица	Бързия
39044	Монтана	Берковица	Котеновци
43414	Монтана	Берковица	Лесковец
55930	Монтана	Берковица	Песочница
80635	Монтана	Берковица	Черешовица
12961	Монтана	Вършец	Вършец
16119	Монтана	Вършец	Горна Бела речка
16866	Монтана	Вършец	Горно Озирово
22019	Монтана	Вършец	Долна Бела речка
68179	Монтана	Вършец	Спанчевци
14773	Монтана	Георги Дамяново	Георги Дамяново
14965	Монтана	Георги Дамяново	Главановци
15299	Монтана	Георги Дамяново	Говежда
20941	Монтана	Георги Дамяново	Дива Слатина
24534	Монтана	Георги Дамяново	Дълги дел
27348	Монтана	Георги Дамяново	Еловица
38488	Монтана	Георги Дамяново	Копиловци
47771	Монтана	Георги Дамяново	Меляне
57474	Монтана	Георги Дамяново	Помеждин
16300	Монтана	Чипровци	Горна Лука
29115	Монтана	Чипровци	Железна
47353	Монтана	Чипровци	Мартиново
48475	Монтана	Чипровци	Митровци
58116	Монтана	Чипровци	Превала
61090	Монтана	Чипровци	Равна

80354	Монтана	Чипровци	Челюстница
81390	Монтана	Чипровци	Чипровци
02837	Пазарджик	Батак	Батак
51874	Пазарджик	Батак	Нова махала
76162	Пазарджик	Батак	Фотиново
03592	Пазарджик	Белово	Белово
14163	Пазарджик	Белово	Габровица
24414	Пазарджик	Белово	Дъбравите
48903	Пазарджик	Белово	Момина клисура
66319	Пазарджик	Белово	Сестримо
06207	Пазарджик	Брацигово	Брацигово
29522	Пазарджик	Брацигово	Жребичко
61220	Пазарджик	Брацигово	Равногор
62973	Пазарджик	Брацигово	Розово
00881	Пазарджик	Велинград	Абланица
07836	Пазарджик	Велинград	Биркова
07853	Пазарджик	Велинград	Бозьова
07867	Пазарджик	Велинград	Бутрева
10450	Пазарджик	Велинград	Велинград
12989	Пазарджик	Велинград	Враненци
18527	Пазарджик	Велинград	Горна Дъбева
17823	Пазарджик	Велинград	Грашево
23234	Пазарджик	Велинград	Драгиново
41136	Пазарджик	Велинград	Кръстава
47559	Пазарджик	Велинград	Медени поляни
55631	Пазарджик	Велинград	Пашови
59224	Пазарджик	Велинград	Побит камък
63687	Пазарджик	Велинград	Рохлева
65534	Пазарджик	Велинград	Света Петка
70648	Пазарджик	Велинград	Сърница
78272	Пазарджик	Велинград	Цветино
81863	Пазарджик	Велинград	Чолакова
86115	Пазарджик	Велинград	Юндола
05459	Пазарджик	Лесичово	Боримечково
20362	Пазарджик	Пазарджик	Дебръщица
55556	Пазарджик	Пазарджик	Паталеница
78570	Пазарджик	Пазарджик	Црънча
02717	Пазарджик	Панагюрище	Баня
07572	Пазарджик	Панагюрище	Бъта
53103	Пазарджик	Панагюрище	Оборище
55302	Пазарджик	Панагюрище	Панагюрище
57128	Пазарджик	Панагюрище	Поибрене
56277	Пазарджик	Пещера	Пещера
61371	Пазарджик	Пещера	Радилово
23008	Пазарджик	Ракитово	Дорково
38844	Пазарджик	Ракитово	Костандово
62004	Пазарджик	Ракитово	Ракитово
10104	Пазарджик	Септември	Варвара
10851	Пазарджик	Септември	Ветрен дол
16732	Пазарджик	Септември	Горно вършило
66202	Пазарджик	Септември	Семчиново
66439	Пазарджик	Септември	Симеоновец
69835	Пазарджик	Стрелча	Стрелча
00610	Перник	Брезник	Арзан
02066	Перник	Брезник	Бабица
02614	Перник	Брезник	Банище

03099	Перник	Брезник	Бегуновци
04042	Перник	Брезник	Билинци
06286	Перник	Брезник	Брезник
06313	Перник	Брезник	Брезнишки извор
06639	Перник	Брезник	Брусник
10548	Перник	Брезник	Велковци
11034	Перник	Брезник	Видрица
14893	Перник	Брезник	Гигинци
15331	Перник	Брезник	Гоз
16382	Перник	Брезник	Горна Секирна
16612	Перник	Брезник	Горни Романци
18349	Перник	Брезник	Гърло
22263	Перник	Брезник	Долна Секирна
22506	Перник	Брезник	Долни Романци
24205	Перник	Брезник	Душинци
30048	Перник	Брезник	Завала
41126	Перник	Брезник	Конска
39150	Перник	Брезник	Кошарево
39517	Перник	Брезник	Красава
39855	Перник	Брезник	Кривонос
49374	Перник	Брезник	Муртинци
51490	Перник	Брезник	Непразненци
52324	Перник	Брезник	Ноевци
53463	Перник	Брезник	Озърновци
62373	Перник	Брезник	Ребро
17796	Перник	Брезник	Режанци
63519	Перник	Брезник	Ръжавец
65084	Перник	Брезник	Садовик
67163	Перник	Брезник	Слаковци
68059	Перник	Брезник	Сопица
68833	Перник	Брезник	Станьовци
87579	Перник	Брезник	Ярославци
03887	Перник	Земен	Беренде
04340	Перник	Земен	Блатешница
12228	Перник	Земен	Враня стена
14146	Перник	Земен	Габровдол
16167	Перник	Земен	Горна Врабча
16170	Перник	Земен	Горна Глоговица
20972	Перник	Земен	Дивля
22054	Перник	Земен	Долна Врабча
27320	Перник	Земен	Еловдол
29012	Перник	Земен	Жабляно
30778	Перник	Земен	Земен
35482	Перник	Земен	Калотинци
49357	Перник	Земен	Мурено
53415	Перник	Земен	Одраница
55141	Перник	Земен	Падине
56280	Перник	Земен	Пещера
62356	Перник	Земен	Раянци
67595	Перник	Земен	Смиров дол
80385	Перник	Земен	Чепино
27043	Перник	Ковачевци	Егълница
35434	Перник	Ковачевци	Калище
37513	Перник	Ковачевци	Ковачевци
38724	Перник	Ковачевци	Косача
43918	Перник	Ковачевци	Лобош

61947	Перник	Ковачевци	Ракиловци
65591	Перник	Ковачевци	Светля
66648	Перник	Ковачевци	Сирищник
67266	Перник	Ковачевци	Слатино
72223	Перник	Перник	Батановци
04618	Перник	Перник	Богданов дол
05760	Перник	Перник	Боснек
11209	Перник	Перник	Вискяр
11288	Перник	Перник	Витановци
15504	Перник	Перник	Големо Бучино
20986	Перник	Перник	Дивотино
23251	Перник	Перник	Драгичево
30836	Перник	Перник	Зидарци
37174	Перник	Перник	Кладница
39387	Перник	Перник	Кралев дол
43428	Перник	Перник	Лесковец
44656	Перник	Перник	Люлин
48037	Перник	Перник	Мещица
55871	Перник	Перник	Перник
56650	Перник	Перник	Планиница
61618	Перник	Перник	Радуй
62219	Перник	Перник	Расник
63152	Перник	Перник	Рударци
66072	Перник	Перник	Селищен дол
70038	Перник	Перник	Студена
81952	Перник	Перник	Черна гора
81623	Перник	Перник	Чуйпетлово
87480	Перник	Перник	Ярджиловци
02230	Перник	Радомир	Байкалско
05534	Перник	Радомир	Борнарево
11404	Перник	Радомир	Владимир
16208	Перник	Радомир	Горна Диканя
18263	Перник	Радомир	Гълъбник
20256	Перник	Радомир	Дебели лаг
22085	Перник	Радомир	Долна Диканя
23443	Перник	Радомир	Драгомирово
23649	Перник	Радомир	Дрен
24832	Перник	Радомир	Друган
29060	Перник	Радомир	Жедна
29622	Перник	Радомир	Житуша
32384	Перник	Радомир	Извор
36566	Перник	Радомир	Касилаг
41232	Перник	Радомир	Кленовик
38265	Перник	Радомир	Кондофрей
38460	Перник	Радомир	Копаница
51617	Перник	Радомир	Николаево
61354	Перник	Радомир	Радибош
61577	Перник	Радомир	Радомир
69064	Перник	Радомир	Старо село
69239	Перник	Радомир	Стефаново
75023	Перник	Радомир	Углярци
80488	Перник	Радомир	Червена могила
81709	Перник	Радомир	Чуковец
02645	Перник	Трън	Банкя
03873	Перник	Трън	Бераинци
04697	Перник	Трън	Богойна

05918	Перник	Трън	Бохова
07096	Перник	Трън	Бусинци
07137	Перник	Трън	Бутроинци
10478	Перник	Трън	Велиново
11017	Перник	Трън	Видрар
12139	Перник	Трън	Врабча
12348	Перник	Трън	Вукан
14979	Перник	Трън	Главановци
15134	Перник	Трън	Глоговица
16331	Перник	Трън	Горна Мелна
17077	Перник	Трън	Горочевци
20818	Перник	Трън	Джинчовци
21854	Перник	Трън	Докьовци
22201	Перник	Трън	Долна Мелна
24517	Перник	Трън	Дълга лука
27084	Перник	Трън	Ездимирци
27351	Перник	Трън	Еловица
27601	Перник	Трън	Ерул
30017	Перник	Трън	Забел
30716	Перник	Трън	Зелениград
37602	Перник	Трън	Кожинци
39027	Перник	Трън	Костуринци
41040	Перник	Трън	Къшле
43195	Перник	Трън	Лева река
43551	Перник	Трън	Лешниковци
44269	Перник	Трън	Ломница
44781	Перник	Трън	Лялинци
48249	Перник	Трън	Милкьовци
48252	Перник	Трън	Милославци
49182	Перник	Трън	Мракетинци
49196	Перник	Трън	Мрамор
51130	Перник	Трън	Насалевци
51343	Перник	Трън	Неделково
55453	Перник	Трън	Парамун
55814	Перник	Трън	Пенкьовци
58551	Перник	Трън	Проданча
61501	Перник	Трън	Радово
62205	Перник	Трън	Рани луг
62565	Перник	Трън	Реяновци
67458	Перник	Трън	Слишовци
68641	Перник	Трън	Стайчовци
69777	Перник	Трън	Стрезимировци
70086	Перник	Трън	Студен извор
73273	Перник	Трън	Трън
73479	Перник	Трън	Туроковци
76114	Перник	Трън	Филиповци
78327	Перник	Трън	Цегриловци
83209	Перник	Трън	Шипковица
87566	Перник	Трън	Ярловци
02974	Пловдив	Асеновград	Бачково
07870	Пловдив	Асеновград	Бор
12992	Пловдив	Асеновград	Врата
16955	Пловдив	Асеновград	Горнослав
21676	Пловдив	Асеновград	Добростан
29581	Пловдив	Асеновград	Жълт камък
38799	Пловдив	Асеновград	Косово

44834	Пловдив	Асеновград	Лясково
49151	Пловдив	Асеновград	Мостово
51127	Пловдив	Асеновград	Нареченски бани
51830	Пловдив	Асеновград	Новаково
53761	Пловдив	Асеновград	Орешец
70737	Пловдив	Асеновград	Сини връх
72789	Пловдив	Асеновград	Тополово
73147	Пловдив	Асеновград	Три могили
75254	Пловдив	Асеновград	Узуново
02035	Пловдив	Брезово	Бабек
62966	Пловдив	Брезово	Розовец
65526	Пловдив	Брезово	Свежен
70593	Пловдив	Брезово	Сърнегор
04563	Пловдив	Карлово	Богдан
10207	Пловдив	Карлово	Васил Левски
32226	Пловдив	Карлово	Иганово
35496	Пловдив	Карлово	Калофер
36186	Пловдив	Карлово	Каравелово
36498	Пловдив	Карлово	Карлово
37229	Пловдив	Карлово	Климент
37277	Пловдив	Карлово	Клисура
40939	Пловдив	Карлово	Кърнаре
49117	Пловдив	Карлово	Московец
49240	Пловдив	Карлово	Мраченик
55676	Пловдив	Карлово	Певците
62949	Пловдив	Карлово	Розино
67235	Пловдив	Карлово	Слатина
69420	Пловдив	Карлово	Столетово
77462	Пловдив	Карлово	Христо Даново
39921	Пловдив	Кричим	Кричим
18277	Пловдив	Куклен	Гълъбово
21324	Пловдив	Куклен	Добралък
63238	Пловдив	Куклен	Руен
78207	Пловдив	Куклен	Цар Калоян
87179	Пловдив	Куклен	Яврово
03530	Пловдив	Лъки	Белица
05623	Пловдив	Лъки	Борово
20883	Пловдив	Лъки	Джурково
23950	Пловдив	Лъки	Дряново
31423	Пловдив	Лъки	Здравец
44447	Пловдив	Лъки	Лъкавица
44478	Пловдив	Лъки	Лъки
46989	Пловдив	Лъки	Манастир
86012	Пловдив	Лъки	Югово
56335	Пловдив	Първомай	Буково
05150	Пловдив	Родопи	Бойково
20523	Пловдив	Родопи	Дедово
32408	Пловдив	Родопи	Извор
43671	Пловдив	Родопи	Лилково
66651	Пловдив	Родопи	Ситово
66809	Пловдив	Родопи	Скобелево
75188	Пловдив	Родопи	Устина
77373	Пловдив	Родопи	Храбрино
81774	Пловдив	Родопи	Чурен
00480	Пловдив	Сопот	Анево
68080	Пловдив	Сопот	Сопот

40333	Пловдив	Хисаря	Кръстевич
49624	Пловдив	Хисаря	Мътеница
69016	Пловдив	Хисаря	Старосел
05480	Сливен	Котел	Боринци
06135	Сливен	Котел	Братан
24270	Сливен	Котел	Дъбова
29283	Сливен	Котел	Жеравна
36854	Сливен	Котел	Кипилово
39030	Сливен	Котел	Котел
47528	Сливен	Котел	Медвен
51398	Сливен	Котел	Нейково
53919	Сливен	Котел	Орлово
54300	Сливен	Котел	Остра могила
69821	Сливен	Котел	Стрелци
72480	Сливен	Котел	Тича
04114	Сливен	Сливен	Бинкос
04947	Сливен	Сливен	Божевци
07613	Сливен	Сливен	Бяла
12414	Сливен	Сливен	Въглен
15237	Сливен	Сливен	Глушник
15936	Сливен	Сливен	Голямо Чочовени
17600	Сливен	Сливен	Градско
30257	Сливен	Сливен	Зайчари
32545	Сливен	Сливен	Изгрев
32915	Сливен	Сливен	Ичера
35537	Сливен	Сливен	Калояново
51929	Сливен	Сливен	Новачево
62061	Сливен	Сливен	Раково
67338	Сливен	Сливен	Сливен
68117	Сливен	Сливен	Сотиря
68549	Сливен	Сливен	Средорек
68864	Сливен	Сливен	Стара река
81387	Сливен	Сливен	Чинтулово
05551	Сливен	Твърдица	Боров дол
07644	Сливен	Твърдица	Бяла паланка
29533	Сливен	Твърдица	Жълт бряг
53847	Сливен	Твърдица	Оризари
65499	Сливен	Твърдица	Сборище
72165	Сливен	Твърдица	Твърдица
15944	Сливен	Твърдица	Шивачево
44402	Смолян	Баните	Баните
05737	Смолян	Баните	Босилково
11377	Смолян	Баните	Вишнево
12526	Смолян	Баните	Вълчан дол
15117	Смолян	Баните	Глогино
00850	Смолян	Баните	Гълъбово
20033	Смолян	Баните	Давидково
20198	Смолян	Баните	Две тополи
20290	Смолян	Баните	Дебеляново
23875	Смолян	Баните	Дрянка
30209	Смолян	Баните	Загражден
40326	Смолян	Баните	Кръстаница
46406	Смолян	Баните	Малка Арда
54002	Смолян	Баните	Оряховец
59313	Смолян	Баните	Планинско
62606	Смолян	Баните	Рибен дол

67355	Смолян	Баните	Сливка
70158	Смолян	Баните	Стърница
72922	Смолян	Баните	Траве
05462	Смолян	Борино	Борино
06879	Смолян	Борино	Буйново
37592	Смолян	Борино	Кожари
80159	Смолян	Борино	Чала
87223	Смолян	Борино	Ягодина
03112	Смолян	Девин	Беден
06269	Смолян	Девин	Брезе
17957	Смолян	Девин	Грохотно
18424	Смолян	Девин	Гьоврен
20465	Смолян	Девин	Девин
36796	Смолян	Девин	Кестен
44848	Смолян	Девин	Лясково
48547	Смолян	Девин	Михалково
54198	Смолян	Девин	Осиково
66130	Смолян	Девин	Селча
69465	Смолян	Девин	Стоманево
73105	Смолян	Девин	Триград
81815	Смолян	Девин	Чуруково
02779	Смолян	Доспат	Барутин
06700	Смолян	Доспат	Бръщен
23025	Смолян	Доспат	Доспат
31259	Смолян	Доспат	Змеица
41006	Смолян	Доспат	Късак
44642	Смолян	Доспат	Любча
78567	Смолян	Доспат	Црънча
80025	Смолян	Доспат	Чавдар
00196	Смолян	Златоград	Аламовци
21871	Смолян	Златоград	Долен
27588	Смолян	Златоград	Ерма река
31111	Смолян	Златоград	Златоград
40806	Смолян	Златоград	Кушла
69105	Смолян	Златоград	Старцево
69759	Смолян	Златоград	Страшимир
76011	Смолян	Златоград	Фабрика
05476	Смолян	Мадан	Бориново
05579	Смолян	Мадан	Боровина
06937	Смолян	Мадан	Букова поляна
07017	Смолян	Мадан	Буково
10910	Смолян	Мадан	Вехтино
12655	Смолян	Мадан	Върба
12718	Смолян	Мадан	Върбина
14413	Смолян	Мадан	Галище
40662	Смолян	Мадан	Купен
43387	Смолян	Мадан	Леска
43582	Смолян	Мадан	Лещак
43983	Смолян	Мадан	Ловци
46045	Смолян	Мадан	Мадан
48461	Смолян	Мадан	Митовска
49504	Смолян	Мадан	Мъглища
61162	Смолян	Мадан	Равнил
61176	Смолян	Мадан	Равнища
68451	Смолян	Мадан	Средногорци
70041	Смолян	Мадан	Студена

73599	Смолян	Мадан	Тънкото
78505	Смолян	Мадан	Цирка
83048	Смолян	Мадан	Шаренска
07911	Смолян	Неделино	Бурево
12896	Смолян	Неделино	Върли дол
12927	Смолян	Неделино	Върлино
18374	Смолян	Неделино	Гърнати
21004	Смолян	Неделино	Диманово
41157	Смолян	Неделино	Еленка
32559	Смолян	Неделино	Изгрев
37695	Смолян	Неделино	Козарка
39092	Смолян	Неделино	Кочани
40628	Смолян	Неделино	Кундево
51319	Смолян	Неделино	Неделино
53388	Смолян	Неделино	Оградна
68309	Смолян	Неделино	Средец
73883	Смолян	Неделино	Тънка бара
11301	Смолян	Рудозем	Витина
11870	Смолян	Рудозем	Войкова лъка
27365	Смолян	Рудозем	Елховец
32929	Смолян	Рудозем	Иваново
49165	Смолян	Рудозем	Мочуре
53309	Смолян	Рудозем	Оглед
56798	Смолян	Рудозем	Пловдивци
57399	Смолян	Рудозем	Поляна
62637	Смолян	Рудозем	Рибница
63207	Смолян	Рудозем	Рудозем
80399	Смолян	Рудозем	Чепинци
00597	Смолян	Смолян	Арда
03321	Смолян	Смолян	Белев дол
05414	Смолян	Смолян	Бориково
05801	Смолян	Смолян	Бостина
06923	Смолян	Смолян	Буката
02988	Смолян	Смолян	Букаците
11048	Смолян	Смолян	Виево
12512	Смолян	Смолян	Вълчан
14605	Смолян	Смолян	Гела
02782	Смолян	Смолян	Горна Арда
17052	Смолян	Смолян	Горово
17631	Смолян	Смолян	Градът
36631	Смолян	Смолян	Катраница
36974	Смолян	Смолян	Киселичево
39181	Смолян	Смолян	Кошница
39637	Смолян	Смолян	Кремене
40748	Смолян	Смолян	Кутела
43219	Смолян	Смолян	Левочево
44433	Смолян	Смолян	Лъка
48814	Смолян	Смолян	Могилица
49014	Смолян	Смолян	Момчиловци
49285	Смолян	Смолян	Мугла
53792	Смолян	Смолян	Орещица
55991	Смолян	Смолян	Петково
56962	Смолян	Смолян	Подвис
57282	Смолян	Смолян	Полковник Серафимово
61193	Смолян	Смолян	Равнината
62462	Смолян	Смолян	Река

66069	Смолян	Смолян	Селище
66384	Смолян	Смолян	Сивино
66957	Смолян	Смолян	Славейно
67547	Смолян	Смолян	Смилян
67653	Смолян	Смолян	Смолян
67965	Смолян	Смолян	Соколовци
68000	Смолян	Смолян	Солища
69345	Смолян	Смолян	Стойките
69585	Смолян	Смолян	Стража
72391	Смолян	Смолян	Тикале
73033	Смолян	Смолян	Требище
73482	Смолян	Смолян	Турян
73777	Смолян	Смолян	Търън
80412	Смолян	Смолян	Чеплетен
81520	Смолян	Смолян	Чокманово
83274	Смолян	Смолян	Широка лъка
04801	Смолян	Чепеларе	Богутево
30034	Смолян	Чепеларе	Забърдо
31351	Смолян	Чепеларе	Зорница
46286	Смолян	Чепеларе	Малево
53669	Смолян	Чепеларе	Орехово
55035	Смолян	Чепеларе	Павелско
58517	Смолян	Чепеларе	Проглед
77219	Смолян	Чепеларе	Хвойна
80371	Смолян	Чепеларе	Чепеларе
00504	София	Антон	Антон
20626	София	Божурище	Делян
31187	София	Божурище	Златуша
46259	София	Божурище	Мала Раковица
63121	София	Божурище	Росоман
04950	София	Ботевград	Боженица
05815	София	Ботевград	Ботевград
12283	София	Ботевград	Врачеш
18143	София	Ботевград	Гурково
39267	София	Ботевград	Краево
43788	София	Ботевград	Липница
43904	София	Ботевград	Литаково
51946	София	Ботевград	Новачене
61594	София	Ботевград	Радотина
62298	София	Ботевград	Рашково
66860	София	Ботевград	Скравена
73256	София	Ботевград	Трудовец
06050	София	Годеч	Бракъовци
07020	София	Годеч	Букоровци
07555	София	Годеч	Бърля
12770	София	Годеч	Върбница
14903	София	Годеч	Гинци
15309	София	Годеч	Годеч
15572	София	Годеч	Голеш
18037	София	Годеч	Губеш
35345	София	Годеч	Каленовци
38186	София	Годеч	Комщица
44300	София	Годеч	Лопушня
49334	София	Годеч	Мургаш
61100	София	Годеч	Равна
61652	София	Годеч	Разбоище

63001	София	Годеч	Ропот
67641	София	Годеч	Смолча
68775	София	Годеч	Станинци
73417	София	Годеч	Туден
83466	София	Годеч	Шума
02258	София	Горна Малина	Байлово
16794	София	Горна Малина	Горно Камарци
22647	София	Горна Малина	Долно Камарци
46231	София	Горна Малина	Макоцево
51281	София	Горна Малина	Негушево
54287	София	Горна Малина	Осоица
65419	София	Горна Малина	Саранци
70127	София	Горна Малина	Стъргел
22006	София	Долна баня	Долна баня
03890	София	Драгоман	Беренде
03900	София	Драгоман	Беренде извор
10269	София	Драгоман	Василовци
11332	София	Драгоман	Вишан
11483	София	Драгоман	Владиславци
15518	София	Драгоман	Големо Малово
16938	София	Драгоман	Горно село
18006	София	Драгоман	Грълска падина
22229	София	Драгоман	Долна Невля
22722	София	Драгоман	Долно ново село
23354	София	Драгоман	Драгоил
23409	София	Драгоман	Драгоман
23635	София	Драгоман	Дреатин
35479	София	Драгоман	Калотина
40070	София	Драгоман	Круша
43484	София	Драгоман	Летница
46766	София	Драгоман	Мало Малово
51514	София	Драгоман	Несла
52043	София	Драгоман	Ново бърдо
58133	София	Драгоман	Прекръсте
62342	София	Драгоман	Раяновци
78255	София	Драгоман	Цацаровци
78553	София	Драгоман	Цръклевец
80265	София	Драгоман	Чеканец
81579	София	Драгоман	Чорул
81699	София	Драгоман	Чуковезер
87343	София	Драгоман	Ялботина
14074	София	Елин Пелин	Габра
15432	София	Елин Пелин	Голема Раковица
34120	София	Елин Пелин	Елешница
40227	София	Елин Пелин	Крушовица
52012	София	Елин Пелин	Нови хан
81760	София	Елин Пелин	Чурек
05147	София	Етрополе	Бойковец
06608	София	Етрополе	Брусен
27632	София	Етрополе	Етрополе
44313	София	Етрополе	Лопян
44389	София	Етрополе	Лъга
62582	София	Етрополе	Рибарица
87391	София	Етрополе	Ямна
31044	София	Златица	Златица
36484	София	Златица	Карлиево

56137	София	Златица	Петрич
78669	София	Златица	Църквище
07960	София	Ихтиман	Белица
04892	София	Ихтиман	Боерица
05390	София	Ихтиман	Борика
06851	София	Ихтиман	Бузяковци
07435	София	Ихтиман	Бърдо
10029	София	Ихтиман	Вакарел
10656	София	Ихтиман	Венковец
10690	София	Ихтиман	Веринско
29338	София	Ихтиман	Живково
32901	София	Ихтиман	Ихтиман
48369	София	Ихтиман	Мирово
49450	София	Ихтиман	Мухово
55600	София	Ихтиман	Пауново
57443	София	Ихтиман	Полянци
04830	София	Ихтиман	Стамболово
81253	София	Ихтиман	Черньово
38558	София	Копривщица	Копривщица
15374	София	Костенец	Голак
18561	София	Костенец	Горна Василица
24894	София	Костенец	Долна Василица
38916	София	Костенец	Костенец
54554	София	Костенец	Очуша
56993	София	Костенец	Подгорие
58863	София	Костенец	Пчелин
03191	София	Костинброд	Безден
07171	София	Костинброд	Бучин проход
17449	София	Костинброд	Градец
23707	София	Костинброд	Дреново
23844	София	Костинброд	Дръмша
57529	София	Костинброд	Понор
78197	София	Костинброд	Царичина
81356	София	Костинброд	Чибаовци
03842	София	Мирково	Бенковски
07051	София	Мирково	Буново
35821	София	Мирково	Каменица
48324	София	Мирково	Мирково
67636	София	Мирково	Смолско
24164	София	Пирдоп	Душанци
56407	София	Пирдоп	Пирдоп
11020	София	Правец	Видраре
35585	София	Правец	Калугерово
46961	София	Правец	Манаселска река
54170	София	Правец	Осиковица
54211	София	Правец	Осиковска Лаковица
58030	София	Правец	Правец
58044	София	Правец	Правешка Лаковица
61807	София	Правец	Разлив
65872	София	Правец	Своде
00391	София	Самоков	Алино
03441	София	Самоков	Бели Искър
03767	София	Самоков	Белчин
15285	София	Самоков	Говедарци
16599	София	Самоков	Горни Окол
18201	София	Самоков	Гуцал

22469	София	Самоков	Долни Окол
23039	София	Самоков	Доспей
23491	София	Самоков	Драгушиново
31228	София	Самоков	Злокучене
37294	София	Самоков	Клисура
37527	София	Самоков	Ковачевци
46067	София	Самоков	Маджаре
46276	София	Самоков	Мала църква
47264	София	Самоков	Марица
52249	София	Самоков	Ново село
57697	София	Самоков	Поповяне
58548	София	Самоков	Продановци
61604	София	Самоков	Радуил
61922	София	Самоков	Райово
62486	София	Самоков	Рельово
65231	София	Самоков	Самоков
83243	София	Самоков	Шипочане
83291	София	Самоков	Широки дол
87552	София	Самоков	Ярлово
02289	София	Своге	Бакьово
02899	София	Своге	Батулия
04546	София	Своге	Бов
14461	София	Своге	Бов
06272	София	Своге	Брезе
06327	София	Своге	Брезовдол
06985	София	Своге	Буковец
11510	София	Своге	Владо Тричков
14194	София	Своге	Габровница
18040	София	Своге	Губислав
21316	София	Своге	Добравица
21751	София	Своге	Добърчин
23798	София	Своге	Дружево
27228	София	Своге	Еленов дол
29163	София	Своге	Желен
30082	София	Своге	Завидовци
30329	София	Своге	Заногe
30350	София	Своге	Заселе
30847	София	Своге	Зимевица
32843	София	Своге	Искрец
43092	София	Своге	Лакатник
43390	София	Своге	Лесковдол
44330	София	Своге	Луково
47024	София	Своге	Манастирище
48129	София	Своге	Миланово
53374	София	Своге	Огоя
53610	София	Своге	Оплетня
54122	София	Своге	Осеновлаг
62387	София	Своге	Реброво
62414	София	Своге	Редина
65663	София	Своге	Свидня
65869	София	Своге	Своге
72655	София	Своге	Томпсън
78402	София	Своге	Церецел
78481	София	Своге	Церово
87028	София	Своге	Ябланица
06175	София	Сливница	Братушково

18133	София	Сливница	Гургулят
18294	София	Сливница	Гълъбовци
23474	София	Сливница	Драготинци
56558	София	Сливница	Пищане
56914	София	Сливница	Повалиръж
61621	София	Сливница	Радуловци
61964	София	Сливница	Ракита
02511	София	Столична	Балша
02659	София	Столична	Банкя
04234	София	Столична	Бистрица
07140	София	Столична	Бухово
11394	София	Столична	Владая
11884	София	Столична	Войнеговци
14831	София	Столична	Герман
22472	София	Столична	Долни Пасарел
29150	София	Столична	Железница
29204	София	Столична	Желява
37280	София	Столична	Клисура
37914	София	Столична	Кокаляне
41010	София	Столична	Кътина
44063	София	Столична	Лозен
44224	София	Столична	Локорско
46721	София	Столична	Мало Бучино
49597	София	Столична	Мърчаево
55419	София	Столична	Панчарево
56624	София	Столична	Плана
57011	София	Столична	Подгумер
68134	София	Столична	София
80011	София	Чавдар	Чавдар
80323	София	Челопеч	Челопеч
16852	Стара Загора	Братя Даскалови	Горно ново село
67074	Стара Загора	Братя Даскалови	Славянин
18157	Стара Загора	Гурково	Гурково
21124	Стара Загора	Гурково	Димовци
38203	Стара Загора	Гурково	Конаре
44776	Стара Загора	Гурково	Лява река
58894	Стара Загора	Гурково	Пчелиново
15864	Стара Загора	Казанлък	Голямо Дряново
16780	Стара Загора	Казанлък	Горно Изворово
22633	Стара Загора	Казанлък	Долно изворово
27499	Стара Загора	Казанлък	Енина
40292	Стара Загора	Казанлък	Крън
68446	Стара Загора	Казанлък	Средногорово
83106	Стара Загора	Казанлък	Шейново
83199	Стара Загора	Казанлък	Шипка
87641	Стара Загора	Казанлък	Ясеново
05671	Стара Загора	Мъглиж	Борущица
24342	Стара Загора	Мъглиж	Дъбово
49494	Стара Загора	Мъглиж	Мъглиж
66103	Стара Загора	Мъглиж	Селце
67341	Стара Загора	Мъглиж	Сливито
00309	Стара Загора	Павел баня	Александрово
00697	Стара Загора	Павел баня	Асен
14026	Стара Загора	Павел баня	Габарево
16924	Стара Загора	Павел баня	Горно Сахране
47101	Стара Загора	Павел баня	Манолово

54153	Стара Загора	Павел баня	Осетеново
66826	Стара Загора	Павел баня	Скобелево
73451	Стара Загора	Павел баня	Турия
73540	Стара Загора	Павел баня	Тъжа
73688	Стара Загора	Павел баня	Търничени
05431	Стара Загора	Стара Загора	Борилово
31276	Стара Загора	Стара Загора	Змейово
35153	Стара Загора	Стара Загора	Казанка
44687	Стара Загора	Стара Загора	Люляк
44851	Стара Загора	Стара Загора	Лясково
52252	Стара Загора	Стара Загора	Ново село
54314	Стара Загора	Стара Загора	Остра могила
58743	Стара Загора	Стара Загора	Пряпорец
59170	Стара Загора	Стара Загора	Пъстрово
70202	Стара Загора	Стара Загора	Сулица
69496	Стара Загора	Чирпан	Стоян-Заимово
04755	Търговище	Антоново	Богомолско
06919	Търговище	Антоново	Букак
10433	Търговище	Антоново	Великовци
10584	Търговище	Антоново	Вельово
15045	Търговище	Антоново	Глашатай
21275	Търговище	Антоново	Длъжка поляна
36169	Търговище	Антоново	Капище
39368	Търговище	Антоново	Крайполе
40258	Търговище	Антоново	Крушолок
40871	Търговище	Антоново	Къпинец
46735	Търговище	Антоново	Малоградец
48026	Търговище	Антоново	Мечово
48194	Търговище	Антоново	Милино
61251	Търговище	Антоново	Равно село
65752	Търговище	Антоново	Свирчово
68881	Търговище	Антоново	Стара речка
69136	Търговище	Антоново	Старчище
69146	Търговище	Антоново	Стеврек
80786	Търговище	Антоново	Черна вода
80892	Търговище	Антоново	Черни бряг
87521	Търговище	Антоново	Яребично
17230	Търговище	Омуртаг	Горско село
29088	Търговище	Омуртаг	Железари
30692	Търговище	Омуртаг	Зелена морава
31262	Търговище	Омуртаг	Змейно
58774	Търговище	Омуртаг	Птичево
58972	Търговище	Омуртаг	Пъдарино
22109	Търговище	Попово	Долна Кабда
38501	Търговище	Търговище	Копрец
53223	Търговище	Търговище	Овчарово
55201	Търговище	Търговище	Пайдушко
58579	Търговище	Търговище	Пролаз
03681	Хасково	Ивайловград	Белополци
06817	Хасково	Ивайловград	Бубино
10906	Хасково	Ивайловград	Ветрушка
11199	Хасково	Ивайловград	Вис
15179	Хасково	Ивайловград	Глумово
16835	Хасково	Ивайловград	Горно Луково
16941	Хасково	Ивайловград	Горноселци
17169	Хасково	Ивайловград	Горско

22705	Хасково	Ивайловград	Долно Луково
22825	Хасково	Ивайловград	Долноселци
35143	Хасково	Ивайловград	Казак
35997	Хасково	Ивайловград	Камилски дол
47545	Хасково	Ивайловград	Меден бук
53429	Хасково	Ивайловград	Одринци
55628	Хасково	Ивайловград	Пашкул
57769	Хасково	Ивайловград	Попско
65485	Хасково	Ивайловград	Сборино
77520	Хасково	Ивайловград	Хухла
80995	Хасково	Ивайловград	Черни рид
81044	Хасково	Ивайловград	Черничино
81829	Хасково	Ивайловград	Чучулига
06584	Хасково	Маджарово	Брусевци
14060	Хасково	Маджарово	Габерово
16496	Хасково	Маджарово	Горни Главанак
16907	Хасково	Маджарово	Горно поле
22856	Хасково	Маджарово	Долно Съдиево
27663	Хасково	Маджарово	Ефрем
46084	Хасково	Маджарово	Маджарово
46632	Хасково	Маджарово	Малко Попово
63313	Хасково	Маджарово	Румелия
66086	Хасково	Маджарово	Селска поляна
00446	Хасково	Минерални бани	Ангел войвода
70651	Хасково	Минерални бани	Сърница
39001	Хасково	Свиленград	Костур
07781	Хасково	Стамболово	Бял кладенец
61025	Хасково	Стамболово	Рабово
07692	Шумен	Върбица	Бяла река
12766	Шумен	Върбица	Върбица
32113	Шумен	Върбица	Иваново
39298	Шумен	Върбица	Крайгорци
51785	Шумен	Върбица	Нова бяла река
70398	Шумен	Върбица	Сушина
81222	Шумен	Върбица	Чернооково
10762	Шумен	Смядово	Веселиново
29177	Шумен	Смядово	Желъд

ДРУГИ НЕОБЛАГОДЕТЕЛСТВАНИ РАЙОНИ РАЗЛИЧНИ ОТ ПЛАНИНСКИТЕ

ЕКАТТЕ	ОБЛАСТ	ОБЩИНА	ЗЕМЛИЩЕ
07377	Благоевград	Благоевград	Българчево
07168	Благоевград	Благоевград	Бучино
30702	Благоевград	Благоевград	Зелендол
02381	Благоевград	Гърмен	Балдево
24267	Благоевград	Гърмен	Дъбница
18366	Благоевград	Гърмен	Гърмен
77222	Благоевград	Гърмен	Хвостяне
47408	Благоевград	Гърмен	Марчево
53326	Благоевград	Гърмен	Огняново
05606	Благоевград	Гоце Делчев	Борово
04399	Благоевград	Хаджидимово	Блатска
77058	Благоевград	Хаджидимово	Хаджидимово
65108	Благоевград	Хаджидимово	Садово
81832	Благоевград	Петрич	Чучулигово
22842	Благоевград	Петрич	Долно Спанчево
23563	Благоевград	Петрич	Дрангово
36083	Благоевград	Петрич	Капатово
40912	Благоевград	Петрич	Кърналово
35081	Благоевград	Петрич	Кавракирово
39935	Благоевград	Петрич	Кромидово
40539	Благоевград	Петрич	Кулата
47189	Благоевград	Петрич	Марикостиново
47247	Благоевград	Петрич	Марино поле
48578	Благоевград	Петрич	Михнево
48458	Благоевград	Петрич	Митино
52091	Благоевград	Петрич	Ново Кономлади
62623	Благоевград	Петрич	Рибник
49312	Благоевград	Петрич	Рупите
69119	Благоевград	Петрич	Старчево
72744	Благоевград	Петрич	Тополница
20780	Благоевград	Сандански	Джигурово
77565	Благоевград	Сандански	Хърсово
77361	Благоевград	Сандански	Хотово
36693	Благоевград	Сандански	Катунци
43150	Благоевград	Сандански	Ласкарево
43243	Благоевград	Сандански	Левуново
44121	Благоевград	Сандански	Лозеница
52307	Благоевград	Сандански	Ново Ходжово
56352	Благоевград	Сандански	Пиперица
66785	Благоевград	Сандански	Склаве
11168	Благоевград	Сандански	Виногради
12200	Благоевград	Сандански	Враня
20910	Благоевград	Сандански	Зорница
80813	Бургас	Айтос	Черна могила
44817	Бургас	Айтос	Лясково
56321	Бургас	Айтос	Пещерско
72727	Бургас	Айтос	Тополица
30805	Бургас	Айтос	Зетьово
02573	Бургас	Бургас	Банево

06776	Бургас	Бургас	Брястовец
23090	Бургас	Бургас	Драганово
32425	Бургас	Бургас	Изворище
63183	Бургас	Бургас	Рудник
72151	Бургас	Бургас	Твърдица
27022	Бургас	Малко Търново	Евренозово
24253	Бургас	Поморие	Дъбник
14057	Бургас	Поморие	Габерово
44425	Бургас	Поморие	Лъка
52129	Бургас	Приморско	Ново Паничарево
56513	Бургас	Приморско	Писменово
10731	Бургас	Приморско	Веселие
21333	Бургас	Руен	Добра поляна
15967	Бургас	Руен	Подгорец
68401	Бургас	Руен	Средна махала
72864	Бургас	Руен	Топчийско
30243	Бургас	Руен	Зайчар
32737	Бургас	Созопол	Индже войвода
40124	Бургас	Созопол	Крушевец
61114	Бургас	Созопол	Равна гора
67800	Бургас	Созопол	Созопол
12975	Бургас	Созопол	Вършило
30822	Бургас	Созопол	Зидарово
03349	Бургас	Средец	Белеврен
03455	Бургас	Средец	Белила
04621	Бургас	Средец	Богданово
23604	Бургас	Средец	Драчево
23529	Бургас	Средец	Драка
76039	Бургас	Средец	Факия
15816	Бургас	Средец	Голямо Буково
17779	Бургас	Средец	Граничар
17720	Бургас	Средец	Гранитец
36938	Бургас	Средец	Кирово
40419	Бургас	Средец	Кубадин
29221	Бургас	Средец	Момина църква
59015	Бургас	Средец	Пънчево
66585	Бургас	Средец	Синьо камене
67413	Бургас	Средец	Сливово
72059	Бургас	Средец	Вълчаново
10166	Бургас	Средец	Варовник
02322	Бургас	Сунгурларе	Балабанчево
17909	Бургас	Сунгурларе	Грозден
44149	Бургас	Сунгурларе	Лозица
47096	Бургас	Сунгурларе	Манолич
56959	Бургас	Сунгурларе	Подвис
66682	Бургас	Сунгурларе	Скала
72299	Бургас	Сунгурларе	Терзийско
76056	Бургас	Сунгурларе	Велислав
10327	Бургас	Сунгурларе	Везенково
10094	Бургас	Царево	Варвара
58339	Добрич	Добрич	Прилеп
81726	Габрово	Дряново	Чуково
23947	Габрово	Дряново	Дряново
14859	Габрово	Дряново	Геша
66768	Габрово	Дряново	Скалско
66977	Габрово	Дряново	Славейково

87463	Габрово	Дряново	Янтра
18215	Габрово	Габрово	Гъбене
14533	Габрово	Габрово	Гарван
30973	Габрово	Габрово	Златевци
16376	Габрово	Севлиево	Горна Росица
17542	Габрово	Севлиево	Градище
39431	Габрово	Севлиево	Крамолин
04844	Хасково	Димитровград	Бодрово
68669	Хасково	Димитровград	Сталево
65574	Хасково	Димитровград	Светлина
07315	Хасково	Харманли	Българин
06080	Хасково	Харманли	Браница
80552	Хасково	Харманли	Черепово
23011	Хасково	Харманли	Доситеево
23741	Хасково	Харманли	Дрипчево
77181	Хасково	Харманли	Харманли
32487	Хасково	Харманли	Изворово
38011	Хасково	Харманли	Коларово
43548	Хасково	Харманли	Лешниково
51041	Хасково	Харманли	Надежден
54448	Хасково	Харманли	Остър камък
53237	Хасково	Харманли	Овчарово
62832	Хасково	Харманли	Рогозиново
83377	Хасково	Харманли	Шишманово
27200	Хасково	Хасково	Елена
18232	Хасково	Хасково	Гълъбец
16729	Хасково	Хасково	Горно Войводино
39863	Хасково	Хасково	Криво поле
51891	Хасково	Хасково	Нова Надежда
83288	Хасково	Хасково	Широка поляна
31365	Хасково	Хасково	Зорница
05904	Хасково	Ивайловград	Ботурче
06625	Хасково	Ивайловград	Брусино
07733	Хасково	Ивайловград	Бялградец
18054	Хасково	Ивайловград	Гугутка
32024	Хасково	Ивайловград	Ивайловград
36508	Хасково	Ивайловград	Карловско
37410	Хасково	Ивайловград	Кобилино
38248	Хасково	Ивайловград	Кондово
38317	Хасково	Ивайловград	Конници
38964	Хасково	Ивайловград	Костилково
43128	Хасково	Ивайловград	Ламбух
43308	Хасково	Ивайловград	Ленско
47069	Хасково	Ивайловград	Мандрица
51857	Хасково	Ивайловград	Нова ливада
53789	Хасково	Ивайловград	Орешино
59197	Хасково	Ивайловград	Пъстроок
56633	Хасково	Ивайловград	Планинец
55748	Хасково	Ивайловград	Плевун
57145	Хасково	Ивайловград	Покрован
62935	Хасково	Ивайловград	Розино
67862	Хасково	Ивайловград	Соколенци
65704	Хасково	Ивайловград	Свирачи
29074	Хасково	Ивайловград	Железари
29101	Хасково	Ивайловград	Железино
03544	Хасково	Любимец	Белица

14787	Хасково	Любимец	Георги Добрево
44077	Хасково	Любимец	Лозен
46574	Хасково	Любимец	Малко градище
54033	Хасково	Любимец	Оряхово
12560	Хасково	Любимец	Вълче поле
10286	Хасково	Любимец	Васково
34014	Хасково	Любимец	Йерусалимово
22375	Хасково	Маджарово	Долни Главанак
46557	Хасково	Маджарово	Малко Брягово
66233	Хасково	Маджарово	Сеноклас
05983	Хасково	Минерални бани	Боян Ботево
06803	Хасково	Минерални бани	Брястово
36325	Хасково	Минерални бани	Караманци
38042	Хасково	Минерални бани	Колец
68237	Хасково	Минерални бани	Спахиево
70250	Хасково	Минерални бани	Сусам
72103	Хасково	Минерални бани	Татарево
11106	Хасково	Минерални бани	Винево
22770	Хасково	Стамболово	Долно поле
15610	Хасково	Стамболово	Голобрадово
39400	Хасково	Стамболово	Кралево
59207	Хасково	Стамболово	Пътниково
58815	Хасково	Стамболово	Пчелари
57618	Хасково	Стамболово	Поповец
68727	Хасково	Стамболово	Стамболово
65629	Хасково	Стамболово	Светослав
73585	Хасково	Стамболово	Тънково
78094	Хасково	Стамболово	Царева поляна
11822	Хасково	Стамболово	Войводенец
30908	Хасково	Стамболово	Зимовина
20674	Хасково	Свиленград	Дервишка могила
43205	Хасково	Свиленград	Левка
43877	Хасково	Свиленград	Лисово
47468	Хасково	Свиленград	Маточина
48533	Хасково	Свиленград	Михалич
48698	Хасково	Свиленград	Младиново
49446	Хасково	Свиленград	Мустрак
55645	Хасково	Свиленград	Пашово
61131	Хасково	Свиленград	Равна гора
70055	Хасково	Свиленград	Студена
10152	Хасково	Свиленград	Варник
07346	Хасково	Тополовград	Българска поляна
81654	Хасково	Тополовград	Чукарово
21659	Хасково	Тополовград	Доброселец
76100	Хасково	Тополовград	Филипово
77325	Хасково	Тополовград	Хлябово
24013	Хасково	Тополовград	Капитан Петко войвода
49219	Хасково	Тополовград	Мрамор
53802	Хасково	Тополовград	Орешник
53895	Хасково	Тополовград	Орлов дол
56664	Хасково	Тополовград	Планиново
58428	Хасково	Тополовград	Присадец
61491	Хасково	Тополовград	Радовец
65156	Хасково	Тополовград	Сакарци
68583	Хасково	Тополовград	Срем
72761	Хасково	Тополовград	Тополовград

75191	Хасково	Тополовград	Устрем
05089	Кърджали	Черноочене	Божурци
35047	Кърджали	Черноочене	Каблешково
44820	Кърджали	Черноочене	Лясково
48307	Кърджали	Черноочене	Минзухар
58829	Кърджали	Черноочене	Пчеларово
58731	Кърджали	Черноочене	Пряпорец
87103	Кърджали	Черноочене	Ябълчени
29132	Кърджали	Черноочене	Железник
29461	Кърджали	Черноочене	Житница
00206	Кърджали	Джебел	Албанци
80128	Кърджали	Джебел	Чакалци
24195	Кърджали	Джебел	Душинково
20746	Кърджали	Джебел	Джебел
35184	Кърджали	Джебел	Казаците
37736	Кърджали	Джебел	Козица
49268	Кърджали	Джебел	Мрежичко
55436	Кърджали	Джебел	Папрат
56589	Кърджали	Джебел	Плазище
56976	Кърджали	Джебел	Подвръх
57412	Кърджали	Джебел	Полянец
62801	Кърджали	Джебел	Рогозари
62846	Кърджали	Джебел	Рогозче
66723	Кърджали	Джебел	Скалина
67502	Кърджали	Джебел	Слънчоглед
68120	Кърджали	Джебел	Софийци
72211	Кърджали	Джебел	Телчарка
73804	Кърджали	Джебел	Тютюнче
12468	Кърджали	Джебел	Вълкович
10389	Кърджали	Джебел	Великденче
29564	Кърджали	Джебел	Жълти рид
07658	Кърджали	Кърджали	Бяла поляна
80594	Кърджали	Кърджали	Черешица
24445	Кърджали	Кърджали	Дъждино
22134	Кърджали	Кърджали	Долна крепост
27512	Кърджали	Кърджали	Енчец
18410	Кърджали	Кърджали	Гъсково
15000	Кърджали	Кърджали	Главатарци
40909	Кърджали	Кърджали	Кърджали
38282	Кърджали	Кърджали	Конево
39894	Кърджали	Кърджали	Крин
44700	Кърджали	Кърджали	Люляково
48074	Кърджали	Кърджали	Миладиново
35136	Кърджали	Кърджали	Невестино
53638	Кърджали	Кърджали	Опълченско
54403	Кърджали	Кърджали	Островица
55422	Кърджали	Кърджали	Панчево
55840	Кърджали	Кърджали	Пепелище
56928	Кърджали	Кърджали	Повет
63170	Кърджали	Кърджали	Рудина
65975	Кърджали	Кърджали	Седловина
66336	Кърджали	Кърджали	Сестринско
67982	Кърджали	Кърджали	Соколяне
68336	Кърджали	Кърджали	Срединка
68984	Кърджали	Кърджали	Старо място
69715	Кърджали	Кърджали	Страхил войвода

69849	Кърджали	Кърджали	Стремово
69852	Кърджали	Кърджали	Стремци
72802	Кърджали	Кърджали	Тополчане
73136	Кърджали	Кърджали	Три могили
11346	Кърджали	Кърджали	Вишеград
87672	Кърджали	Кърджали	Ястреб
29407	Кърджали	Кърджали	Жинзифово
03825	Кърджали	Кирково	Бенковски
07942	Кърджали	Кирково	Брегово
81565	Кърджали	Кирково	Чорбаджийско
20496	Кърджали	Кирково	Дедец
20554	Кърджали	Кирково	Делвино
21631	Кърджали	Кирково	Добромирци
22928	Кърджали	Кирково	Домище
23892	Кърджали	Кирково	Дрянова глава
24743	Кърджали	Кирково	Дюлица
27591	Кърджали	Кирково	Еровете
76159	Кърджали	Кирково	Фотиново
18558	Кърджали	Кирково	Горно Кирково
77092	Кърджали	Кирково	Хаджийско
40988	Кърджали	Кирково	Кърчовско
37071	Кърджали	Кирково	Китна
47531	Кърджали	Кирково	Медевци
48845	Кърджали	Кирково	Могиляне
54393	Кърджали	Кирково	Островец
59063	Кърджали	Кирково	Първица
57039	Кърджали	Кирково	Подкова
62236	Кърджали	Кирково	Растник
65214	Кърджали	Кирково	Самодива
83449	Кърджали	Кирково	Шопци
68953	Кърджали	Кирково	Старово
00120	Кърджали	Кирково	Върбен
87415	Кърджали	Кирково	Янино
30140	Кърджали	Кирково	Загорски
30106	Кърджали	Кирково	Завоя
02141	Кърджали	Крумовград	Багрилци
02751	Кърджали	Крумовград	Бараци
24459	Кърджали	Крумовград	Дъждовник
15713	Кърджали	Крумовград	Голяма Чинка
16287	Кърджали	Крумовград	Горна кула
18071	Кърджали	Крумовград	Гулийка
39058	Кърджали	Крумовград	Котлари
39970	Кърджали	Крумовград	Крумовград
47860	Кърджали	Крумовград	Метлика
53206	Кърджали	Крумовград	Овчари
57062	Кърджали	Крумовград	Подрумче
57248	Кърджали	Крумовград	Полковник Желязово
62774	Кърджали	Крумовград	Рогач
67297	Кърджали	Крумовград	Сливарка
69688	Кърджали	Крумовград	Странджево
12190	Кърджали	Крумовград	Вранско
31142	Кърджали	Крумовград	Златолист
30538	Кърджали	Крумовград	Звънарка
02155	Кърджали	Момчилград	Багрянка
02292	Кърджали	Момчилград	Балабаново
80087	Кърджали	Момчилград	Чайка

36350	Кърджали	Момчилград	Карамфил
38409	Кърджали	Момчилград	Конче
43102	Кърджали	Момчилград	Лале
51473	Кърджали	Момчилград	Неофит Бозвелиево
59361	Кърджали	Момчилград	Прогрес
65098	Кърджали	Момчилград	Садовица
65961	Кърджали	Момчилград	Седлари
66500	Кърджали	Момчилград	Синделци
86030	Кърджали	Момчилград	Върхари
30154	Кърджали	Момчилград	Загорско
04532	Кюстендил	Бобошево	Бобошево
52297	Кюстендил	Бобов дол	Новоселяне
83082	Кюстендил	Бобов дол	Шатрово
04354	Кюстендил	Дупница	Блатино
80491	Кюстендил	Дупница	Червен брег
24791	Кюстендил	Дупница	Дяково
02748	Кюстендил	Кочериново	Бараково
57830	Кюстендил	Кочериново	Пороминово
03962	Кюстендил	Кюстендил	Берсин
16198	Кюстендил	Кюстендил	Горна Гращица
36659	Кюстендил	Кюстендил	Катрище
38432	Кюстендил	Кюстендил	Коняво
52400	Кюстендил	Кюстендил	Николичевци
66891	Кюстендил	Кюстендил	Скриняно
67790	Кюстендил	Кюстендил	Соволяно
81284	Кюстендил	Невестино	Четирци
43709	Кюстендил	Невестино	Лиляч
51336	Кюстендил	Невестино	Неделкова Гращица
51216	Кюстендил	Невестино	Невестино
40943	Ловеч	Летница	Кърпачево
06536	Ловеч	Ловеч	Брестово
20420	Ловеч	Ловеч	Деветаки
16883	Ловеч	Ловеч	Горно Павликене
43952	Ловеч	Ловеч	Ловеч
58150	Ловеч	Ловеч	Прелом
66799	Ловеч	Ловеч	Скобелево
07357	Ловеч	Тетевен	Български извор
20300	Ловеч	Троян	Дебнево
12108	Ловеч	Троян	Врабево
15552	Ловеч	Угърчин	Голец
48060	Ловеч	Угърчин	Микре
21381	Ловеч	Ябланица	Добревци
15655	Ловеч	Ябланица	Голяма Брестница
31098	Ловеч	Ябланица	Златна Панега
05253	Монтана	Берковица	Бокиловци
14297	Монтана	Берковица	Гаганица
38131	Монтана	Берковица	Комарево
38933	Монтана	Берковица	Костенци
47723	Монтана	Берковица	Мездрея
62311	Монтана	Берковица	Рашовица
67221	Монтана	Берковица	Слатина
87237	Монтана	Берковица	Ягодово
80368	Монтана	Георги Дамяново	Чемиш
17018	Монтана	Георги Дамяново	Горно Церовене
67667	Монтана	Монтана	Смолянровци
23073	Монтана	Вършец	Драганица

69537	Монтана	Вършец	Стояново
00165	Пазарджик	Белово	Аканджиево
47812	Пазарджик	Белово	Мененкьово
07586	Пазарджик	Брацигово	Бяга
35571	Пазарджик	Лесичово	Калугерово
43369	Пазарджик	Лесичово	Лесичово
78478	Пазарджик	Лесичово	Церово
27406	Пазарджик	Панагюрище	Елшица
22681	Пазарджик	Панагюрище	Левски
57580	Пазарджик	Панагюрище	Попинци
63032	Пазарджик	Пазарджик	Росен
67009	Пазарджик	Септември	Славовица
10820	Пазарджик	Септември	Ветрен
04368	Пазарджик	Стрелча	Блатница
65807	Пазарджик	Стрелча	Свобода
58311	Перник	Радомир	Прибой
49309	Пловдив	Асеновград	Мулдава
81308	Пловдив	Брезово	Чехларе
12680	Пловдив	Брезово	Върбен
30750	Пловдив	Брезово	Зелениково
77270	Пловдив	Хисаря	Хисаря
39579	Пловдив	Хисаря	Красново
48564	Пловдив	Хисаря	Михилци
54465	Пловдив	Калояново	Отец Паисиево
55926	Пловдив	Калояново	Песнопой
03109	Пловдив	Карлово	Бегунци
22931	Пловдив	Карлово	Домлян
40703	Пловдив	Карлово	Куртово
47250	Пловдив	Карлово	Марино поле
58616	Пловдив	Карлово	Пролом
67903	Пловдив	Карлово	Соколица
10291	Пловдив	Карлово	Ведраре
61412	Пловдив	Марица	Радиново
32826	Пловдив	Първомай	Искра
11627	Пловдив	Първомай	Воден
23426	Пловдив	Съединение	Драгомир
52221	Пловдив	Стамболийски	Ново село
73081	Пловдив	Стамболийски	Триводици
80950	Шумен	Смядово	Черни връх
76073	Сливен	Котел	Филаретово
17436	Сливен	Котел	Градец
36681	Сливен	Котел	Катунице
46646	Сливен	Котел	Малко село
65958	Сливен	Котел	Седларево
67859	Сливен	Котел	Соколарци
72833	Сливен	Котел	Топузево
87031	Сливен	Котел	Ябланово
02734	Сливен	Нова Загора	Баня
39757	Сливен	Нова Загора	Крива круша
51161	Сливен	Нова Загора	Научене
80474	Сливен	Твърдица	Червенаково
70679	Сливен	Твърдица	Сърцево
57100	София	Божурище	Пожарево
80426	София	Драгоман	Чепърлинци
35630	София	Драгоман	Камбелевци
43757	София	Драгоман	Липинци

04604	София	Елин Пелин	Богданлия
36422	София	Елин Пелин	Караполци
53343	София	Елин Пелин	Огняново
12320	София	Годеч	Връдловци
14338	София	Горна Малина	Гайтанево
16314	София	Горна Малина	Горна Малина
04813	София	Костинброд	Богьовци
53607	София	Костинброд	Опицвет
20897	София	Правец	Джурово
00223	София	Сливница	Алдомировци
07541	София	Сливница	Бърложница
32411	София	Сливница	Извор
67372	София	Сливница	Сливница
06183	Стара Загора	Братя Даскалови	Братя Даскалови
22736	Стара Загора	Братя Даскалови	Долно ново село
46588	Стара Загора	Братя Даскалови	Малко Дряново
70531	Стара Загора	Братя Даскалови	Съединение
70562	Стара Загора	Братя Даскалови	Сърневец
10673	Стара Загора	Братя Даскалови	Верен
32456	Стара Загора	Чирпан	Изворово
48831	Стара Загора	Чирпан	Могилово
63344	Стара Загора	Чирпан	Рупките
68463	Стара Загора	Чирпан	Средно градище
11082	Стара Загора	Чирпан	Винарово
87182	Стара Загора	Чирпан	Яворово
14951	Стара Загора	Гълъбово	Главан
57515	Стара Загора	Гълъбово	Помощник
22767	Стара Загора	Гурково	Паничерево
49076	Стара Загора	Казанлък	Горно Черковище
83020	Стара Загора	Мъглиж	Шаново
87212	Стара Загора	Мъглиж	Ягода
57323	Стара Загора	Раднево	Полски Градец
27379	Стара Загора	Стара Загора	Елхово
63149	Стара Загора	Стара Загора	Лозен
46417	Стара Загора	Стара Загора	Малка Верея
67154	Стара Загора	Стара Загора	Сладък кладенец
24428	Търговище	Антоново	Дъбравица
20479	Търговище	Антоново	Девино
16211	Търговище	Антоново	Горна Златица
77120	Търговище	Антоново	Халваджийско
46468	Търговище	Антоново	Малка Черковна
53641	Търговище	Антоново	Орач
58949	Търговище	Антоново	Пчелно
58476	Търговище	Антоново	Присойна
61769	Търговище	Антоново	Разделци
72062	Търговище	Антоново	Таймище
87271	Търговище	Антоново	Язовец
22280	Търговище	Омуртаг	Долна Хубавка
22664	Търговище	Омуртаг	Долно Козарево
16818	Търговище	Омуртаг	Горно Козарево
32620	Търговище	Омуртаг	Илийно
39596	Търговище	Омуртаг	Красноселци
53535	Търговище	Омуртаг	Омуртаг
55327	Търговище	Омуртаг	Панайот Хитово
55381	Търговище	Омуртаг	Паничино
59029	Търговище	Омуртаг	Първан

56112	Търговище	Омуртаг	Петрино
63104	Търговище	Омуртаг	Росица
68761	Търговище	Омуртаг	Станец
78166	Търговище	Омуртаг	Царевци
10392	Търговище	Омуртаг	Великденче
10687	Търговище	Омуртаг	Веренци
10728	Търговище	Омуртаг	Веселец
11212	Търговище	Омуртаг	Висок
23087	Търговище	Търговище	Драгановец
21988	Варна	Аксаково	Долище
40066	Варна	Аврен	Круша
61741	Варна	Белослав	Разделна
07394	Варна	Долни чифлик	Бърдарево
52115	Варна	Долни чифлик	Ново Оряхово
69020	Варна	Провадия	Староселец
55261	Велико Търново	Елена	Палици
39582	Велико Търново	Сухиндол	Красно градище
00583	Велико Търново	Велико Търново	Арбанаси
06940	Велико Търново	Велико Търново	Буковец
10447	Велико Търново	Велико Търново	Велико Търново
87360	Велико Търново	Велико Търново	Ялово
05582	Видин	Белоградчик	Боровица
24431	Видин	Белоградчик	Дъбравка
17765	Видин	Белоградчик	Граничак
17734	Видин	Белоградчик	Гранитово
67400	Видин	Белоградчик	Сливовник
12632	Видин	Белоградчик	Върба
10937	Видин	Белоградчик	Вещица
58671	Видин	Чупрене	Протопопци
68518	Видин	Чупрене	Средогрив
36885	Видин	Макреш	Киреево
18486	Видин	Ружинци	Гюргич
56616	Видин	Видин	Плакудер
16256	Враца	Мездра	Горна Кремена
39709	Враца	Мездра	Крета
49031	Враца	Мездра	Моравица
69050	Враца	Мездра	Старо село
78015	Враца	Мездра	Цаконица
78135	Враца	Мездра	Царевец
12704	Враца	Мездра	Върбешница
40645	Враца	Роман	Кунино
40693	Враца	Роман	Курново
69554	Враца	Роман	Стояновци
69972	Враца	Роман	Струпец
03438	Враца	Враца	Бели извор
38875	Враца	Враца	Костелево
11555	Враца	Враца	Власатица
12259	Враца	Враца	Враца
20657	Ямбол	Болярово	Денница
15881	Ямбол	Болярово	Голямо Крушево
17097	Ямбол	Болярово	Горска поляна
32264	Ямбол	Болярово	Иглика
35756	Ямбол	Болярово	Камен връх
39356	Ямбол	Болярово	Крайново
53504	Ямбол	Болярово	Оман
83051	Ямбол	Болярово	Шарково

66679	Ямбол	Болярово	Ситово
69674	Ямбол	Болярово	Странджа
12588	Ямбол	Болярово	Вълчи извор
11658	Ямбол	Болярово	Воден
15730	Ямбол	Елхово	Голям Дервент
43116	Ямбол	Елхово	Лалково
43459	Ямбол	Елхово	Лесово
46615	Ямбол	Елхово	Малко Кирилово
47768	Ямбол	Елхово	Мелница
61738	Ямбол	Елхово	Раздел
12530	Ямбол	Елхово	Вълча поляна
00816	Ямбол	Стралджа	Атолово
44666	Ямбол	Стралджа	Люлин
57409	Ямбол	Стралджа	Поляна
15789	Ямбол	Тунджа	Голям манастир

Приложение 2 към Мярка 211 и Мярка 212

Методология за определяне плащанията за фермери в необлагодетелствани райони

Методологията за компенсаторните плащания в необлагодетелстваните райони (НОР) се базира на по-ниския доход от земеделска продукция в сравнение с облагодетелстваните райони, поради природни ограничения при ползването на земята за земеделски цели (неблагоприятни климатични въздействия, релеф и др.).

Чрез бонитетната оценка на земеделската земя се определя пригодността на почвата и климата за отглеждане на земеделски култури. Въз основа на оценката на почвите, коригирана с корективните коефициенти за климат, ерозираност, каменистост, заблатеност и засоленост, се извежда крайната оценка на екологичните условия, измерена в относителни величини от 0 до 100. На тази база земеделските земи се групират в 10 категории.

Цялата територия на страната е картирана в мащаб 1:10 000. В България има 18 групи и подгрупи почви. Въз основа на обширна почвоведска и климатична информация, са обособени 50 агроекологични района (АЕР) (Карта 1). Тези 50 АЕР се подразделят на по-малки единици, по почвено-екологични различия, според вариациите на наличие на всеки от описаните по-горе фактори.

На базата на почвените различия земеделската земя е групирана в 60 агроекологични района. Групирането се базира на количествени и качествени критерии като структура на почвеното покритие, наличие на влажност през вегетационния период, продължителност на топлия сезон в района, екстремална проява на някои фактори – климатични промени, морско равнище, особености на релефа и др.

Най-ниското ниво, което е използвано за групиране на земеделската земя за нуждите на компенсаторните плащания в НОР, е почвеното различие. Въпреки това АЕР не съвпадат с нито едно друго ниво на административно деление на страната. Всяка друга информация, необходима за компенсаторните плащания, се събира по административни нива – селища, общини, области, райони за планиране и др.

За да се сортира земеделската земя по почвени различия, АЕР или различни типове НОР, населените места се сортират чрез ACCESS. Информацията се предоставя от Изпълнителната агенция по почвени ресурси. Необходимите данни се предоставят от Националния статистически институт, Системата за земеделска счетоводна информация (СЗСИ) към Министерство на земеделието и продоволствието, Дирекция “Агростатистика” и Дирекция “Растениевъдство” в същото министерство, Системата за агропазарна информация (САПИ), Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ), Общинските служби по земеделие и продоволствие, шесте пилотни общини в НОР и от научни изследвания на специалисти по почвознание от Института по почвознание, климатолози от Института по хидрология и метеорология към Българската академия на науките и икономисти от Института по аграрна икономика, както и редица други проучвания, които се посочват за всеки фактор, който влияе върху нивото на пропуснатите доходи.

Компенсаторните плащания се измерват чрез разликата в приходите на хектар между НОР и облагодетелстваните райони, определена чрез разликите в добивите на земеделските култури в тези райони. Подобна методология се използва в много страни-членки на ЕС - Чехия, Словакия, Австрия, Германия и др.

Като цяло алгоритъмът за изчисление на плащанията за НОР може да се опише по следния начин: добивите се получават чрез умножаване на бонитетния бал на всяка земеделска култура със съответния фактически добив на културата. Структурата се променя в зависимост от почвено-екологичните единици и пригодността на почвите и климата за тяхното култивиране. Добивът, умножен по експертно определената цена на културата, дава оценката за брутната продукция на хектар. Брутната продукция минус общите разходи (променливи и постоянни) дава нетния доход на хектар. Той се изчислява отделно за обработваеми земи и за пасища и ливади, и се претегля чрез приети коефициенти на обработваемите земи и на пасищата и ливадите в 1 структурен хектар. Разликата между доходите в планинските и облагодетелстваните райони определя пропуснатия доход, поради природни ограничения за използване на земята; или това е размерът на компесаторните плащания в планинските райони. Разликата между доходите в облагодетелстваните и другите НОР дава размерът на компесаторните плащания в останалите НОР.

Добивът от хектар се определя чрез сеитбооборота. Сеитбооборотът се прави за най-важните култури, отглеждани в страната, за които има бонитетна оценка и благоприятни условия както в облагодетелстваните, така и в по-малко облагодетелстваните райони (житни, царевица, слънчоглед, картофи, люцерна). Използва се стандартна структура, определена в съответствие с относителния среден дял за всяка култура за страната и Условията за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние (GAEC) (защитните култури (сапору crops) трябва да са минимум 40% на хектар; монокултурните насаждения от слънчоглед за повече от две години са забранени и т.н.). Делът на пасищата и ливадите в НОР е по-голям в сравнение с останалите райони (10% в облагодетелстваните райони; 30% в останалите НОР и 40% в планинските НОР, като средното ниво за страната е 20%). Въпреки че първоначалната структура в началото на алгоритъма е еднаква, фактическата структура в края на изчислението се различава, защото се е променила два пъти.

Добивите на основните земеделски култури се измерват в килограми продукция на хектар. Те се изчисляват чрез умножаване на бонитетната оценка за всяка култура с фактическия добив за един бонитетен бал, получен за достатъчно дълъг период (над 30 години). Получените добиви след това се претеглят чрез структура на сеитбооборота. Сумата от добивите на всяка култура дава продуктивността на земята на хектар. Продуктивността на земята се изчислява чрез почвени различия, АЕР и групи (облагодетелствани, планински и други необлагодетелствани райони).

Цените на земеделските продукти се определят чрез експертни оценки на Института по аграрна икономика, базирани на пазарните цени в България за последните 3 години. За тази цел се използва информация от Националния статистически институт, Дирекция “Агростатистика” в МЗП, Дирекция “Растениевъдство” в МЗП, САПИ, НССЗ, Общинските служби на МЗП, 6-те пилотни общини в НОР и др. Извършени са проучвания сред структурите на НССЗ и Общинските служби по земеделие и продоволствие в страната.

Брутната продукция на хектар се получава чрез умножаване на добивите на 6-те избрани земеделски култури по цената на всяка култура. Те се получават за различните почви, АЕР и модули – облагодетелствани, планински и други необлагодетелствани райони.

Националният статистически институт в България вече не събира данни за производствените разходи по култури. Системата за земеделска счетоводна информация (СЗСИ) към дирекция “Агростатистика” в Министерство на земеделието и продоволствието стартира проучвания за набиране на такива данни, но извадката е твърде малка, за да бъде представителна и използвана самостоятелно. Необходимите и присъщи

за земеделските култури разходи са определени от Института за аграрна икономика, на базата на стандартни и преобладаващи технологии със средно ниво на интензификация. Разходите са определени експертно, по методика разработена от Институтите на Националния център по аграрни науки, НССЗ, Общинските служби на МЗП, Дирекция “Развитие на селските райони” в МЗП, чрез проучвания, извършени от Общинските служби на МЗП. Взети са предвид и нивата на фактическите разходи за всяка култура, информация за които е събрана чрез системата СЗСИ, както и в 6-те пилотни общини с НОР.

Производствените разходи включват променливи разходи (разходи за посадъчен материал, тор, пестициди за защита на растенията и други материални разходи) и постоянни разходи (за горива и енергия, водоснабдяване, заплати и социални осигуровки, застраховки, наеми и др.). Прави се диференциация между производствените разходи на хектар при облагодетелстваните и при планинските райони. В планинските райони те са с 10% по-високи поради разликите в ограничителните фактори. Проучванията на Института по аграрна икономика сочат, че производствените разходи в планинските райони са над 10% по-високи от тези в облагодетелстваните райони. В същото време обаче на този етап не може да се извършва коректен и точен мониторинг на нивото на въздействие на различните фактори (надморска височина, наклон и др.), поради което се приемат само с 10% по-високи разходи. Общата продукция минус общите разходи (променливи и постоянни) дава нетния доход на хектар. Резултатът се претегля чрез определени коефициенти за различните модули – на хектар обработваема земя за облагодетелстваните райони, планинските (90%, 70% и 60%) и на хектар за пасищата и ливадите (10%, 30% или 40%). По този начин доходът на структурен хектар се формира от сумата на процента на дохода от обработваема земя плюс процента на дохода от пасища и ливади.

На базата на алгоритъма за изчисление на компенсаторните плащания в НОР е предложено компенсаторните плащания за планинските райони да са 90 евро/ха, като степента на компенсация е 77%, а компенсаторните плащания за останалите НОР да са 50 евро/ха, със степен на компенсация 66%.

Приложение 3 към Мярка 212

Категория на земеделската земя (резюме)

Цялата територия на страната е картирана с почвени карти в мащаб 1:25 000, а около 80% от територията е картирана в едър мащаб 1:10 000.

Въз основа на обширна почвоведска и климатична информация са обособени 50 агроекологични района, от които 40 обхващат селскостопански фонд, а 10 – горски фонд. Районирането е извършено на базата на количествени и качествени критерии, между които се открояват структурата на почвената покривка, наличието на влага през вегетационния период, топлообезпеченост на района особено за вегетационния период, екстремална проява на някои фактори за климатични изменения, надморска височина, особено на релефа и др.

Тези райони са обединени в седем групи, които съответстват до голяма степен на главните почвено-климатични зони и подзони в страната. В основата на групирането е общността на районнообразуващите явления, обуславящи специфична идентичност на природните условия на районите. В този смисъл това групиране може да се разглежда като елемент на пространствената диференциация на селското стопанство, чиито особености в значителна степен обуславят агро-производствената характеристика на всяка отделна територия.

Категоризацията на земеделската земя за България се основава на Методиката за работа по кадастъра на селскостопанските земи и методиката за оценка на екологичните условия. Категоризацията е въведена през 1980 г. за цялата страна. Методиката е разработена от колектив: ст.н.с.Ист. Евгени Петров, ст.н.с.Ист. Иван Кабакчиев, ст.н.с. Паунка Божинова, ст.н.с.Ист. Янка Георгиева, ст.н.с.Ист. Естрея Хершкович, ст.н.с.Ист. Дилко Дилков, н.с. Ана Стоева. Методиката е усъвършенствана за прилагане в процеса на поддържане на кадастъра.

Тя включва следните показатели:

1. Оценка на почвените условия.
 - Механичен състав.
 - Мощност(дебелина) на хумусния хоризонт (в см.).
 - Мощност(дебелина) на почвата (в см.).
 - Текстурен коефициент (количество илова глина от хоризонт В към хоризонт А).
 - Почвена реакция (рН във вода).
 - Съдържание на хумус в орницата (в %).
 - Ниво на подпочвени води.
2. Оценка на климатичните условия.
 - оценка на влагозапасеност.
 - Оценка на топлоосигуреността.
3. Комплексна оценка.

Почвените свойства, които обуславят развитието на растенията, могат да се оценят поотделно в зависимост от степента на влиянието им. Оценката на всеки почвен показател според изискванията на културата се определя в алгебрични стойности от 0 до 100. Оптималните стойности получават числото 100, а всички останали имат по-ниско число.

Крайната оценка на почвата за определена култура се получава като средноаритметична величина от стойностите на всички използвани в оценката почвени показатели и се изразява чрез т.нар. “Почвен бал”, изразен в относителни, сравними по между си числа от 0 до 100. Когато някой от оценяваните показатели на почвата има стойност 0, то и общия почвен бал е също = 0.

Получените по този начин почвени балове, макар и сравними помежду си, са само относителни и с тях не може да се определи целесъобразността на отглеждането на дадена селскостопанска култура в конкретния случай, тъй като освен почвата върху развитието и добива от растенията оказват влияние и други природни фактори. Ето защо оценителният бал на всяка почва в зависимост от другите екологични условия (климат, релеф, напояване, засоляване, заблатяване, каменистост и т.н.) се коригира, като се умножава с предварително съставени корекционни коефициенти. В резултат на корекцията се получава т.нар. “ПОЛСКО БОНИТЕТНО ЧИСЛО”, т. е. оценката на почвата за всеки конкретен случай става пригодна за непосредствено използване в селскостопанската практика.

Въз основа на оценките на почвите, коригирани с корекционните коефициенти за климат, степен на ерозираност, каменистост, заблатеност и засоленост, се получава крайната оценка на екологичните условия, т. е. определя се “Полско бонитетно число”(0 – 100) за земеделие при неполивни условия. При земеделие в поливни условия полското бонитетно число се коригира с корекционен коефициент за напояване.

Въз основа на полското бонитетно число се съставя “СРЕДЕН БОНИТЕТЕН БАЛ” за определен участък, който дава неговата обща агрономна стойност, изразена числено. Той се изчислява като средноаритметична величина от бонитетните балове на 10 избрани култури измежду включените в петте основни групи 18 селскостопански култури. Вземат се под внимание техни специфични особености: например от зърнените култури пшеницата участва с утроен бал, тъй като е основна култура с над 30% участие, непретенциозна към екологичните условия.

Получените по този начин оценки се обединяват в 10 категории на земеделските земи съгласно таблицата по-долу.

Категория на земеделската земя	Полско бонитетно число (бал)
1	Над 90
2	80-90
3	70-80
4	60-70
5	50-60
6	40-50
7	30-40
8	20-30
9	10-20
10	0-10

Колкото категорията на земеделската земя е по-висока (1), толкова е по-голям броят на културите, които може да се отглеждат върху нея, и обратно - при по-ниска категория (10) на земеделската земя могат да се отглеждат ограничен брой култури.

Приложение 1 към Мярка 214

Основни изисквания за агро-екологичните ангажименти

Агроекологични ангажименти	Основни изисквания				Критерии за управление в агроекологията, надхвърлящи основните
	Задължения по кръстосаното съответствие (УПЗДЗЕС)	Минимални изисквания по отношение на минералните торове и продуктите за растителна защита	Приложими законоустановени изисквания за управление	Други приложими изисквания от националното законодателство	
Под-мярка 1: Биологично земеделие /БЗ/					
1. БЗ 1 – Биологично растениевъдство 2. БЗ 2 – Биологично пчеларство	<p>Национален стандарт 2.1 (сеитбообръщение): Забранено е монокултурното отглеждане на лен, слънчоглед (<i>Helianthus annuus</i>), захарно цвекло и грах на един и същи земеделски парцел за повече от две последователни години.</p> <p>Национален стандарт 4.2: Постоянните пасища трябва да се почистват от нежелана храстовидна растителност (къпина, шипка (<i>Rosa canina</i>)), и от агресивни и устойчиви растителни видове като орлова папрат (<i>Pteridium aquilinum</i>), чемерика (<i>Veratrum album</i>).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Посевен и посадъчен материал не се използва, без да притежава фитосанитарен паспорт или здравно свидетелство от РСРЗ. • Всички производители на овощен и лозов посадъчен материал и семепроизводителите, посочени в приложение № 5 част А на Наредба № 1 за фитосанитарен контрол трябва да притежават удостоверение за регистрация в официалния регистър на РСРЗ съгласно чл. 33, ал. 1. 	<p>Чл. 6, Закон за опазване на земеделските земи</p> <p>Използване на продукти за растителна защита само ако са одобрени от специализираните комисии към МЗП, МЗ и МОСВ.</p> <p>Чл. 14, Закон за защита на растенията</p> <p>Продуктите за растителна защита (ПРЗ) се предлагат на пазара и се употребяват, когато са разрешени със заповед на министъра на земеделието и продоволствието.</p>	<p>Правила за добра земеделска практика (по Нитратната директива) (Заповед РД 09-431/22.08.2005 на Министъра на земеделието и продоволствието)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Не се използват минерални торове и продукти за растителна защита с изключение на определените в Приложение II на Регламент (ЕИО) 2092/91; • Не се използват ветеринарни продукти и антибиотици; • Специални изисквания за БЗ по отношение използването на семена – ако на пазара има биологични семена от отгледаната култура, то тогава се използват само биологични семена <ul style="list-style-type: none"> ▪ Сеитбообръщение – плодovitостта и биологичната активност на почвата трябва да се поддържат чрез подходяща програма за сеитбообръщение, надхвърляща стандартите на УПЗДЗЕС за сеитбообръщение.
Под-мярка 2 – Управление на земеделски земи с висока природна стойност – ВПС					
ВПС 1- Възстановяване и поддържане на недоизпасани затревени площи с ВПС	<p>4. Осигуряване на минимално ниво на поддръжка на естествените местообитания</p> <p>Национален стандарт 4.1: При пасищно и оборно-пасищно отглеждане на животни от рода на ЕРД, ДРД и</p>	Няма специфични изисквания, приложими за земеделските земи с ВПС.	Чл. 46, Закон за биологичното разнообразие Забранява се убиването и обезпокояването в периода на размножаване и	Няма специфични изисквания, приложими за земеделските земи с ВПС	<ul style="list-style-type: none"> • Необходимо е почистване на всякаква нежелана растителност* • Забранява се употребата на минерални торове и продукти за растителна защита с изключение на определените в Приложение II на Регламент (ЕИО) 2092/91;*

	<p>еднокопитни е задължително наличие на постоянно затревени площи /пасища и ливади/ в съотношение минимум 0,5 ха за отглеждане на 1 възрастно животно от рода на ЕРД /на възраст над 24 месеца/, минимум 0,2 ха за отглеждане на 1 младо животно от рода на ЕРД /на възраст от 8 до 24 месеца/, минимум 0,05 ха за отглеждане на 1 животно от рода на ДРД и минимум 0,55 ха за отглеждане на 1 животно от рода на еднокопитните (на практика максимум 2 ЖЕ/ха)</p> <p>Национален стандарт 4.1.1. Земеделските производители, притежаващи постоянни затревени площи (пасища и ливади) трябва да поддържат минимална гъстота на животните 0,15 ЖЕ/ха или да косят затревената площ поне ведъж годишно</p> <p>Национален стандарт 4.2: Постоянните пасища трябва да се почистват от нежелана храстовидна растителност (къпина, шипка (<i>Rosa canina</i>)), и от агресивни и устойчиви растителни видове като орлова папрат (<i>Pteridium aquilinum</i>), чемерика (<i>Veratrum album</i>).</p>		<p>отглеждане на малките, разрушаването на гнезда и унищожаване на яйца,</p> <p>Чл. 64, Закон за лова и опазването на дивеча Забранява се ловуването в ливади до окосяването им;</p>		<ul style="list-style-type: none"> Гъстотата на животните трябва да бъде между 0,3 до 1,5 ЖЕ/ха извън защитените територии * За защитените територии мин. и макс. гъстота на животните трябва да съответства на плана за управление на територията (ако такъв план не съществува, тогава гъстотата трябва да бъде между 0,3-1,5 ЖЕ/ха).* Косенето се извършва след 15 юни за равнините и между 30 юни и 15 юли за планинските райони, определени в мярка 211. Косенето може да се извършва ръчно или с косачка за бавно косене в посока от центъра към периферията на поляната с ниска скорост.
<p>ВПС2– Възстановяване и поддържане на преизпасани затревени площи с ВПС</p>	<p>4. Осигуряване на минимално ниво на поддръжка на естествените местообитания</p> <p>Национален стандарт 4.1: При пасищно и оборно-пасищно отглеждане на животни от рода на ЕРД, ДРД и еднокопитни е задължително наличие на постоянно</p>	<p>Няма специфични изисквания, приложими за земеделските земи с ВПС.</p>	<p>Чл. 64, Закон за лова и опазването на дивеча Забранява се ловуването в ливади до окосяването им;</p> <p>Art. 68, Закон за биологичното</p>	<p>Няма специфични изисквания, приложими за земеделските земи с ВПС</p>	<ul style="list-style-type: none"> Презасяване със семена от местен произход – специфични одобрени техники, за да се избегне риска от разораване или прекомерна култивация Забранява се употребата на минерални торове и продукти за растителна защита с изключение на определените в Приложение II на

	<p>затревени площи /пасища и ливади/ в съотношение максимум 2 ЖЕ/ха.</p> <p>Национален стандарт 4.1.1. Земеделските производители, притежаващи постоянни затревени площи (пасища и ливади) трябва да поддържат минимална гъстота на животните 0,15 ЖЕ/ха или да косят затревената площ поне ведъж годишно</p> <p>Национален стандарт 4.2: Постоянните пасища трябва да се почистват от нежелана храстовидна растителност (къпина, шипка (<i>Rosa canina</i>)), и от агресивни и устойчиви растителни видове като орлова папрат (<i>Pteridium aquilinum</i>), чемерика (<i>Veratrum album</i>).</p>		<p>разнообразие</p> <p>Повторно въвеждане в природата на местни животински и растителни видове се извършва по начин, който би допринесъл за трайно възстановяване на видовете в благоприятно състояние.</p>		<p>Регламент (ЕИО) 2092/91;*</p> <ul style="list-style-type: none"> Гъстотата на животните трябва да бъде между 0,3 до 1,5 ЖЕ/ха извън защитените територии За защитените територии мин. и макс. гъстота на животните трябва да съответства на плана за управление на територията (ако такъв план не съществува, тогава гъстотата трябва да бъде между 0,3-1,5 ЖЕ/ха).* Косенето се извършва след 15 юни за равнините и между 30 юни и 15 юли за планинските райони, определени в мярка 211. Косенето може да се извършва ръчно или с косачка за бавно косене в посока от центъра към периферията на поляната с ниска скорост. Не се позволява паша върху пясъчните дюни *
<p>ВПС 4: Поддържане на местообитанията на защитени видове в обработваеми земи в ОВМ</p>	<p>1. Почвена ерозия: Национален стандарт 1.1: В земеделското стопанство с уникален идентификационен номер и обработваеми площи с размери над минималния според схемата за подпомагане (1 ха за СЕПП; 0,5 ха за други) е задължително в общата сеитбооборотна площ да се включат минимум 40% култури със слята повърхност.</p> <p>2. Опазване на органичното вещество в почвата: Национален стандарт 2.1: Забранено е монокултурното отглеждане на лен, слънчоглед (<i>Helianthus annuus</i>), захарно цвекло и грах на един и същи земеделски парцел за повече от две последователни години.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Земеделските производители използват продукти за растителна защита (ПРЗ) в зависимост от нивото на своята квалификация (Чл. 26 от Наредба 104 за контрола и предлагането на пазара на продукти за растителна защита): - ПРЗ от втора (ограничена) категория на употреба се прилагат от лица с висше агрономическо образование или със средно земеделско образование - растениевъден профил. В случай че нямат такова образование, производителите трябва да преминат курс на обучение и да получат съответно удостоверение. - ПРЗ от трета (свободна) категория на употреба могат да 	<p>Чл. 64, Закон за лова и опазването на дивеча</p> <p>Забранява се ловуването в разсадници и ловни развъдници и рибовъдни стопанства; опитни полета и площи за сортово семепроизводство; новозасадени лозя; лозя – от резитба до приключване на гроздобера; зеленчукови и овощни градини и бостани – до обирването им; житни култури – от 1 април до ожъвяването им; оризищата – от 15 март до прибирането им</p>	<p>Правила за добра земеделска практика по Нитратната директива (Заповед РД 09-431/22.08.2005 на Министъра на земеделието и продоволствието)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Да се оставят малки по размер, разорани, но незасети, площи с размери 4x4 м, в посевите с есенни култури (есенници), като на всеки хектар има по 4 квадрата с определените по-горе размери – приложимо за площи с интензивно земеделие, в които се хранят зимуващите гъски и други целеви видове като чучулигата (<i>Alaudidae</i>); Запазване на стърнища през зимата в полетата (парцелите), избрани за пролетни култури (пролетници); - земеделският стопанин трябва да запази стърнищата през зимата, а не да ги заорава в почвата, както се изисква според УПЗДЗЕС. Да се оставят на ротационен принцип некултивирани и неразорани площи („приятелска” за дивата природа угар) за период от две години, в земеделски земи с интензивно

	<p>Национален стандарт 2.2: Задължително е стърнищата от полски култури да се заорават в почвата за създаване на благоприятни условия за трансформиране в органично вещество и се забранява тяхното изгаряне</p> <p>Национален стандарт 4.3: Задължително е да се запазват съществуващите полски граници /синори/ в блока на земеделското стопанство и/или земеделския парцел.</p>	се прилагат от лица, навършили 18 години.			<p>монокултурно производство. Тези площи трябва да бъдат 10-20% от площта, но не по-малки от 1 ха, и да бъдат цялостни, нефрагментирани парчета земя, с по 1 м свободна от растителност ивица по границите, която да се разоравя 2-3 пъти годишно (но не между март и юли), с цел предотвратяване разпространението на плевели в прилежащите култури;</p> <ul style="list-style-type: none"> • В площите с гнезда на ливаден блатар (<i>Circus pygargus</i>) житните култури не се прибират преди 31 юли • Да не се използват пестициди (вкл. родентициди от второ поколение) и минерални торове, освен за локализирано третиране срещу инвазивни плевели, например селективна употреба на някои хербициди като Фуазифоп-П-бутил или подобни, но не през март, за да се предотврати избуяването на трева в затревените площи и угарите, оставени заради биологичното разнообразие.
Под-мярка 3 –Поддържане на характеристиките на ландшафта (ХЛ)					
ХЛ 3: Традиционно отглеждане на овощни култури	<p>Национален стандарт 2.2: Задължително е стърнищата от полски култури да се заорават в почвата за създаване на благоприятни условия за трансформиране в органично вещество и се забранява тяхното изгаряне</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Всички производители на овощен и лозов посадъчен материал и семепроизводителите, посочени в приложение № 5 част А на Наредба № 1 за фитосанитарен контрол трябва да притежават удостоверение за регистрация в официалния регистър на РСРЗ съгласно чл. 33, ал. 1. • Земеделските производители са длъжни да водят на отчет употребените количества и видове минерални торове за всяко поле • Земеделските производители водят Дневник за проведените 	Няма специфични изисквания.	Няма специфични изисквания.	<ul style="list-style-type: none"> • Запазване на всички живи овощни дървета; • Осигуряване на редовна резитба за поддържане на характерната „форма“ на дърветата (в зависимост от вида и сорта на дървото); • Поддържане на тревното покритие на овощките чрез паша и/или косене; • Растителнозащитни мероприятия се допускат само в извънредни случаи след консултация със специалист по растителна защита* • Да не се прилагат никакви минерални торове или хербициди в затревените площи (в междуредията) на овощната градина.*

		<p>химични обработки и употребени торове, подобрители на почвата и биологично активни вещества за всяко поле по образец, одобрен от министъра на земеделието и продоволствието</p> <ul style="list-style-type: none"> • Земеделските производители уведомяват Регионалните служби за растителна защита (РСРЗ) преди извършване на растителнозащитни мероприятия с наземна и авиационна техника • Земеделските производители използват продукти за растителна защита (ПРЗ) в зависимост от нивото на своята квалификация (Чл. 26 от Наредба 104 за контрола и предлагането на пазара на продукти за растителна защита): <ul style="list-style-type: none"> - ПРЗ от втора (ограничена) категория на употреба се прилагат от лица с висше агрономическо образование или със средно земеделско образование - растениевъден профил. В случай че нямат такова образование, производителите трябва да преминат курс на обучение и да получат съответно удостоверение. - ПРЗ от трета (свободна) категория на употреба могат да се прилагат от лица, навършили 18 години. 			
Под-марка 4: Опазване на почвите и водите (ПВ)					
ПВ 1 Въвеждане на сентбообръщение за опазване на почвите и	1. Почвена ерозия: Национален стандарт 1.1: В земеделското стопанство с	<ul style="list-style-type: none"> • Няма специфични изисквания. 	Няма специфични изисквания (Тъй като България е в началото на прилагането на	Правила за добра земеделска практика по Нитратната директива, по-специално за съхраняването и използването на	<ul style="list-style-type: none"> • Да се взимат проби и да се извършват почвени анализи за установяване на запасеността на

<p>водите</p>	<p>уникален идентификационен номер и обработваеми площи с размери над минималния според схемата за подпомагане (1 ха за СЕПП; 0,5 ха за други) е задължително в общата сеитбооборотна площ да се включат минимум 40% култури със слята повърхност.</p> <p>2. Опазване на органичното вещество в почвата: Национален стандарт 2.1: Забранено е монокултурното отглеждане на лен, слънчоглед (<i>Helianthus annuus</i>), захарно цвекло и грах на един и същи земеделски парцел за повече от две последователни години. Национален стандарт 2.2: Задължително е стърнищата от полски култури да се заорават в почвата за създаване на благоприятни условия за трансформиране в органично вещество и се забранява тяхното изгаряне.</p>		<p>Директива 91/676/ЕЕС, по време на разработването и одобрението на първата Програма за действие, беше взето решение, че само шестте задължителни елементи от точка А на Приложение II на Директивата са включени в Програмата. Четирите елемента от точка Б са само препоръка и не са част от Правилата за добра земеделска практика, съответно програмата за действие (сеитбообръщението е един от тях)</p>	<p>оборски тор (Заповед РД 09-431/22.08.2005 на Министъра на земеделието и продоволствието)</p>	<p>почвата с N, P, K;*</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подготовка и прилагане на 5-годишен план за управление на хранителните вещества * • Най-малко 50% от общата площ на сеитбообръщението в блока на земеделския стопанин да бъде покрита със зимни култури (В УПЗДЗЕС се изискват 40% на ниво стопанство). Плащането е свързано само с въвеждането на допълнителна култура • Насърчаване на четириполно сеитбообръщение (В УПЗДЗЕС се забранява само монокултурното отглеждане за две години на определени култури) (помощ се предоставя за въвеждане на друга култура); • Да не се обработва почвата преди 1 април;
<p>ПВ 2: Контрол на почвената ерозия</p>	<p>1. Почвена ерозия: Национален стандарт 1.1: В земеделското стопанство с уникален идентификационен номер и обработваеми площи с размери над минималния според схемата за подпомагане (1 ха за СЕПП; 0,5 ха за други) е задължително в общата сеитбооборотна площ да се включат минимум 40% култури със слята повърхност. Национален стандарт 1.3: Задължително е запазването и поддържането на</p>	<p>Няма специфични изисквания.</p>	<p>Няма специфични изисквания.</p>	<p>Член 6, ал. 4 от Закона за опазване на земеделските земи Забранява се унищожаването или промяната на изградени противоерозионни съоръжения без изрично съгласие на съответните държавни органи</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на тревни буферни ивици, с ширина 8 м, разположени перпендикулярно на склона и отстоящи на разстояние 20-80 м една от друга, в зависимост от, типа почва, наклона и други фактори. Тези ивици трябва да покриват между 10 и 30% от обработваемата площ; • Изграждане на оттокоотвеждащи бразди – ориентирани перпендикулярно на склона (и с лек наклон), на разстояние 20-40 м една от друга.

	<p>съществуващите трайни тераси в блока на земеделското стопанство и/или земеделски парцел и сключването на споразумения между земеползвателите на даден физически блок.</p> <p>2. Опазване на органичното вещество в почвата:</p> <p>Национален стандарт 2.1: Забранено е монокултурното отглеждане на лен, слънчоглед (<i>Helianthus annuus</i>), захарно цвекло и грах на един и същи земеделски парцел за повече от две последователни години.</p> <p>Национален стандарт 2.2: Задължително е стърнищата от полски култури да се заорават в почвата за създаване на благоприятни условия за трансформиране в органично вещество и се забранява тяхното изгаряне.</p> <p>Национален стандарт 4.2: Постоянните пасища трябва да се почистват от нежелана храстовидна растителност (къпина, шипка (<i>Rosa canina</i>)), и от агресивни и устойчиви растителни видове като орлова папрат (<i>Pteridium aquilinum</i>), чемерика (<i>Veratrum album</i>).</p>				<ul style="list-style-type: none"> • Поясно редуване на културите - перпендикулярни на склона и с ширина 30-100 м с различни окопни култури, засадени по контурите; • Превръщане на обработваеми земи в пасища и поддържането им по екстензивен начин – не повече от 2 ЖЕ/ха; • Извършване на подобрителни мероприятия в пасищата за разчистване от камъни, храсти и друга нежелана растителност, както и частично подсяване и торене на пасищата, което води до по-добро управление на земята. • Извършване на противо-ерозионни мероприятия в междуредия на лозя и овощни насаждения чрез създаване на отоко-отвеждаща бразда перпендикулярна на склона
Под-марка 5: Традиционно животновъдство (Ж)					
<p>Ж 1: Опазване на дастрашените местни породи</p>	<p>4. Осигуряване на минимално ниво на поддръжка на местните местообитания</p> <p>Национален стандарт 4.1: При пасищно и оборно-пасищно отглеждане на животни от рода на ЕРД, ДРД и еднокопитни е задължително</p>	<p>Няма специфични изисквания.</p>	<p>Чл. 51, Закон за ветеринарно-медицинската дейност Животните подлежат на идентификация, а животновъдните обекти – на регистрация в НВМС.</p>	<p>Правила за добра земеделска практика по Нитратната директива (Заповед РД 09-431/22.08.2005 на Министъра на земеделието и продоволствието).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опазване на застрашени местни породи от значение за селското стопанство • Да се избягва кръстосване на женските животни, подпомагани чрез плащания по тази подмарка – ще се подпомагат само сертифицирани чистопородни

	<p>наличие на постоянно затревени площи /пасища и ливади/ в съотношение максимум 2 ЖЕ/ха.</p> <p>Национален стандарт 4.1.1. Земеделските производители, притежаващи постоянни затревени площи (пасища и ливади) трябва да поддържат минимална гъстота на животните 0,15 ЖЕ/ха или да косят затревената площ поне ведъж годишно.</p>				<p>животни;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прилагане на развъдна програма за съответната порода; • Уведомяване и получаване на писмено позволение от „Асоциацията за развъждане на местните автохонни породи” или от Изпълнителната агенция за селекция и репродукция на животните преди клане или продажба на всяко животно, подпомагано с плащания по тази под-мярка;
<p>Ж2: Традиционни практики за сезонна паша на животните (планински пасторализъм)</p>	<p>Национален стандарт 4.1: При пасищно и оборно-пасищно отглеждане на животни от рода на ЕРД, ДРД и еднокопитни е задължително наличие на постоянно затревени площи /пасища и ливади/ в съотношение максимум 2 ЖЕ/ха.</p> <p>Национален стандарт 4.1.1. Земеделските производители, притежаващи постоянни затревени площи (пасища и ливади) трябва да поддържат минимална гъстота на животните 0,15 ЖЕ/ха или да косят затревената площ поне ведъж годишно.</p>	<p>Няма специфични изисквания.</p>	<p>Чл. 21, Закон за защитените територии В националните паркове се забранява строителство, освен на туристически заслони и хижи, гизвеждане на голи сечи, използване на изкуствени торове и други химически средства, паша на кози, както и пашата на животни в горите извън ливадите и пасищата, събиране на били, диворастящи плодове и животни, събиране на вкаменелости и минерали. Забранява се замърсяването на водите и терените, бивакуване и палене на огън извън определените места.</p>	<p>Няма специфични изисквания</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Приема се, че ЖЕ допринася за правилното изпасване (без пре-или недоизпасване) на 1 ха планинско пасище (повече от минималната и по-малко от максималната гъстота на животните). • Каракачански кучета (двойка) за опазване на животните от нападения на хищници. (по този начин не се убиват хищниците) и ще се получават допълнителни плащания • Земеделският стопанин / овчарят трябва да пасе животните си на определените планински пасища най-малко 3 месеца от годината. По-кратки периоди ще се разрешават в зависимост от сезонните условия (напр. късна пролет и ранна есен)

* Не са изчислени специални плащания, въпреки че кандидатите трябва да изпълнят предписанията

Приложение 2 към Мярка 214

Минимални изисквания за минералните торове и продуктите за растителна защита

1. Торовете и продуктите за растителна защита (ПРЗ) не се съхраняват в близост до речни брегове и райони на приливи. (чл. 11, пар. 2, т. 2 от Наредба 2/16.10.2000 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници).
2. Опаковки, специални облекла и оборудване, свързани с торенето, не се мият в реки, язовири или други повърхностни водни обекти.(чл. 11, пар. 2, т. 4 от Наредба 6/16.10.2000 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници).
3. Не се тори в пояс I на санитарно-охранителната зона на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване, в които съдържанието на нитрати е по-високо от 35 милиграма на литър. (чл. 11, пар. 2, т. 1 от Наредба 2/16.10.2000 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници).
4. Минералните торове се съхраняват в специални съхранителни съоръжения, конструирани и оборудвани съгласно санитарно-хигиенните изисквания, изискванията за пожарна и взривна безопасност по начин, който изключва увреждане на здравето на хората, животните и околната среда. (чл. 24 г от Закона за защита на растенията).
5. Земеделските производители са длъжни да водят на отчет употребените количества и видове торове за всяко поле (чл. 24, т. 2 от Закона за защита на растенията).
6. Земеделските производители водят Дневник за проведените химични обработки, употребените торове и биологично активни вещества за всяко поле по образец, одобрен от Министъра на земеделието и продоволствието (чл. 8, пар. 3 от Закона за защита на растенията).
7. Земеделските производители уведомяват Регионалните служби за растителна защита (РСРЗ) преди извършване на растителнозащитни мероприятия с наземна или авиационна техника (чл. 5, пар. 1 от Наредба 15 за мерките за опазване на пчелите и пчелните семейства от отравяне и начините за провеждане на растителнозащитни, дезинфекционни и дезинсекционни дейности).
8. Оборудването за защита на растенията трябва да е преминало през техническа проверка в Регионалния офис на Службата по технически контрол и Службата по инспекция , като оборудването трябва да е одобрено и получило съответната документация. (чл. 3, пар. 20 от Наредба 20 за извършване на годишни технически прегледи за проверка на техническата изправност на земеделската и горската техника; чл. 2, пар. 3 от Наредба 4 за контрол на техниката за растителна защита и торене).
9. Земеделските производители купуват продукти за растителна защита само от лицензирани търговци и използват само тези, включени в *Списъка на продуктите за растителна защита*, разрешени за пускане на пазара, като регистрираните торове се актуализират всяка година от Националната служба за растителна защита. Списъкът може да бъде намерен в Регионалните служби по растителна защита, както и на веб-страницата www.nsrz.government.bg. (чл. 21, пар. 1 и чл. 23,

пар. 1 от Закона за защита на растенията. Чл. 7 и чл. 8 от Наредба 104 за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита).

10. Не се използва посевен и посадъчен материал, който не е придружен със съответната фитосанитарна документация или свидетелство издадено от РСРЗ. (чл. 24, пар. 1 и чл. 26, пар. 2 от Закона за посевния и посадъчния материал; чл. 3 от Наредбата за лозовия посадъчен материал; чл. 39 от Наредба 1 за фитосанитарен контрол.).
11. Земеделските производители на овощен и лозов посадъчен материал и производителите на посадъчен материал, посочени в Приложение 5 на Наредба 1 за фитосанитарен контрол, трябва да притежават удостоверение за регистрация в официалния регистър на РСРЗ, съгласно чл. 33, пар. 1 (чл. 39 от Наредба 1 за фитосанитарен контрол).
12. Земеделските производители използват предпазно работно облекло при извършване на растителнозащитни дейности (чл. 33 от Наредба 104 за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита).
13. Последното растителнозащитно мероприятие трябва да се извърши така, че да се спазва карантинния срок на ПРЗ при прибирането на реколтата, което се отбелязва в Дневник за химични обработки и употребени торове и биологично активни вещества (чл. 32 от Наредба 104 за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита).
14. Земеделските производители трябва да използват продукти за растителна защита (ПРЗ) в съответствие с нивото на тяхната квалификация (чл. 26 от Наредба 104 за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита):
 - Втора категория (за ограничена употреба) ПРЗ могат да се използват от лица с висше агрономно образование или средно образование в областта на растениевъдството. В случай че производителите нямат такова образование, те трябва да преминават през обучение и да получат съответното удостоверение.
 - Трета категория (за масова употреба) ПРЗ могат да се използват от лица над 18-годишна възраст.

В България няма специфични ограничения за употребата на фосфорни торове, тъй като фосфорният баланс е силно отрицателен.

Правила за добра земеделска практика за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници

Правилата за Добра земеделска практика бяха разработени в съответствие с изискванията на Наредба 2/16.10.2000 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници, издадена от Министъра на околната среда и водите, Министъра на здравеопазването и Министъра на земеделието и продоволствието, обнародвана в ДВ, бр. 87 от 24.10.2000г.

Правилата за добра земеделска практика задължително трябва да бъдат прилагани от земеделските стопани на териториите на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

За земеделските стопани, чиито стопанства попадат на територията на уязвима зона (това са райони, в които чрез просмукване или оттичане водите се замърсяват с нитрати от земеделски източници), прилагането на Правилата за добра земеделска практика е задължително, като част от Програмата за ограничаване и ликвидиране на замърсяването в уязвимите зони. Земеделските стопани са длъжни също така да приемат да спазват и другите, по-специфични и строги мерки, включени в Програмата за ограничаване и ликвидиране на замърсяването в уязвимите зони. Уязвимите зони са определени със Заповед № РД-795/10.08.2004г. на Министъра на околната среда и водите.

За земеделските стопани, чиито стопанства не се намират на територията на уязвима зона или на територията на санитарно-охранителни зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, спазването на Правилата за добра земеделска практика е доброволно.

За всички земеделски стопани, независимо къде са разположени техните стопанства, се отнасят следните забрани:

1. Те са длъжни да не торят в пояс II на санитарно-охранителната зона на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване, в които съдържанието на нитрати е по-високо от 35 милиграма на литър;
2. Те са длъжни да не складират органични и минерални торове в прилежащите земи на водохранилища или реки или в земите на крайбрежните заливаеми ивици на реките;
3. Те са длъжни да не изхвърлят остатъци от торове и опаковки в повърхностните води и в изоставени кладенци;
4. Те са длъжни да не мият опаковки, специални облекла и оборудване, свързани с торенето, в реки, язовири и други повърхностни водни обекти.

Частите I и II по-долу съдържат допълнителни задължителни изисквания в рамките на нитратно уязвимите зони (NVZ).

Част I. Употреба на азотосъдържащи торове

1. Да не се внасят азотни торове и оборски тор в периода между 1 ноември и 31 януари.
2. На свободни площи и площи, заети с трайни култури, да не се тори до 15 февруари.
3. При създаване на нови овощни насаждения, по изключение се допуска внасяне на оборски тор до 15 ноември.
4. Да не се внася пресен оборски тор. Най-добре е твърдият оборски тор да се съхранява 6-8 месеца преди внасянето му. Течният оборски тор да се съхранява поне 4 месеца, преди да бъде внесен.
5. Оборският тор да се внася преди обработката на почвата (есен и пролет), във връзка с подготовката за засяване или засаждане на културите.
6. За да се избегне риска от излишък на нитрати в растенията и почвата, при всички култури, с изключение на някои интензивни култури (зеленчуци, поливна царевица), количеството внесени азотни съединения от органичен и минерален тор през годината, не трябва да надвишава 17 кг азот на декар.
7. По изключение, при някои интензивни култури (зеленчуци, поливна царевица) могат да се внасят азотни съединения от органичен и минерален тор до 21 кг на декар.
8. При внасяне на повече от 12 кг активно вещество азот на декар, торовата норма да се разделя на две – $2/3$ се внасят предсеитбено или преди засаждането, а остатъкът да се оставя за подхранване.
9. На почви с лек механичен състав (песъчливи почви) азотната норма да се разделя на две или три части, за да се избегне просмукването на нитрати в по-долните почвени слоеве и попадането им в плитките подземни води.
10. При внасяне на азотосъдържащи торове на терени без наличие на растителна покривка, да се извършва незабавно заравяне чрез култивиране, дисковане или заораване.
11. При използване на азотосъдържащи торове да се обръща внимание на разпръскването им на площи, където опасността от повърхностно оттичане и дълбочинно просмукване е голяма.
12. Да се поддържат грижливо резервоарите, цистерните и тръбопроводните при използване на течни торове с оглед избягване на евентуални течове.
13. При авиационно разпръскване на торове, да се поставят наземни ориентири и да се отчита силата на вятъра – най-добре е разпръскването да се извършва при тихо време.
14. На равнинни терени, да не се тори с азотосъдържащи торове на напълно замръзнала почва, както и на почва, изцяло или отчасти покрита със снежна покривка с дебелина, по-голяма от 5-6 см. Само по изключение да се прибегва до торене с азотосъдържащи торове.
15. Да не се внасят азотосъдържащи торове по време на валежи и след това, докато почвата е наситена с вода.
16. Да не се внасят азотосъдържащи торове на естествено преовлажнени почви и на наводнени почви (с изключение на оризища).
17. При равнинни терени, да не се използват торове край водни басейни на разстояние, по-малко от 5 м.

18. При равнинни терени, когато се извършва поливка с разтворен във вода оборски тор на зеленчукови и други култури (т.н. “шербетуване”), разстоянието до водни басейни да бъде не по-малко от 5 м.
19. Върху терени с наклон над 6° , да не се внасят азотосъдържащи торове на изцяло или частично замръзнала почва и на почва, покрита изцяло или отчасти със снежна покривка.
20. При внасяне на азотосъдържащи торове върху терени с наклон над 6° , азотната норма да се разделя на части, за да се предотврати изнасянето на хранителни вещества по склона. До 2/3 от нея да се внасят предсеитбено или преди засаждането, а остатъкът да се оставя за подхранване.
21. Внасянето на оборски тор върху терени с наклон над 6° да се извършва преди обработката на почвата.
22. При терени с наклон над 6° , обработката на почвата да се извършва контурно (по хоризонталите) или напречно на склона.
23. При създаване на трайни насаждения върху терени с наклон над 6° , редовете да се ориентират по хоризонталите на терена. В междуредията да се въвеждат постоянно или временно уплътняващи култури.
24. При терени с наклон над 6° , да не внасят азотосъдържащи торове край водни басейни на разстояние, по-малко от 10 м.
25. Когато се извършва поливка с разтворен във вода оборски тор на зеленчукови и други култури (т.н. “шербетуване”) върху терени с наклон над 6° , разстоянието до водни басейни трябва да бъде не по-малко от 10 м.

Част II: Съхранение на азотосъдържащи торове (органични и минерални)

Съхранение на органични торове

1. Съхранение на оборския тор

А. Общи правила за съхранението на оборския тор

- В зависимост от размера на земеделското стопанство, от броя на животните и начина на отглеждането им, най-добре е всяко земеделско стопанство да разполага с отделни съоръжения за съхраняването на двата вида оборски тор – твърд и течен.
- Съоръжението за съхраняване трябва да има водоустойчиво дъно и да се изгради по начин, който да предотвратява изтичането на отпадъците извън него. Съоръжението трябва да бъде проверявано редовно и когато се открият дефекти, е необходимо да се предприемат незабавни действия за отстраняването им.

В. Специфични правила за съхранение на оборския тор, според вида му:

а) Твърд оборски тор

- Поради правилото да не се използват торове в периода между 1 ноември и 31 януари, капацитетът на съоръженията трябва да бъде достатъчен за съхраняването му най-малко в продължение на 3 месеца + 1 месец допълнително (в случай на

твърде студена и продължителна зима), т.е. поне за 4-месечно съхраняване. Този капацитет на съоръженията е достатъчен при пасищно отглеждане на животните. В случаите на оборно отглеждане на животните, капацитетът на съоръжението трябва да бъде за не по-малко от 6 месеца.

- При изграждането на съоръжението трябва да се вземат предвид редица фактори, като броя на отглежданите животни, вида им, продължителността на периода на съхраняване (в зависимост от начина на отглеждане на животните – пасищно или оборно) и количеството на използвания постелъчен материал.
- Твърдият оборски тор трябва да престои в продължение на 6-8 месеца, преди да бъде внесен в почвата. През този период протичат процесите на ферментация, минерализация, обеззаразяване и обезмириряване. Органичната маса преминава в полуугнило състояние, в резултат на което се подобряват нейните физични и агрохимични свойства. Полуугнилият оборски тор има влажност 55-65% и консистенция, подходяща за разпръскване с тороразпръскващи ремаркета.
- Най-добре е твърдият оборски тор да се съхранява в специални торохранилища. При липса на такива, той може да се съхранява на водонепропускливи площадки във фермите. На равни терени и на специално построени торохранилища или ями, се намалява риска от замърсяване и е по-лесно ползването на оборския тор.
- Отпадъчните води, отделящи се от съхранявания твърд оборски тор, трябва също да се събират и съхраняват.
- Да не се изграждат съоръжения за съхранение на твърд оборски тор в близост до водни обекти. Разстоянието до тях трябва да е най-малко 20 м.

б) Течен оборски тор

- Течният оборски тор да се използва, след съхранение в продължение на най-малко 4 месеца.
- Стопанството трябва да разполага с добре построено съоръжение или резервоар. Капацитетът (обемът) му зависи от броя на животните и от продължителността на периода на съхранение (най-малко 4 месеца).
- Съхранението на течния оборски тор да се извършва в съоръжения, специално изградени за целта, в зависимост от специфични особености като вид на обора, в който се отглеждат животните.
- Да не се изграждат съоръжения за съхранение на течен оборски тор в близост до водни обекти. Препоръчва се разстоянието до тях да е най-малко 20 м.

2. Съхранение на силаж и отпадъчни води от силажи

- Всички отпадъчни води от силажите трябва да се събират и съхраняват. В тях се съдържа висока концентрация на нитрати, поради което са потенциален източник на сериозно замърсяване. Това изисква наличие на водонепропускливи канали, по които отпадъчните води от силажи да се оттичат до резервоар, изграден по такъв начин, че да не допусне проникване в почвата.
- Силажът, произведен от полуизсъхнала трева и балиран след това в найлонови опаковки, обикновено не създава отпадъчни води. Като предпазна мярка обаче, тези бали трябва да бъдат съхранявани на места с достатъчно дълбока почва и на най-малко 20 м разстояние от водни обекти.

3. Съхранение на минерални (неорганични) торове

- Минералните (неорганичните) торове да се съхраняват в специализирани складови помещения, изградени и оборудвани съгласно инструкциите за противопожарна безопасност.
- При наличие на специализирано складово помещение, то трябва да се раздели на две части – за насипни и за опаковани торове. На всеки вид тор се поставя надпис.
- Да не се допуска плътно нареждане на фигурите с опаковани торове до стените на складовото помещение. Разстоянието до тях трябва да е най-малко 25 см.
- Селитрата (азотните торове) трябва да бъде опакована и да не се съхранява в насипно състояние.
- Другите насипни торове (калиеви, фосфорни) може се съхраняват на купчини под различна форма, но не бива да се допуска смесване.
- При липса на специална складова база, торовете да се съхраняват в навеси и складови помещения, пригодени за съхранение – покривите да не пропускат вода, подовете да са водонепропускливи и повдигнати над нивото на терена на височина над 30-40 см, стените да са добре измазани, около складовете да се изкопаят канавки за безопасно извеждане на водата.
- Не се допуска съхранението на насипни минерални (неорганични) торове на открити площадки.

Приложение 3 към Мярка 214

Методология за изчисляване на агроекологичните плащания

Подготвена от ст.н.с. д-р Иванка Янакиева и колектив от Института по аграрна икономика

Това приложение представя методологията, използвана за изчисляване на плащанията за участие в Агроекологичната мярка от Програмата за развитие на селските райони в България в периода 2007-2013 г. Целта на изчисленията е да се обосноват и определят сумите, които ще се отпускат на земеделските стопани за участието им в индивидуалните схеми от Агроекологичната мярка. Изчисленията се основават на подход, съобразен с изискванията на Регламент N 1698/2005.

Максималните нива на плащания са определени в Приложение на Регламент 1698/2005:

- Едногодишни култури : 600 евро/ха,
- Специализирани многогодишни култури: 900 евро/ха,
- Друг начин на земеползване: 450 евро/ха,
- Застрашени от изчезване местни породи животни: 200 евро/ЖЕ.

Калкулацията се основава на сравнение между основните изисквания и доброволните агроекологични ангажименти, които поемат земеделските стопани.

Плащанията включват:

- Пропуснатите приходи в резултат на по-ниското ниво на интензификация или на запазена екстензивност на производството и/или;
- Допълнителните разходи в резултат на изпълнение на дейности, надвишаващи обичайните земеделски практики;
- Спестените разходи в резултат от непредприемане на определени дейности;
- Допълнителен приход въз основа на по-високите цени на качествените продукти.

1. Общи елементи за всички изчисления

Източници на данни, използвани за изчисленията на Агроекологичните плащания

Добивите по култури в конвенционалното производство се основават на данни на Националния статистически институт (НСИ) публикувани годишно за достигнатото равнище преди и след реформата в земеделието. Намяляването на добивите при биологичното производство в сравнение с конвенционалното е определено според съществуващия опит в България – около 20-25% средно (данни, предоставени от фондация Биоселена, Асоциация Екофарм, Аграрен университет Пловдив).

Производствените цени са определени от експерти, като са взети пред вид достигнатите равнища за последните 3 години в България по данни, събрани от Националния статистически институт, Системата за агропазарна информация, СЗСИ,

Дирекция „Агростатистика” на МЗП. Производствените разходи се извеждат на база на преобладаващите технологии в страната, при средно равнище на интензификация. За целта са разработени технологични карти, в които са разписани различните технологични операции и необходимите разходи на труд, суровини и материали. Използваните технологични карти са разработени от институтите на Националния център за аграрни науки (НЦАН), Министерството на земеделието и продоволствието (МЗП), Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ) и са академично признати. За биологичното производство са ползвани консултации със специалисти в областта на биологичното производство (Фондация Биоселена, Асоциация Екофарм, Аграрен университет Пловдив и Асоциацията за биологично пчеларство). Разходите включват разходи за семена и посадъчен материал, торове и продукти за растителна защита, труд, контрол и сертификация.

Цените на труда, суровините и материалите са определени на базата на данни от НСИ, САПИ (Системата за агропазарна информация) и МЗП от последните три години. Използвани са еднакви цени на суровините, материалите, труда, механизираните услуги и др., при конвенционалното и биологичното производство за всички земеделски продукти, за да се избегнат разлики в разходите, резултат на различното им остойностяване. Цените на живия труд са диференцирани на три нива- ръчен прост труд, ръчен сложен (при който се изискват специални знания и умения) и механизиран труд. Стойностите за човеко-ден или човеко-час са изчислени на базата на средната заплата в земеделието за съответната професия през последните 3 години.

Разходите за контрол и сертифициране на биологичното производство са диференцирани по групи култури (фуражни, ливади и пасища, трайни насаждения, ароматни и медицински и зеленчуци) и са въз основа на цените на двата признати сертифициращи органи в България през 2006г.

В момента България не разполага с данни за диференциране на плащанията за агро-екологични ангажименти, които ще се прилагат национално на регионална основа или според хомогенни земеделски региони. По време на прилагането на настоящата ПРСР ще бъдат предприети усилия за изграждане на подобрени източници на данни за агро-екологични цели.

2. Специфични елементи на изчисленията за различните агроекологични подмерки.

2.1. Биологично земеделие

Земеделските производители, които спазват ограниченията за биологично производство, ще получават финансова подкрепа съгласно регламентите на ЕС. Тя ще компенсира загубите от допълнителните разходи и пропуснатите приходи в резултат на тези ограничения. Изчисленията взимат под внимание също спестените разходи и допълнителните приходи, получени от биологичните продукти.

- Биологично земеделие (БЗ1)

Премията се определя на базата на разликите в допълнителните разходи и пропуснатите приходи при биологичния начин на отглеждане на културите, сравнени с конвенционалния, от хектар земеделска земя. Размерът на плащанията се определя за 5 групи култури:

- Обработваема земя (фуражи);

- Постоянни пасища
- Трайни насаждения – овощни култури и лозя;
- Медицински и ароматни култури.
- Зеленчуци от открити площи

Нивото на основната премия в биологичното производство от обработваеми култури (фуражи) се определя на основата на сеитбооборотен набор от 4 култури, а при трайните насаждения, където не се прави ротация, като средна величина от 3 култури с най-голямо икономическо значение за страната и с най-голяма степен на приложение на биологичното производство. Структурата на фуражното сеитбообращение се формира от основните и типичните за страната култури, при спазване на агротехническите и икономически изисквания за тяхното редуване- пшеница, ечемик, царевица и люцерна.

Основната премия за трайните насаждения се калкулира от допълнителните разходи и пропуснатите приходи от представителите на 3-те групи трайни насаждения: семкови (ябълка), черупкови (череша) и ягодоплодни (малина).

При ароматните и лекарствени култури плащанията са определени на основата на маслодайна роза, лавандула и мента, а при зеленчуците – домати и пипер.

Сиотбообръщението за фуражните култури е четиригодишно, както е показано в Таблицы 1 и 2.

Таблица 1. Ситбообръщение при фуражните култури

Конвенционално производство		Биологично производство	
Ротация	%	Ротация	%
Пшеница	25	Пшеница	18.19
Царевица	25	Царевица	36.38
Ечемик	25	Ечемик	18.19
Царевица	25	Люцерна	24.24
	100	Угар	3.00
			100.00

Таблица 2. Сеитбообръщение при биологичното производство

Първа година		Втора година		Трета година		Четвърта година	
Люцерна <i>първа</i> година	пшеница	Люцерна <i>втора</i> година	царевица	Люцерна <i>трета</i> година	ечемик	Люцерна <i>четвърта</i> година	царевица
	царевица		ечемик		царевица		
	ечемик		царевица		пшеница		царевица
	царевица		пшеница		царевица		ечемик

Размерът на **допълните разходи** се формира като се взема пред вид следното:

1. По-големи разходи за семена, посадъчен материал и амортизации при многогодишните култури и изискването да се сертифицират;
2. Увеличен разход на труд, поради завишения брой на обработките, в резултат на намаляване разходите за торене и растителнозащитни препарати, на поливките и др.;

3. При биологичното производство се калкулират и ежегодните разходи за контрол и сертифициране на продукцията.

Пропуснатите приходи са резултат на:

1. По-ниските добиви на продукцията от земеделските култури на хектар поради намаленото равнище на интензификация, т.е. намаляване на торовете и препаратите за растителна защита;
2. Промени в структурата на земеделските култури, с цел да се включи бобова култура, която естествено повишава почвеното плодородие в резултат на способността ѝ да свързва азота от въздуха и да го акумулира в почвата;
3. Оставянето на ивица, която не се обработва, за да служи за изолация от съседните посеви. В България се възприе тази ивица да бъде 3%.

Допълнителните приходи са в резултат на по-високите цени на биологичната продукция. Цените за сертифицираните биологични продукти се базират на цените на Българския пазар. За момента пазарът на биологични продукти в България е ограничен и разликата в цените на биологичните и конвенционалните продукти не е много голяма.

Спестените разходи са в резултат на по-ниските разходи за торове и препарати за растителна защита при биологичното земеделие в сравнение с конвенционалните земеделски системи.

Биологично пчеларство (БЗ 2)

Размерът на плащането за биологично пчеларство е изчислен на базата на допълнителните приходи и допълнителните разходи.

Допълнителните разходи са за:

- хранене на пчелното семейство с мед вместо със захар, както е при конвенционалното пчеларство;
- разходи за контрол и сертифициране;
- по-скъпи лекарства и дезинфектанти

Допълнителният приход е въз основа на по-високата цена на биологичния мед.

Биологично земеделие в преход

Нивата на плащане за биологично земеделие в преход са изчислени на същата база като за биологичното земеделие като се има пред вид, че продуктите в преход не могат да се продават като биологични. За тях е включен процент за компенсация (между 55 – 60%)

2.2. Управление на земеделски земи с висока природна стойност

Използваната методология като цяло се основава на допълнителните разходи, необходими за изпълнението на изискванията по управлението. Ако е генериран допълнителен приход от дейността в случаите, когато полченият продукт може да се използва, е изчислена разликата между различните допълнителни разходи и допълнителни приходи. За ВПС 4 нивата на плащане се базират на данни, събрани от Българското дружество за защита на птиците.

2.2.1. Земеделски земи с висока природна стойност (ВПС 1 и 2)

Допълнителните разходи са в резултат на:

- практиката на презасяване със семена от местен произход

Пропуснатите приходи са в резултат на:

- по-краткия период на паша;
- 1 косене по-малко;

2.2.2. Земеделски земи с висока природна стойност (ВПС 4)

Пропуснатите приходи са в резултат на:

- По-ниски добиви поради: забранената употреба на минерални торове и препарати за разтителна защита; оставянето на необработени, неразорани и незасети площи; запазването на стърнищата през зимата на полетата с пролетни култури; неприбирането на житните култури преди 31 юли

Спестените разходи са поради това, че не се купуват пестициди или минерални торове.

2.3. Опазване на традиционните овощни градини (ХЛЗ)

Използваната методология като цяло се основава на допълнителните разходи, необходими за изпълнението на изискванията по управлението.

Допълнителните разходи са свързани с:

- косене на тревата – 2 пъти;
- резитба на дърветата със санитарни и почистващи цели.

Добивите са само за домашна консумация, така че от тях не се генерира допълнителен приход за земеделските стопани

2.4. Традиционно животновъдство

2.4.1. Опазване на застрашени местни породи (Ж1)

Методологията за изчисляване на агроекологичните плащания за **опазване на местните породи, застрашени от изчезване за земеделска дейност**, се калкулира за различните видове животни крава, овца, коза, свиня – и т.н. като разликата между пропуснатите приходи и спестените разходи при обикновената практика на отглеждане на животните (не интензивното животновъдство) и отглеждането на застрашени местни породи.

Пропуснатите приходи са в резултат на по-ниската производителност на породите, застрашени от изчезване за земеделска дейност

Спестените разходи са в резултат на:

- По-ниски разходи за фураж, поради по-ниското живо тегло и производителност на местните породи;

- По-малка нужда от фураж за телетата, агнетата и прасенцата;
- Разлика в съдържанието на фуража – за местните породи частта на суровия фураж (паша, сено и т.н.) е по-голяма, а частта на концентрирания фураж, който е по-скъп, е по-малка;
- По-ниски разходи за ветеринарно обслужване, вода, транспорт и т.н.;
- По-ниски разходи за труд.

Допълнителните разходи са в резултат на:

- Сертификат за родословие (чистота на породата);
- По-високи загуби от хищници (поради пашата във високопланински пасища).

2.4.2. Традиционни практики на сезонна паша (планински пасторализъм (Ж2))

Приема се, че 1 ЖЕ ще допринесе за правилното управление на 1 ха затревена площ. Всички представени разходи са изчислени за животински единици съгласно съотношението 1 ЖЕ = 1ха. Периодът на паша е минимум 3 месеца от май до октомври.

Изчисленията на плащанията се базират на допълнителните разходи за отвеждането и пашата на животните във високопланинските пасища.

Допълнителните разходи са за:

- Труд;
- Отвеждане на животните до пасището и обратно;
- Поддържане на територията на пасището;
- Транспорт на материали;
- Ветеринарно обслужване (по-високи разходи за идването на ветеринар до високопланинското пасище);
- По-висока смъртност;
- Допълнителни разходи за кучета за защита на стадото от хищници.

2.5. Опазване на почвите и водите

2.5.1. Сеитбообръщение за опазване на почвите и водите (ПВ1)

Изчислението на плащанията се основава само на изчисление на допълнителните разходи, свързани с въвеждането на междинни зимни култури (предкултури).

Допълнителните разходи са за:

- семена;
- подготовка на почвата и засяване;
- разораване на зимните култури.

Допълнителните разходи за проби от почвата и планове за управление на хранителните вещества не са взети под внимание, тъй като се приема, че те ще се правят безплатно от НССЗ.

2.5.2. Контрол на почвената ерозия (ПВ2):

Всички разходи за тези дейности са изчислени на годишна база без оглед на периода, за който са направени подобренията. Годишните разходи са изчислени като са взети пред вид всички разходи, свързани с изискваните практики, разделени на периода, в който ще се използват или поддържат. В повечето случаи са включени само допълнителни разходи. Спестените разходи и пропуснати приходи, обаче, когато има такива, също са взети под внимание. Разходите за контрол на почвената ерозия се основават на съществуващите данни от Института по почвознание „Пушкаров” и Изпълнителната агенция по почвените ресурси

Допълнителните разходи са за:

- Допълнителна обработка – подрязване на тревата, сеитба, уплътняване на почвата, оран и т.н.;
- Семена;
- Затревяване на буферни ивици;
- Маркиране на отокоотвеждащи бразди и машинно време, необходимо за прокарването им;
- Подобряване на тревната покривка и производителността ѝ
- Почистване на пасищата от камъни

Пропуснатите приходи идват от:

- превръщане на обработваема земя в пасище

Спестените разходи са от:

- по-малката употреба на изкуствени торове

Допълнителните приходи идват от:

- сено от пасищата (в следствие на превръщането на обработваема земя в пасище)

Приложение 4 към Мярка 214

Подход за определяне на земеделските земи с ВПС в България и карта на земеделските земи с ВПС в България

Подход, използван за определянето на земеделските земи с ВПС в България

I.

Основната база данни, използвана за картирането на ЗЗВПС в България е е КОРИНЕ 2000 земно покритие (CORINE land cover 2000). Цифровият слой с КОРИНЕ 2000 земно покритие в проекция WGS 1984 UTM Zone 35N се прибавя в създадения работен проект в ГИС среда. От цялата база данни КОРИНЕ 2000, която съдържа 44 класа типове земно покритие за територията на България, чрез SQL селекция се избират 13те класа асоциирани със ЗЗВПС според експертната оценка на работната група. Като резултат се получава ГИС слой с избраните 13 CLC класа. Според поставеното от експертната група изискване, от класове 211 (Не-напоаявани обработваеми земи) и 222 (Овошки и трайни насаждения) се избират единствено полигоните, които имат съвпадение с Натура 225 и 114 места. За целта от новополучения CLC слой се селектират само класове 211 и 222, резултативния слой се налага върху слоя с Натура 2000 места. За да се получи нов слой, съдържащ само припокриващите се CLC и Натура полигони, се използва специална функция в ГИС, наречена “изрязване” на обект (clip feature). Полученият слой изпълнява изискването за присъствие само на онези 211 и 222 полигони, които имат припокриване с Натура 2000 места.

II.

Втора стъпка от ГИС процеса за картиране на ЗЗВПС е извършване на SQL селекция на Натура 2000 база данни, която е прибавена като слой в работния ГИС проект. Избират се видовете местообитания застрашени от прекратяване на екстензивни земеделски практики, като селекция се прави за представените в България видове местообитания. В резултат се получава Натура 2000 слой с избрани местообитания (152 обекта) на територията на България.

III.

Трета стъпка е прибавяне на ГИС слой с Орнитологичните важни места на територията на страната. На тази база данни също се прави SQL селекция според определените от работната група птици от европейски конзервационен интерес, разпространени в земеделски земи (SPECs). Те са използвани и при определянето на орнитологично важните места с ВПС. Резултативният слой показва 29 Орнитологично важни места отговарящи на поставените в проекта критерии.

IV.

Четвърта стъпка от ГИС процеса е прибавяне последователно на няколко слоя с бази данни:

- Прибавя се цифров слой с пасищата в България, в който присъстват полу-естествените тревни съобщества, зависими от продължителна земеделска дейност

/коситба и паша/: всички полу-естествени затревени площи в и извън местата по Natura 2000. В слоя са включени 2172 обекта.

- Експертната група е направила избор на бозайници, влечуги, земноводни, безгръбначни и пеперуди, зависещи от местообитания с продължително екстензивно земеделско ползване. Местообитанията на всеки от посочените видове се включват в ГИС проекта като резултативни слоеве, получени от SQL селекция на слоя с местообитанията по Natura 2000. В резултат се получават 6 слоя с бази данни за разпространението на:

- тритон (*Triturus*), съдържа 46 обекта.
- лалугер (*Spermophyllus citellus*), съдържа 78 обекта.
- пъстър пор (*Vormela peregusna*), съдържа 29 местообитания.
- добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*) съдържа 14 обекта.
- жизнени популации на костенурка, зависещи от екстензивни пасища и ливади, съдържа 105 обекта.
- селекция на видове пеперуди, показателни за екстензивно земеделско ползване на земите, съдържа 29 полигона.

V.

На този етап от изпълнение на целите на проекта всички получени до сега слоеве с CLC земно покритие; Natura 2000; Орнитологично важни места; Пасища; Местообитания на: тритон, лалугер, пъстър пор, добруджански хомяк, костенурка и пеперуди, се припокриват последователно със съществуващата база данни на Физическите блокове в България. Българската Система за идентификация на земеделските парцели (СИЗП) е използвана, както в целия ЕС – за идентификация на земеделските парцели, които са интегрирани в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК).

Според дефиницията в Закона за подпомагане на земеделските производители физически блок е: „непрекъсната площ земя, ограничена от трайни топографски елементи”. Тя може да се използва за земеделски цели от един или повече земеделски производители и може да включва един или повече земеделски парцела.

Базата данни за физическите блокове е интегрирана по следния начин за целите на картирането на ЗЗВПС:

Определени са физическите блокове, потенциално свързани със ЗЗВПС. Те отговарят на кодове 1, 2, 4 и 5 от следната таблица:

Определяне на земеползването на физическите блокове

Код	Абревиатура	Название	Съдържание
1	ОЗ	Обработваема земя	земи, разпознати на ортофотокартата като засети, разорани (угари), или с прибрана продукция, оризища, оранжерии, парници, ягодови или зеленчукови градини, със сумарна площ, равна или по-голяма от 0,1 ха
2	ТН	Трайни насаждения	земи, разпознати на ортофотокартата като лозя, овощни градини и други трайни насаждения, със сумарна площ, равна или по-голяма от 0,1 ха
3	СУТ	Смесено земеползване в урбанизирани територии	земеделски площи, намиращи се във видимите очертания на населеното място, които могат бъдат едновременно обработваема земя, трайни насаждения и постоянно затревени площи, със сумарна площ, равна или по-голяма от 0,1 ха
4	ПЗП	Постоянно затревени	земи, разпознати на ортофотокартата, като постоянно затревени и

		площи	представляващи: ✓ естествени ливади; ✓ пасища, мери, пасища с храсти, горски ливади, поляни, горски пасища; с площ, равна или по-голяма от 0,1 ха; и при условие, че поне 50% от площта е постоянно затревена, а при наличие на дървета и храсти тяхната гъстота не надвишава 50 дървета на хектар (с изключение на овощни и черупкови видове)
5	СЗП	Смесено земеползване	зми, изглеждащи върху ортофотокартата като площи, ограничени в трайни граници, но със смесен начин на актуално ползване на земите в блока – обработваеми земи, оранжерии, ягодови или зеленчукови градини; трайни насаждения (в т.ч. частично изкоренени трайни насаждения); използвани естествени ливади, пасища, мери, със сумарна площ, равна или по-голяма от 0,1 ха
6	ДЗП	Друга земеделска площ	✓ ясно различима на ортофотокартата пустееща земя (обработваема земя, която не е реколтирана повече от две години); ✓ земеделски земи, невключени във физически блокове с кодове от 1 до 5 поради маломерност (по-големи от 0.01 ха и по-малки от 0.1 ха)
7	НЗП	Площ с друго (неземеделско) предназначение	✓ сгради, постройки, съоръжения и прилежащите към тях необработваеми земи; ✓ залесени площи, групи дървета или храсти; ✓ язовири, езера, водни течения, канали, мочурища или заблатени участъци, лагуни и др. и прилежащите към тях необработваеми земи; ✓ сипеи, скали, пясъци, чакъли, оврази, дерета, изкопи, могили, ями и др.; ✓ територия на ЖП транспорт, републиканска пътна мрежа, ведомствени и местни пътища, летища, военни и забранени зони
8	НП	Неуточнено ползване	зми, които са с площ, равна или по-голяма от 0,1 ха, но не могат да бъдат отнесени безспорно към нито един от гореизброените класове, в т.ч. поради: липса на ортофотокарта, наличие на облаци/мъгла на изображението или ретуширане на военни и забранени зони.

Тези кодове се отделят в самостоятелен слой за цялата страна. За слоевете, идентифицирани на предишните етапи (1 до 4) на проекта за картиране на ЗЗВПС, се прави пространствено обединяване на полигоновите обекти в тях със слоя на физическите блокове и резултантният слой се определя като ЗЗВПС.

След като са изолирани двата слоя (този на ЗЗВПС с обединение на земното покритие, Natura 2000, орнитологично важни места, пасища и местообитания и другият – на физическите блокове с легитимен код) се прави пространствено сечение на двата слоя, като първият (ЗЗВПС) е „шаблона” а вторият (физическите блокове) е слой, който се налага отгоре и се подлага на анализ. В резултат се получава нов слой, който представлява физическите блокове (или припокриващата се част от тези, които са били гранични за ЗЗВПС полигоните), които попадат в поне една от вече определените като „ЗЗВПС” категории земи.

Поради непрецизни граници на изходните данни и много по-едрия референтен мащаб на базата данни за физическите блокове (1: 1000) и при този анализ (подобно на предишните) ръчно са премахнати площите, които са по-малки от 1 ха и се дължат на некоректна граница на „ЗЗВПС” слоя. Крайният резултат е полигонов слой „ЗЗВПС” с включени всички критерии за коректното му определяне и съвместим със системите СИЗП и ИСАК

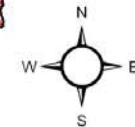
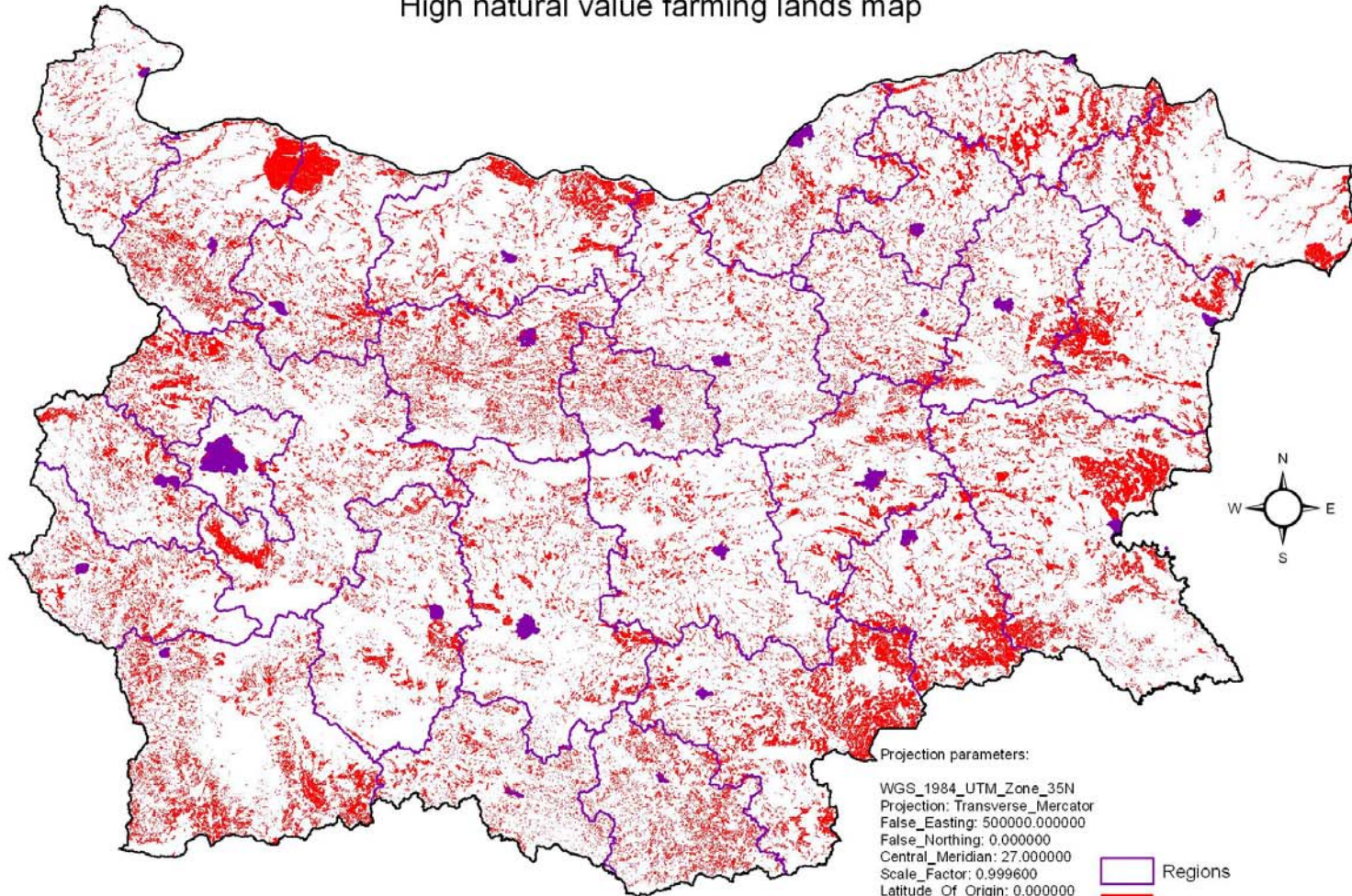
Цифрите, посочени в таблицата по-долу, и картата показват данните за действителната площ на ЗЗВПС (не целите физически блокове). За прилагането на мярка 214 са направени следните промени в слоя:

- Код „Обработваема земя”: само ако обработваемата земя с ВПС във физическия блок е повече от 50%, тогава целият физически блок се приема за ЗЗВПС; ако е под 50%, то физическият блок не се смята за ЗЗВПС.

- Код „Постоянно затревени площи”: ако във физическия блок има затревени площи с ВПС, целият физически блок се приема за ЗЗВПС.

Код на физическия блок от ЗЗВПС	Обща площ на ЗЗВПС, ха
1. Обработваема земя	359 611
2. Трайни насаждения	401 555
4. Постоянно затревени площи	951 256
5. Смесено земеползване	279 013
ОБЩО:	1 630 035

High natural value farming lands map

Projection parameters:

WGS_1984_UTM_Zone_35N
Projection: Transverse_Mercator
False_Easting: 500000.000000
False_Northing: 0.000000
Central_Meridian: 27.000000
Scale_Factor: 0.999600
Latitude_Of_Origin: 0.000000
Linear Unit: Meter
GCS_WGS_1984
Datum: D_WGS_1984

- Regions
- High natural value farming lands
- Chief towns

Actual to date: 23.10.2007 M 1: 2 000 000

Приложение 5 към Мярка 214

**Таблица 1: НАЛИЧНОСТ НА ЗАСТРАШЕНИТЕ ПОРОДИ (СЪГЛАСНО ЧЛЕН 27(4))
одобрен в приложение 4 на Регламент 1974/2006¹**

Избираеми селскостопански видове животни	Граница, под която породата е в опасност и е заплашена от изчезване за животновъдството (Брой женски животни за разплод*)
Говеда	7 500
Овце	10 000
Кози	10 000
Копитни	5 000
Свине	15 000
Птици	25 000

Забележка: (*) Брой на женските животни за разплод от една порода, пресметнат за всички държави членки на Европейския съюз, които са на разположение за чистопородно развъждане на породата и са вписани в признати племенни книги в държавите членки съгласно зоотехническото законодателство на Общността.

Таблица 2: Списък и описание на местните автохтонни редки породи, застрашени от изчезване и брой на женските животни от всяка порода²

Породи	Края на година	Оценка на чистопородните животни	Племенни женски животни в основно стадо	Разплоден материал в генбанка	Данни в DAD –IS ⁸
Българско сиво говедо ⁴	2006	746	733	3000 – семенни дози	Да
Родопско късорого говедо ⁴	2006	553	128	1500 - дози	Да
Българска Мурра (бивол) ⁹	2006	5380	5315	41418 - дози	Да
Каракачанска овца ⁴	2006	1693	1621	0	Да
Копривщенска овца ³	2006	907	891	0	Да
Сакарска овца ³	2006	4346	4236	0	Да
Котленска овца ³	2006	504	490	0	Да
Странджанска овца ³	2006	325	316	0	Да
Свищовска овца ³	2006	78	76	0	Да
Местна Старозагорска овца ³	2006	521	502	0	Да
Местна Карнобатска овца ³	2006	232	225	185	Да
Тетевенска овца ³	2006	65	62	0	Да
Западно Старопланинска овца (Брезнишка) ³	2006	693	681	80	Да
Софийска (Елен Пелинска) овца ³	2006	827	805	20	Да
Средно Старопланинска овца ³	2006	8359	8176	0	Да
Средно Родопска овца ³	2006	4169	4089	0	Да
Медночервена овца ⁴	2006	2984	2377	0	Да
Дъбенска овца ³	2006	3000	1400	0	Не
Реплянска овца ³	2006	1500	800	0	-

¹ РЕГЛАМЕНТ НА КОМИСИЯТА (ЕО) No 1974/2006 от 15 декември 2006 постановяващ правила за прилагане на Регламент на комисията (ЕО) No 1698/2005 за подпомагане развитието на селските райони чрез европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР)

² Списъкът на породите е изготвен на база издание на авторски колектив „Породи селскостопански животни в България”, Каталог, Първо издание, България, 2006, София България; Атила Седефчев / Асоциация Сеппервива, изследване на Калоферската Дългокосместа коза).

Бяла маришка овца ⁻³	2006	654	632	0	Да
Вакла маришка овца ³	2006	694	671	0	Да
Дългокосместа коза ⁻³	2006	400	200	0	Да
Източно балканска свиня ⁻⁷	2006	8000	500	0	Да
Кракачански кон ⁻³	2006	83	80	0	Да
Източно български кон ⁻⁵	2006	165	130	60	Да
Дунавски кон ⁻⁵	2006	90	70	150	Да
Плевенски кон ⁻⁵	2006	35	25	0	Да

Държавни и частни организации, отговорни за дейностите по животинска репродукция в България (съгласно българското законодателство те носят отговорност за регистрирането и воденето на племенните книги на породите, за които отговарят) съгласно Таблица 2

1. Изпълнителна Агенция по селекция и репродукция /ИАСРЖ/ - държавна организация
2. Развъдна асоциация за местни и автохтонни породи, Карлово, ул. „Екзарх Йосиф“ 8, Разрешително N 19/02.03.2005, издадено от министъра на земеделието и продоволствието
3. Национална асоциация по коневъдство, София, ул. „Бистришко шосе“ 26, Разрешително N 13/05.01.2001 – издадено от министъра на земеделието и продоволствието
4. Асоциация на биволовците, Шумен, ул. „Симеон Велики“ 3, Разрешително N 5 / 05.03.2001 – издадено от министъра на земеделието и продоволствието
5. Асоциация за развъждане и съхранение на Източнобалканската свиня, Шумен, бул. „Славянски“ 24, ет.2, стая 26 – разрешително N 122/22.06.2006 – издадено от министъра на земеделието и продоволствието
6. Информационна система на ФАО за разнообразие на домашните животни.
7. Асоциация на биволовците, Шумен, ул. „Симеон Велики“ 3, Разрешително N 5 / 05.03.2001 – издадено от министъра на земеделието и продоволствието

Приложение 1 към Мярка 223

Методология и база данни за изчисление на разходите за създаване и поддръжка при залесяване

Изготвена от екип под ръководството на проф. Иван Палигоров, Лесотехнически университет - София

В Приложението е представена методологията, която се използва за изчисление на плащанията по мярката за залесяване по Плана за развитие на селските райони на България за периода 2007-2013. Чрез изчисленията се обосновават и определят размерите на помощта за бенефициентите при залесяване на изоставената им земя, на базата на стандартни разходи. Изчислението на плащанията се базира на подхода, заложен в Регламент на Съвета (ЕС) 1698/2005 и Регламент на Комисията (ЕС) 1974/2006.

Максималните нива на плащанията, определени в Приложението на Регламент 1698/2005, са както следва:

- 70% извън площите, посочени в чл. 36(a)(i), (ii) и (iii)
- 80% за площите, посочени в чл. 36(a)(i), (ii) и (iii);
- 100%, когато бенефициентът е селска община.

Съгласно горепосочените Регламенти се допускат само разходи за създаване. При залесяване на изоставени земи се допускат и разходи за поддръжка за период до 5 години. Допустимите разходи за създаване включват:

- изготвяне на технологични планове за залесяване;
- почвоподготовка;
- транспорт и временно съхраняване на посадъчен материал;
- разходи за закупуване на посадъчен материал;
- разходи за труд при залесяване/засаждане;
- разходи за временни огради, ако са необходими.

Допустимите разходи за поддръжка включват:

- попълване (презасяване или презасаждане);
- отглеждане на младите горски култури до 5 години след залесяването.

Методология за изчисление на всички плащания

Методологията се базира на действащата Наредба №17 за залесяване и инвентаризация на новосъздадени горски култури, публикувана от Министъра на земеделието и продоволствието (ДВ 67/15.08.2000), която определя условията и правилата за залесяване и отглеждане на новосъздадени горски култури и тяхната инвентаризация. В България все още няма статистически данни за пазарните цени на разходите за труд и материали при дейностите за залесяване. Почти всички разсадници са държавна собственост. Създават се и частни разсадници, но към момента те нямат пазарно присъствие. Липсва и пазар на частни предприемачи от горския сектор. Почти всички дейности по залесяване се извършват от частни фирми. На практика ДАГ е единственият орган, който възлага поръчки за залесяване (чрез тръжни процедури), а залесяването се извършва само в

държавните гори. Затова при всички изчисления на стандартни разходи се ползват данните на ДАГ за реалните пазарни цени (от договорите с частни фирми), като усреднени стойности за последните три години (2004-2006). Разходите за залесяване варират в зависимост от конкретните условия по места, поради което и наличните данни за цените са в широк диапазон. Залесяването в планинските райони като цяло е по-скъпо от това в равнинните райони, но в отделни случаи е възможно и обратното. Специфичната обработка на тревните площи и храстите в равнинните площи повишава разходите за почистване на полето, в сравнение с планинските райони. По тази причина се прави диференциация между планинските и равнинните райони, основно според наклона.

За изследване на влиянието на модернизацията в горските стопанства са проведени експертни интервюта с 14 учени и 8 представители на висши учебни заведения по горско стопанство в България (виж Зетцер и кол. 2007), с цел идентифициране на реалните разходи за труд и броя работни часове, като по този начин се прави проверка за практическото значение на данните на ДАГ.

Разходите за транспорт на работници са взети предвид при всяка дейност, с изключение на закупуването на посадъчен материал. Това е обусловено от факта, че този вид транспорт обикновено е на дълги разстояния (20 км и повече) до места без обществен транспорт и извън пътната мрежа, до които се стига само с товарни автомобили, годни за работа при тежки условия.

Размерът на разходите за създаване е определен с отчитане на следните съображения:

Подготовка на технологични планове за залесяване:

Технологичните планове са необходими за планиране на композициите дървесни видове и технологичните изисквания. Технологичният план се изготвя от външни експерти или представители на ДАГ. Без такъв план частните собственици на земя не разполагат с информация за техническите аспекти на залесяването. Разходите са изчислени на базата на средните разходи за изготвяне на един план. Като правило с увеличението на обхванатата площ разходите за изготвяне на технологичен план се намаляват. За изчислението на тези стандартни разходи е приета средна площ за залесяване 10 ха. Взето е предвид и времето за подготовка на плана по данни на ДАГ, както и размера на средното плащане на час, ден и месец.

Почвоподготовка:

Тук са включени всички разходи за почвоподготовка. Разходите за тези дейности зависят от реалните условия по места, напр. при наличие на висока тревна растителност е необходима по-интензивна техническа обработка, отколкото при площи без тревна растителност. Изчисленията на Университета в София показват, че разходите на ДАГ за тези дейности са представителни за средните разходи за страната. Тези разходи включват средни разходи за труд за последните три години (2004-2006) по данни на ДАГ, както и средния размер на плащането по данни на НСИ за 2004-2006 г.

Транспорт и временно съхранение на посадъчен материал:

Както е посочено по-горе, в България съществуват основно държавни разсадници. Собствениците на земи си набавят посадъчен материал от тези разсадници и го транспортират до границата на полето, което ще се залесява. Тези дейности изискват съответното време и разходи за транспорт. Разходите за дейността са изчислени на базата на всички разходи за транспорт на посадъчен материал за последните три години (2004-2006), разделени на залесената площ за този период. Разходите за временно съхранение на

посадъчния материал включват само разходи за труд, по данни на ДАГ за същия период, както и среден размер на плащането по данни на НСИ за 2004-2006 г.

Разходи за закупуване на посадъчен материал:

Разходите за посадъчен материал са базирани на средните цени на държавните разсадници за последните три години (2004-2006). Експертните интервюта подчертаха разходите, използвани при изчислението. За по-добро приложение се прави диференциация между иглолистни и широколистни горски култури. На практика съществува разлика между различните видове широколистни дървесни видове, но дъбът ще бъде най-използвания дървесен вид според Наредба №17. Същата наредба определя броя на посадъчния материал, който ще се залеси. Този подход е използван от експертите от университета в София и от ДАГ, като са изчислени средни разходи за всички широколистни видове.

Разходите за различните иглолистни видове в България са сходни, с много малки разлики между отделните иглолистни видове, поради което между тях не се прави диференциация.

Разходи за труд при залесяване:

Разходите за труд се базират на информацията от ДАГ за последните три години (2004-2006) и на експертните интервюта на висшите лесотехнически учебни заведения. Необходимото време за залесяване на нови горски дървостои е определено чрез специални проучвания на университета в София. На тази база е определено средно време за залесяване, а средните размери на плащанията са определени на базата на данни от НСИ за 2004-2006 г.

Временни огради:

Необходимо е да се монтират временни огради по цялата територия на България, защото при липса на такива залесените култури ще бъдат унищожени от животни като сърни и кози. Направена е оценка на цените на труда и материалите за оградите, като са ползвани данни на ДАГ, както и стандартно изчисление на университета в София. Разходите включват разходи за материали, определени по данни на ДАГ за последните три години (2004-2006).

Размерът на разходите за поддръжка е изчислен при следните съображения:

Реалният размер на разходите за поддръжка зависи от конкретните условия по места. Няма общо правило за това в кои случаи са необходими разходи за презасяване. Например, след суша са необходими повече дейности по презасаждане и презасяване, отколкото след влажни периоди. Разходите за поддръжка се ограничават до първите три години след залесяването. Средните загуби на посадъчен материал от 10% са изчислени на базата на националните данни на ДАГ. Средната загуба за периода 2004-2007 е 11,4% за цялото залесяване.

Изчислението на разходите за осветление се базира на данните на ДАГ за последните три години (2004-2006), които включват разходи за труд и материали (напр. гориво). Реалните разходи зависят от конкретните условия по места, например при наличие на повече тревна растителност поради добри хранителни условия, е необходимо и повече осветление. Проучванията за необходимото време за извършване на дейностите изведоха срокове, близки до тези на ДАГ.

Приложение 1 към Мярка 226

Списък с общините, чиято територия е с висок риск от горски пожари

Област	Община
Видин	Белоградчик, Бойница, Брегово, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново Село, Ружинци, Чупрене
Враца	Борован, Бяла Слатина, Враца, Козлодуй, Криводол, Мездра, Мизия, Оряхово, Роман, Хайредин
Кърджали	Ардино, Джебел, Кирково, Крумовград, Кърджали, Момчилград, Черноочене
Ловеч	Априлци, Летница, Ловеч, Луковит, Тетевен, Троян, Угърчин, Ябланица
Монтана	Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци, Якимово
Плевен	Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искра, Кнежа, Левски, Никопол, Плевен, Пордим, Червен Бряг
Сливен	Котел, Нова Загора, Сливен, Твърдица
Стара Загора	Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Казанлък, Маглиш, Николаево, Опан, Павел Баня, Раднево, Стара Загора, Чирпан
Хасково	Димитровград, Ивайловград, Любимец, Маджарово, Минерални Бани, Свиленград, Симеоновград, Стамболово, Тополовград, Харманли, Хасково

Списък с общините, чиято територия е със среден риск от горски пожари

Област	Община
Бургас	Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Сунгурларе, Царево
Варна	Аврен, Аксаково, Белослав, Бяла, Варна, Ветрино, Вълчи Дол, Девня, Долни Чифлик, Дългопол, Провадия, Суворово
Добрич	Балчик, Генерал Тошево, Добрич, Добрич – град, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла
Кюстендил	Бобовдол, Бобошево, Дупница, Трекляно, Кочериново, Кюстендил, Невестино, Рила, Сапарева Баня
Пазарджик	Батак, Белово, Брацигово, Велинград, Лесичово, Пазарджик, Панагюрище, Пещера, Ракитово, Септември, Стрелча
Перник	Брезник, Земен, Ковачевци, Перник, Радомир, Трън
Пловдив	Асеновград, Брезово, Калояново, Карлово, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перушица, Пловдив, Първомай, Раковски, Родопи, Садово, Сопот, Стамболийски, Съединение, Хисаря
Разград	Завет, Исперих, Кубрат, Лозница, Разград, Самуил, Цар Калоян
Русе	Боров, Бяла, Ветово, Две Могили, Иваново, Русе, Сливо Поле, Ценово
Силистра	Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Силистра, Ситово, Тутракан
София - област	Антон, Божурище, Ботевград, Годеч, Горна Малина, Долна Баня, Драгоман, Елин Пелин, Етрополе, Златица, Ихтиман, Копривщица, Костенец, Костинброд, Мирково, Пирдоп, Правец, Самоков, Своге, Сливница, Чавдар, Челопеч
София - град	София
Ямбол	Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа, Ямбол

Източник: данни наДАГ, 2005

Анекс 6

Списък на селските общини, допустими за подпомагане по мерките от ос 3

Област/Община	Общини допустими по Мерки 311 ¹ и 312 ¹	Общини допустими по Мярка 313 ¹	Общини допустими по Мерки 321 ² и 322
Благоевград			
Банско	✓		✓
Белица	✓	✓	✓
Гоце Делчев	✓		
Гърмен	✓		✓
Кресна	✓	✓	✓
Петрич	✓		
Разлог	✓		✓
Сандански	✓		
Сатовча	✓		✓
Симитли	✓		✓
Струмяни	✓	✓	✓
Хаджидимово	✓		✓
Якоруда	✓		✓
Бургас			
Айтос	✓		
Камено	✓		
Карнобат	✓		
Малко Търново	✓	✓	✓
Несебър	✓		✓
Поморие	✓		
Приморско	✓	✓	✓
Рвен	✓		✓
Созопол	✓		
Средец	✓		✓
Сунгурларе	✓		✓
Царево	✓	✓	✓
Варна			
Аврен	✓	✓	
Аксаково	✓		
Белослав	✓		
Бяла, Варна	✓	✓	✓
Ветрино	✓	✓	✓
Вълчи дол	✓		✓
Девня	✓	✓	
Долни Чифлик	✓		✓
Дългопол	✓		✓
Провадия	✓		
Суворово	✓	✓	✓
Велико Търново			
Елена	✓		✓
Златарица	✓	✓	✓
Лясковец	✓		
Павликени	✓		✓
Полски Тръмбеш	✓		✓
Стражица	✓		✓
Сухиндол	✓	✓	✓
Видин			
Белоградчик	✓	✓	✓
Бойница	✓	✓	✓
Брегово	✓	✓	✓
Грамада	✓	✓	✓
Димово	✓	✓	✓
Кула	✓	✓	✓
Макреш	✓	✓	✓
Ново село	✓	✓	✓
Ружинци	✓	✓	✓
Чупрене	✓	✓	✓

Област/Община	Общини допустими по Мерки 311 ¹ и 312 ¹	Общини допустими по Мярка 313 ¹	Общини допустими по Мерки 321 ² и 322
Враца			
Борован	✓	✓	✓
Бяла Слатина	✓		
Козлодуй	✓		✓
Криводол	✓		✓
Мездра	✓		
Мизия	✓	✓	✓
Оряхово	✓		✓
Роман	✓	✓	✓
Хайредин	✓	✓	✓
Габрово			
Дряново	✓		✓
Севлиево	✓		
Трявна	✓		✓
Добрич			
Балчик	✓		
Генерал Тошево	✓		✓
Добрич	✓		
Каварна	✓		✓
Крушари	✓	✓	✓
Тервел	✓		✓
Шабла	✓	✓	✓
Кърджали			
Ардино	✓		✓
Джебел	✓	✓	✓
Кирково	✓		✓
Крумовград	✓		✓
Момчилград	✓		✓
Черноочене	✓		✓
Кюстендил			
Бобов дол	✓		✓
Бобошево	✓	✓	✓
Кочериново	✓	✓	✓
Невестино	✓	✓	✓
Рила	✓	✓	✓
Сапарева баня	✓	✓	✓
Трекляно	✓	✓	✓
Ловеч			
Априлци	✓	✓	✓
Летница	✓	✓	✓
Луковит	✓		✓
Тетевен	✓		✓
Троян	✓		
Угърчин	✓	✓	✓
Ябланица	✓	✓	✓
Монтана			
Берковица	✓		✓
Бойчиновци	✓		✓
Брусарци	✓	✓	✓
Вършец	✓	✓	✓
Вълчедръм	✓		✓
Георги Дамяново	✓	✓	✓
Лом	✓		
Медковец	✓	✓	✓
Чипровци	✓	✓	✓
Якимово	✓	✓	✓
Пазарджик			
Батак	✓	✓	✓
Белово	✓	✓	
Брацигово	✓		✓
Велинград	✓		
Лесичево	✓	✓	✓

Област/Община	Общини допустими по Мерки 311 ¹ и 312 ¹	Общини допустими по Мярка 313 ¹	Общини допустими по Мерки 321 ² и 322
Панагюрище	✓		
Пещера	✓		
Ракитово	✓		✓
Септември	✓		
Стрелча	✓	✓	✓
Перник			
Брезник	✓	✓	✓
Земен	✓	✓	✓
Ковачевци	✓	✓	✓
Радомир	✓		
Трън	✓	✓	✓
Плевен			
Белене	✓		✓
Гулянци	✓		✓
Долна Митрополия	✓		
Долни Дъбник	✓		
Искър	✓	✓	✓
Кнежа	✓		✓
Левски	✓		✓
Никопол	✓		✓
Пордим	✓	✓	✓
Червен бряг	✓		
Пловдив			
Брезово	✓	✓	✓
Каляново	✓		✓
Карлово	✓		
Кричим	✓	✓	✓
Куклен	✓	✓	
Лъки	✓	✓	✓
Марица	✓		
Перущица	✓	✓	✓
Първомай	✓		
Раковски	✓		
Родопи	✓		
Садово	✓		
Сопот	✓		
Стамболийски	✓		
Съединение	✓		✓
Хисаря	✓		✓
Разград			
Завет	✓		✓
Исперих	✓		✓
Кубрат	✓		✓
Лозница	✓		✓
Самуил	✓	✓	✓
Цар Калоян	✓	✓	✓
Русе			
Борово	✓	✓	✓
Бяла, Русе	✓		✓
Ветово	✓		✓
Две Могили	✓		✓
Иваново	✓		✓
Сливо поле	✓		✓
Ценово	✓	✓	✓
Силистра			
Алфатар	✓	✓	✓
Главиница	✓		✓
Дулово	✓		
Кайнарджа	✓	✓	✓
Ситово	✓	✓	✓
Тутракан	✓		✓

Област/Община	Общини допустими по Мерки 311 ¹ и 312 ¹	Общини допустими по Мярка 313 ¹	Общини допустими по Мерки 321 ² и 322
Сливен			
Котел	✓		✓
Нова Загора	✓		
Твърдица	✓		✓
Смолян			
Баните	✓	✓	✓
Борино	✓	✓	✓
Девин	✓		✓
Доспат	✓	✓	✓
Златоград	✓		✓
Мадан	✓		✓
Неделино	✓	✓	✓
Рудозем	✓		✓
Чепеларе	✓	✓	✓
София - област			
Антон	✓	✓	✓
Божурище	✓	✓	
Ботевград	✓		
Годеч	✓	✓	✓
Горна Малина	✓	✓	✓
Долна баня	✓	✓	✓
Драгоман	✓	✓	✓
Елин Пелин	✓		
Етрополе	✓		✓
Златица	✓	✓	✓
Ихтиман	✓		✓
Копривница	✓	✓	✓
Костенец	✓		✓
Костинброд	✓		
Мирково	✓	✓	✓
Пирдоп	✓	✓	✓
Правец	✓	✓	✓
Самоков	✓		
Своге	✓		✓
Сливница	✓	✓	✓
Чавдар	✓	✓	✓
Челопеч	✓	✓	✓
Стара Загора			
Братя Даскалови	✓		✓
Гурково	✓	✓	✓
Гълъбово	✓		✓
Мъглиж	✓		✓
Николаево	✓	✓	✓
Опан	✓	✓	✓
Павел Баня	✓		✓
Раднево	✓		
Чирпан	✓		
Търговище			
Антоново	✓	✓	✓
Омуртаг	✓		✓
Опака	✓	✓	✓
Попово	✓		
Хасково			
Ивайловград	✓	✓	✓
Любимец	✓		✓
Маджарово	✓	✓	✓
Минерални бани	✓	✓	✓
Свиленград	✓		✓
Симеоновград	✓	✓	✓
Стамболово	✓	✓	✓
Тополовград	✓		✓
Харманли	✓		

Област/Община	Общини допустими по Мерки 311 ¹ и 312 ¹	Общини допустими по Мярка 313 ¹	Общини допустими по Мерки 321 ² и 322
Шумен			
Велики Преслав	✓		✓
Венец	✓	✓	✓
Върбица	✓		✓
Каолиново	✓		✓
Каспичан	✓	✓	
Никола Козлево	✓	✓	✓
Нови Пазар	✓		
Смядово	✓	✓	✓
Хитрино	✓	✓	✓
Ямбол			
Болярово	✓	✓	✓
Елхово	✓		✓
Стралджа	✓		✓
Тунджа	✓		
Общо (броя)	231	103	178

Забележки:

- Туристическите дейности по мерки 311, 312, 313 няма да бъдат подпомагани в следните населени места и курорти:
Албена, Ахелой, Ахтопол, Балчик, Банско, Божурец, Боровец, Българево, Бяла (Варненска област), Варвара, Дюни, Елените, Езерец, Емона, Каварна, Камчия, Камен бряг, Китен, Кранево, Крапец, Лозенец, Несебър, Обзор, Пампорово, Поморие, Приморско, ММЦ-Приморско, Равда, Резово, Русалка, Св. Влас, Синеморец, Слънчев бряг, Созопол, Топола, Тюленово, Царево, Черноморец, Шабла, Шкорпиловци;
- Проекти за водоснабдителна и канализационна инфраструктура по мярка 321 ще се подпомагат в населени места с население под 2 хил. еквивалентни жители на територията на цялата страна.

Анекс 7.1.

**Предварителна оценка на Програмата за развитие на селските райони
2007-2013 г. – Том I**

Анекс 7.2.

**Предварителна оценка на Програмата за развитие на селските райони
2007-2013 г. – Том II - Стратегическата оценка на въздействието върху
околната среда**

Анекс 8

**Приложения към Стратегическата оценка на въздействието върху
околната среда на Програмата за развитие на селските райони**

Приложение 1

**Решение № ЕО – 5/2006 на Министъра на околната среда и водите за
необходимостта от екологична оценка на ПРСР**

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

София 1000, ул. "У. Гладстон" 67, тел.: 940 6000, факс: 986 48 48

РЕШЕНИЕ № ЕО – 5 /2006

за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка

На основание чл. 85, ал. 4 и ал. 5 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 14, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, и представената документация от възложителя Министерството на земеделието и горите

РЕШИХ:

да се извърши екологична оценка на Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.

Мотиви:

1. Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г. се разработва на национално ниво към Националния план за развитие на селските райони (2007-2013 г.) и очертава рамката за инвестиционни предложения по Приложения № 1 и № 2 на ЗООС.

2. Предвижданията на Програмата ще имат пряко влияние върху бъдещото развитие на части от територията на страната, като могат да оказват значително въздействие върху околната среда.

3. Допустимостта на предложените с Програмата мерки и дейности трябва да бъде оценена предвид целите на Националната стратегия по околна среда, изискванията за опазване на околната среда и осигуряване на устойчиво развитие.

4. Съгласно чл. 84 и чл. 85 от Регламент на Съвета 1968/2005 Програмата за развитие на селските райони е предмет на предварителна (ex-ante) оценка, която включва и оценка на очакваните въздействия върху околната среда.

На основание чл. 14, ал. 4 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми поставям следните

изисквания към обхвата на екологичната оценка:

1. Екологичната оценка трябва да съдържа най-малко информацията по чл. 86, ал. 3 на ЗООС, в съответствие със степента на детайлност на Програмата и да е част от предварителната оценка.

2. Да се анализират възможните значителни въздействия върху околната среда, включително компонентите и факторите по чл. 4 и чл. 5 от ЗООС и връзките между тях, от предвидените в Програмата дейности. При оценката на въздействията да се обърне специално внимание на възможно засягане на защитени територии по Закона за защитените територии, природни местообитания по Приложение № 1 на Закона за

биологичното разнообразие, както и потенциални места на Националната екологична мрежа.

3. Да се разгледа евентуално развитие на компонентите и факторите на околната среда без прилагането на Програмата.

4. Да се формулират заключения за съответствието на предложените с Програмата мерки и дейности с целите на Националната стратегия по околна среда, изискванията за опазване на околната среда и осигуряване на устойчиво развитие на територията.

5. Да се посочат мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяването на Програмата върху околната среда.

6. Да се предложат конкретни мерки за наблюдение и контрол при прилагане на Програмата, в т.ч. срокове, отговорници, санкции, а също и схема за съвместяване на тези мерки с общия мониторинг на изпълнението на Програмата.

7. При извършване на екологичната оценка да се използват методите, посочени в "Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България", София, 2002, изготвено по проект: Практическо приложение на екологична оценка на планове и програми в България (<http://www.moew.government.bg>, ключова тема "Превантивна дейност").

8. Да се ползват указания и методики на Европейската комисия за стратегическа екологична оценка, публикувани на Интернет-страницата на Комисията (<http://ec.europa.eu/environment/eia/home.htm>).

МИНИСТЪР:

Дата: 08.09.2006г.

Приложение 2

Становище на Министерството на околната среда и водите относно екологична оценка на ПРСР

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
София 1000, ул. "У. Гладстон" 67, тел.: 940 6000, факс: 986 48 48

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА №3 – 2/2007г.

На основание чл. 26, ал. 1, т. 1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми

СЪГЛАСУВАМ

“Програма за развитие на селските райони” 2007-2013 г.

**Взложител: Министерство на земеделието и продоволствието,
Дирекция “Развитие на селските райони”**

поради следните **мотиви:**

1. Предвидените в Програмата мерки са насочени към повишаване на конкурентоспособността на земеделието, горското стопанство и хранително-вкусовата промишленост, опазване на природните ресурси, защита на околната среда и подобряване на качеството на живот в селските райони.
2. Реализирането на Програмата ще доведе главно до положителни въздействия върху околната среда с ползи за качеството на живот на населението, поддържане привлекателността на ландшафта и опазване на био-разнообразието. За идентифицираните вероятни неблагоприятни последици, в екологичната оценка на Програмата, са предложени мерки за намаляване и предотвратяване.
3. В резултат на провеждането на консултациите не са постъпили мотивирани възражения по законосъобразност.

и при следните **мерки:**

I. Мерки за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от осъществяването на Програмата за развитие на селските райони (2007-2013 г.) върху околната среда

1. Проектите, предвиждащи инвестиционни предложения/планове, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на Закона за опазване на околната среда) или специфична екологична оценка (по реда на Закона за биологичното разнообразие) да се одобряват само след положително решение по ОВОС/становище по ЕО и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с решението по ОВОС/становището по ЕО.
2. При осъществяване на дейностите по Програмата да се използват най - добрите налични технологии и прилагат добри земеделски и горски практики.
3. Създаването на нови трайни насаждения да бъде допускано само на мястото на обработваеми земи и да не се прилага на мястото на тревни местообитания (ливади, пасища, степи) или влажни зони. Да се стимулира създаването на трайни насаждения върху обработваеми земи с наклон над 10° с цел предотвратяване на ерозията на почвата.
4. Да не се подпомага изграждането на отводнителни системи във влажни ливади или карстови райони, както и в съседство със защитени влажни зони или места, където се срещат застрашени видове растения и животни. В такива територии да се прилагат агро-екологични схеми, които да бъдат управлявани с цел опазване на природата.
5. По отношение на дейностите към мярка 125 “Подобряване и развитие на инфраструктурата, свързана с развитието и адаптацията на земеделието и горите” подпомагането да бъде насочено към подобряване на съществуващата инфраструктура, особено отнасяща се за горските пътища, като не се допуска значително засягане на пасища и ливади.
6. Дейностите, свързани с изграждане и реконструкция на пътна инфраструктура, отводнителни системи, насърчаване на туристическите услуги, изграждане на нови сгради и разнообразяване към неземеделски дейности, да бъдат съобразени с установените режими за защитени територии по Закона за защитените територии и с изискванията за опазване на защитените зони и видове по Закона за биологичното разнообразие.
7. Необходимостта от ново строителство и реконструкция на напоителни системи да бъде обоснована в съответствие с прилагането на нови технологии, които да осигуряват икономия на вода, енергийна ефективност, и да бъдат природосъобразни (предотвратяване на ерозията).
8. Корекции на речните корита да бъдат съобразени с изискванията за опазване на защитените зони и видове по Закона за биологичното разнообразие.
9. Да се стимулира възстановяване на изсечените през последните години гори в горните поречия на реките, с цел подобряване на речния режим.
10. Да не се подпомага залесяване на пасища и ливади в земеделския и горския фонд.
11. Да се предвиди обучение на бенефициентите по отношение на прилагането на екологични правила и норми.
12. При подготовката на документацията за прилагане на мярка 313 “Насърчаване на туристическите дейности” да се включат изисквания за недопускане на мащабно застрояване или строителство на сгради с различна от местната архитектура.
13. При проектиране на обекти и съоръжения, по предвидените в Програмата мерки, да се вземат предвид границите на паметниците на културата и на техните охранителни зони, както и всички защитени по реда на специален нормативен акт територии.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на Програма за развитие на селските райони 2007 – 2013 г.

1. Министерството на земеделието и продоволствието (чрез управляващия орган – дирекция “Развитие на селските райони”) да изготвя доклад по наблюдението и контрола при прилагането на Програмата, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или отстраняване на екологичните щети в резултат на

прилагането на Програмата, който да представя в МОСВ на всеки три години от изпълнението на Програмата, не по-късно от 15 април.

2. При наблюдението и контрола на въздействията върху околната среда при прилагането на Програмата да се отчитат и следните индикатори:

Индикатор	Единица за измерване	Забележки
Територии с променено предназначение на земята	площ (ха)	• Влияние върху земеползването и биоразнообразието
Превръщане на гори и пасища в земеделски земи	площ (ха)	
Засягане на природни местообитания	площ (ха)	• Оценка на въздействието върху биоразнообразие, защитени територии и Националната екологична мрежа.
Засягане на защитени територии и зони на Националната екологична мрежа	площ (ха)	
Засягане на горски земи с висока природна стойност	площ (ха)	• Позволява оценка на промяната на площите с висока природна стойност
Промени в птичите популации, обитаващи земеделските земи	брой	• Оценка на тенденциите в промяната на биоразнообразието
Ограничаване на ерозията (площ на ерозираните земи)	площ (ха)	• Определяне на тенденциите в борбата с ерозията
Количество на употребени оборски и минерални торове (азотни, фосфорни, калиеви)	кг/ха	• Оценка на въздействие върху почвите и водите
Качество на повърхностните и подземните води	концентрации на нитрати (мг/л)	• Оценка на въздействието върху водите
Качество на питейните води	% несъответстващи проби по показатели нитрати, пестициди и микробиологични показатели	• Оценка на въздействието върху питейните води
Емисии на CO ₂ , CH ₄ и N ₂ O	тона	• Оценка на въздействието върху въздуха • Определяне на относителния дял в емисиите на парникови газове; въздействие върху климата
Дял на селското стопанство в крайното енергопотребление	%	

3. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя по Закона за опазване на околната среда и други специални закони и подзаконови нормативни актове, и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба по околна среда.

МИНИСТЪР:

(ДЖЕВДЕТ ЧАКЪРОВ)

Приложение 3

Обобщена справка на МЗП за Стратегическата оценка на въздействието върху околната среда

с информация за Решение съгласно Член 29 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.

В съответствие с Директива 2001/42/ЕО и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми на Министерството на околната среда и водите през август 2006г. МЗП подаде искане за становище на компетентния орган за необходимостта от Стратегическа оценка на въздействието върху околната среда на Програмата за развитие на селските райони.

Компетентният орган (МОСВ) в свое писмо № 04-00-2368 от септември изпрати Решение № ЕО-5/2006, определящо необходимостта от извършване на екологична оценка, като описа мотивите за това решение и постанови изискванията и обхвата на необходимата екологична оценка. Решението на МОСВ беше публикувано на сайта на МЗП.

Докладът за екологичната оценка беше изготвен от независими експерти, регистрирани съгласно Наредба №1 за реда за създаване и поддържане на публичен регистър на експертите, извършващи екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда и реда за кандидатстване на лицата за вписване в публичния регистър. МЗП разработи времеви график за публични консултации с партньори и други заинтересовани страни, който беше одобрен от компетентния орган. Бяха проведени официални и неофициални консултации с МОСВ и със заинтересованите страни, предварително включени в работните групи за подготовка на Програмата. В тези работни групи участваха представители на централната администрация, местните власти, бизнеса, науката, екологични НПО и браншови организации. През ноември 2006г. Дирекция „Развитие на селските райони“ разпространи въпросник сред членовете на работните групи, който беше публикуван заедно с проекта на ПРСР и Доклада за екологичната оценка на сайта на МЗП. Беше разпространена информация за заинтересованите страни (включваща място, време и достъп до гореспоменатите документи и обратна връзка).

През декември 2006 г. се проведе обществено обсъждане на Проекта на Програмата за развитие на селските райони за периода 2007-2013 г. и проекта на Доклада за екологичната оценка, в което взеха участие 141 представители на различни заинтересовани страни.

В Доклада за стратегическата оценка оценителите предлагат слените алтернативи: запазване на настоящата ситуация без прилагането на Програмата (нулева алтернатива); изпълнение на мерките, както са предложени в Програмата (алтернатива I); изпълнение на мерките като се имат предвид интервенции за смекчаване на отрицателните въздействия върху околната среда (алтернатива II).

Оценителите отчетоха нулевата алтернатива, тъй като липсата на Програма ще задълбочи съществуващите заплахи за околната среда от страна на земеделието; алтернатива I не беше препоръчана, защото някои от мерките биха могли да засилят отрицателното въздействие върху околната среда. Оценителите препоръчаха алтернатива II като най-благоприятна по отношение на околната среда.

През февруари 2007г. МЗП подаде искане до МОСВ да издаде становище върху екологичната оценка като компетентен орган. Заедно с искането МЗП подаде и Доклад за

екологичната оценка, ПРСР, нетехническо резюме, документация за резултатите от публичните консултации с партньорите и други заинтересовани страни.

Компетентният орган в становището си № 3-2/2007 одобри Програмата за развитие на селските райони 2007-2013г., като обясни мотивите си и препоръча два типа мерки – мерки за предотвратяване, минимизиране и отстраняване на възможни неблагоприятни въздействия върху околната среда от изпълнението на Програмата и мерки за текущо наблюдение и контрол по време на изпълнението на Програмата. На всеки три години МЗП чрез Управляващия орган (Дирекция „Развитие на селските райони“) изготвя доклади за наблюдението и контрола, включително за действията, предприети за предотвратяване, минимизиране и отстраняване на възможни неблагоприятни въздействия от Програмата.

В резултат на оценката на въздействието върху околната среда не се наложиха никакви промени в целите или мерките от Програмата за развитие на селските райони 2007-2013г.

Първата група мерки, предложени в Становище № 3-2/2007 на МОСВ, се вземат под внимание при определянето на критериите за избор на проекти, а втората група мерки е включена в общото наблюдение на Програмата.

Получените препоръки от Компетентния орган са отразени в окончателния вариант на Доклада за Стратегическата оценка на въздействието върху околната среда.

Приложение 4

Програма ФАР на Европейския съюз за България

**Рамков договор Бенефициенти – Лот 1
Развитие на селските райони и безопасност на храните**

Република България

Предварителна оценка на българската Програма за развитие на селските райони 2007-2013 съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

**Реф. № на ЕС: BG 2004/ 016-711.03.01
(Искане за услуги № Veremska 25-BIS)**

Том 2 – Окончателен доклад

**Нетехническо резюме на оценката на въздействие върху
околната среда**

Февруари 2007

**Този проект се финансира от
Европейския съюз**

Agricultural Consultants and Planners

Консорциум от партньори

ADE s.a., Белгия

Halcrow Group Ltd.,
Великобритания

AGROTEC S.p.A., Италия
BRL Ingénierie, Франция
ECORYS, Холандия

Oceanic Development, Франция
TYPISA Ingenieros Consultores,
Испания

Изготвен от:

Джордано Англе
Нели Гаджалска
Ирина Матеева

Експерт по околната среда
Експерт по околната среда
Експерт по околната среда

Това проучване е финансирано от Европейската комисия и е проведено от Сканагри Дания и Партньори. Изразените мнения са на консултантите и не представляват официално становище на Европейската комисия или на правителството на Република България

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА
на
Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.

Р Е З Ю М Е

Екологичната оценка (ЕО) на Програмата за развитие на селските райони (ПРСР), е част от Предварителната оценка на програмата и има за цел да спомогне за постигане опазването на околната среда при прилагане на Програмата и осигуряване на устойчиво и интегрирано развитие на селските райони.

Настоящият доклад за екологична оценка е разработен от екип от регистрирани независими експерти по околна среда с ръководител ст.н.с. д-р инж. Нели Гаджалска и Ирина Матеева, от екипа за предварителна оценка, под методичното ръководство на д-р Джордано Англе, като част от Предварителната оценка на Програмата за развитие на селските райони.

Законова рамка

Тази част на ЕО е разработена съгласно бележка D на Насоките на Общата рамка за мониторинг и оценка на Европейската Комисия, във връзка с изискванията за предварителна оценка на програмите за развитие на селските райони за периода 2007 – 2013 г., която разяснява изискванията свързани със Стратегическата оценка за въздействие върху околната среда (СОВОС).

Съдържанието на СОВОС на ПРСР следва индикациите на Директива 2001/43/ЕС с подробните препоръки на приложения 1 и 2.

Институционална рамка

Програмата за развитие на селските райони се координира от Дирекция “Развитие на селските райони” към Министерство на земеделието и продоволствието (МЗП), която е отговорната институция за подготовка на програмните документи за развитие на селските райони за периода 2007-2013 год. (в т.ч. Националния стратегически план и ПРСР) в съответствие с член 74 на Регламента на Съвета (ЕС) № 1698/2005 и чл.2г от Закона за подпомагане на земеделските производители

Основание за изготвяне Програмата за развитие на селските райони /ПРСР

Във връзка с процеса на планиране на Европейските фондове, Агенцията за икономически анализи и прогнози разработва Национален план за развитие на Р България за периода 2007 – 2013 г. и Национална стратегическа референтна рамка /НСРР Националния стратегически план за развитие на селските райони и Програмата към него, покриващи периода 2007-2013 г., се разработват в съответствие с изискванията на Регламент на Съвета 1698/2005 и стратегическите насоки на Общността за развитие на селските райони.

Период на действие - 1 януари 2007 г. – 31 декември 2013 г.

ПРСР се разработва на национално ниво и ще се прилагат за цялата територия на Република *Финансирането* на Националния стратегически план за развитие на селските

райони (НСПРСР) и ПРСР за периода 2007-2013 г. ще става чрез ЕЗФРСР. Ще се осигурява и национално съфинансиране.

Описание на основните цели на плана

На база на Стратегическите насоки на Общността за развитие на селските райони за периода 2007-2013 г., за реализиране на основните приоритети на ЕС по отношение на заетостта, растежа и устойчивостта (Лисабон, Гьотеборг), да се гарантира допълването с останалите политики на ЕС (кохезия, околна среда, особено координация със Структурните фондове и управление на природните ресурси в селските райони) и на база социално-икономическите условия, преобладаващи в селските райони на България, техните силни страни и потенциал, в НСПРСР за периода 2007 – 2013 г. са дефинирани следните стратегически цели:

- Развитие на конкурентно земеделие и горско стопанство и основан на иновации хранително-преработвателен сектор;
- Опазване на природните ресурси и защита на околната среда в селските райони;
- Насърчаване на възможностите за заетост и подобряване качеството на живот в селските райони.

Първата цел на НСПРСР е насочена към повишаване на конкурентоспособността на земеделието, ХВП и горското стопанство. Тази цел отразява първата от стратегическите насоки на Общността за развитие на селските райони. Тази стратегическа цел следва да бъде постигната чрез предложените по Ос 1 мерки за подкрепа на модернизиранието и реструктурирането на хранителната верига, горското стопанство и първичната преработка на горски продукти. Стратегическият подход включва повишаване на производителността и конкурентоспособността на земеделието, ХВП и горското стопанство чрез подкрепа за:

- Модернизиране на технологиите и въвеждане на модерни практики за управление на земите и водите;
- Насърчаване на иновациите в хранителната верига с цел производство на нови продукти с висока стойност;
- Подобряване на уменията и знанията на работната сила;
- Модернизиране на фермите и горското стопанство по отношение на въздействието им върху околната среда;
- Адаптиране на структурата на стопанствата и на собствеността върху земята;
- Подобряване на инфраструктурата, свързана със земеделието и горската стопанство.

Първата ос ще насърчи растежа на производителността и конкурентоспособността на земеделието, ХВП и горското стопанство и по този начин ще допринесе за реализиране на стратегическите цели от Лисабон за икономически растеж.

Втората цел е насочена към опазване на природните ресурси и подобряването на околната среда. Мерките по втора приоритетна ос ще спомогнат за по-доброто управление на земята и опазването на околната среда с цел осигуряване на устойчиво и интегрирано развитие на селските райони и съхраняване на биоразнообразието, на традиционните земеделски практики и местни породи, а създаването на алтернативни източници на доход ще спомогне за разнообразяването на икономиката в селските

райони. Тази цел допринася за постигане на стратегическия приоритет на ЕС „подобряване на околната среда и селските райони”.

Подкрепата за устойчивото развитие на земята и горите, за съхраняване на био-разнообразието и традиционното земеделие и за местата по НАТУРА 2000 ще допринесе за съхраняването на привлекателността на селските райони, като способства развитието на алтернативни икономически дейности: туризъм, занаяти, занимания, свързани със свободното време и не на последно място ще доведе до създаване на устойчив поминък на населението в селските райони.

Агроекологичните дейности ще допринесат за: опазване на земеделските земи с висока природна стойност; съхраняване и възстановяване на био-разнообразието в тези земи; поддържането на ландшафта и на ниско-интензивни практики за отглеждане на овощни градини от местни сортове; намаляване на замърсяването на водите с нитрати от земеделски източници чрез въвеждане на подходящи сеитбообръщения; предотвратяване на почвената ерозия във водосборните басейни на реките; опазване на застрашени от изчезване местни породи и развитие на биологичното производство.

Подкрепата за биологичното производство се основава на възможностите, които предлага повишеното търсене на качествени и здравословни храни и на вътрешния, и на външния пазар, на подходящите почвено-климатични условия и традиции на страната на страната, който и на намалената употреба на торове и пестициди през последното десетилетие. Това ще допринесе за опазването на природните ресурси и ще създаде нови източници на доход за местните хора.

Компенсирането на земеделските производители, чийто земи попадат в местности по НАТУРА 2000, ще е от съществено значение за изпълнение на мерките за опазване на различните местообитания и видовете, включени в плановете за управление на тези местности.

Отчитайки проблемите, идентифицирани в глава 1, опазването на почвите от замърсяване и деградация е сред приоритетите на втората стратегическа цел. Подкрепата за дейностите, свързани с устойчивото ползване на земеделската земя в необлагодетелствани райони (райони, в които условията за извършване на земеделска дейност са затруднени в сравнение с останалите райони) е друга важна стъпка във формирането на ново мислене по отношение поддържането на селската среда и околния пейзаж. Подпомагането на необлагодетелстваните райони и на планинските райони като част от тях, е от огромно значение за България, изхождайки от факта, че близо 60% от територията на страната са райони с влошени природни характеристики, затрудняващи земеделската дейност. Поради природните затруднения доходът на земеделските производители от тези райони е значително по-нисък от средния доход. Компенсирането на доходите на тези производители е важно за предотвратяване процеса на обезлюдяването и за поддържането на ландшафта в тези райони.

Мерките от ос 2 не могат да разрешат всички проблеми, свързани с опазването на ландшафта и околната среда. Необходим е балансиран и интегриран подход, при който опазването на ландшафта и околната среда е приоритет и за мерките по другите оси.

Втората цел ще допринесе за изпълнение на международните ангажименти на страната по Протокола от Киото, конвенциите по опазване на био-разнообразието, борбата с опустияването и промените в климата.

Дейностите, подкрепени в съответствие с втората стратегическа цел – опазване на биоразнообразието, опазване на водите, устойчиво използване на земите и природните

ресурси ще допринесат за постигането на целта на ЕС от Гьотеборг за устойчиво развитие.

Третата цел е насочена към увеличаване на възможностите за заетост и подобряване на качеството на живот в селските райони. Тази цел отразява напълно третата стратегическа насока на Общността, а именно „подобряване на условията на живот в селските райони и насърчаване на разнообразяването на тяхната икономика”.

В селските райони в България има жизнено селски общности, добре съхранена природа, богати исторически и културни традиции. За да се постигне дългосрочна икономическа и социална устойчивост в тези райони, настоящата тенденция към обезлюдяване и икономически упадък следва да бъде прекъсната. Стратегията на страната в тази насока се основава на развитието на селските райони чрез създаване на нови възможности за заетост и по-добри условия за живот.

Достъпът до и качеството на основните услуги за населението, както и инфраструктурата в селските райони са от особена важност за задържане на населението и за създаването на възможности за заетост. Ето защо значителна инвестиционна помощ следва да се предостави за подобряване на инфраструктурата и осигуряването на услуги за селското население.

Липсата на възможности за работа е основен фактор за ниското участие на местното население в работната сила, високата безработица и ниските доходи в селските райони. Следователно, предприемачеството и развитието на бизнеса в селските райони следва да се насърчава чрез инвестиции в не-земеделски дейности за стопаните и местните хора. Подкрепата следва да бъде насочена към бизнес-начинания, базирани на местните ресурси като селски туризъм и занаяти, както и към начинания, базирани на иновациите и знанието, използването на възобновими източници на енергия и по-добро управление на биомасата.

Мерките подпомагащи дейностите за постигане на третата стратегическа цел ще допринесат за разнообразяването на селската икономика и за създаване на работни места и по този начин отразяват стратегическите цели на ЕС от Лисабон.

Развитието на селските райони ще бъде подкрепяно и чрез създаването на социален капитал и придобиване на умения за разработване и изпълнение на местни подходи за развитие. Такива иновативни подходи ще бъдат подкрепяни чрез оста **Лидер**.

Разработената Програма с мерки за развитието на селските райони за периода 2007-2013 г ще помогне за постигане на стратегическите цели на Националния стратегически план за периода 2007-2013 интегрирани в трите приоритетни области на Общността.

Програмата за развитие на селските райони е съгласувана с други национални планове и програми

Кохерентността на Програмата за развитие на селските райони с националните политики и със стратегическите насоки на Общността е описана в т.7 на ПРСР и е оценена от експертите, извършващи екологичната оценка, по отношение на Европейски и национални стратегически документи и планове за действие. ПРСР е съгласувана с другите национални планове и програми, като връзките са ясно маркирани в отделните документи. Обосновано е съответствието на предложените мерки в Програмата с целите на Националната стратегия по околна среда

Сегашно състояние на околната среда и проблеми, свързани с Националната програма за развитие на селските райони

Благоприятните екологични условия са съществен фактор влияещ на развитието на социално-икономичното развитие на селските райони. Направеният пълен анализ и оценка на сегашно състояние на околната среда в селските райони, позволи да бъдат дефинирани основните екологични проблеми, вследствие на извършваните земеделска и горска дейности в тези региони, които влияят отрицателно на възможностите за икономическо развитие и върху условията на живот.

Развитие на околната среда за периода 2007 – 2013 г. без прилагане на Програмата за развитие на селските райони

Направена е прогнозна оценка на развитието на компонентите на околната среда за периода 2007-2013 г. без прилагане на ПРСР и предвидените в нея мерки. *Прогнозната оценка е осъществена по следния начин:*

- **Определяне на въздействията (матрица на връзките на дейностите с компонентите)** от проблемите и добрите страни, определени за всеки един компонент, са извлечени дейностите, които са причина за сегашното състояние на околната среда и са отразени в матрицата за връзките; със знака «✓» са отбелязани дейностите, които имат връзка с компонентите на околната среда;
- **Описване на въздействията (матрица на въздействието).** Степента на въздействие е описана само за дейности, за които е установено, че имат връзка със състоянието на околната среда. За всеки компонент е оценено прогнозното развитие, като се вземат предвид съвременното състояние и тенденциите в сегашното развитие на базата на интензитета на съответната дейност – като се оценява дали въздейства положително или отрицателно и степента на въздействие по скала.
- **Оценката на въздействието е дадена със степента на значимост**

Прилагането на настоящата политика на ползване на земите в селското и горското стопанство като цяло има отрицателно въздействие върху околната среда поради замърсяване, влошаване качествата на природните компоненти и загуба на биологично разнообразие.

През последните 15 години употребата на изкуствени торове и химикали намаля значително в сравнение с предходни години и отводнителните системи не действат на много места. Вследствие на приватизацията обширни площи с монокултури бяха трансформирани в мозаечен по характер земеделски ландшафт с разнообразни типове ползване. Всичко това допринесе за частичното възстановяване качествата на природните компоненти и стабилизиране състоянието на биологичното разнообразие. Но с присъединяването към Европейския съюз и интензификацията на селското и горското стопанство само на базата на конвенционални практики, както и уедряването на земите скоро ще премахне ефекта от екстензификацията и дори ще акумулира негативното въздействие на сегашната политика. Въздействията върху природните компоненти са представени в **таблица 8.3.3.**

Екологични характеристики на териториите, които се очаква да бъдат значително повлияни от прилагането на Програмата за развитие на селските райони

Структура на земната територия на България се доминира основно от гори – 33.47%, селскостопански площи – 57.44% (78.05% обработваема земя), водни течения и водни площи – 1.81%. Тъй като Програмата за развитие на селските райони е предназначена за прилагане в селските райони в земеделския и горския сектори, изпълнението на

Програмата има най-значително влияние върху околната среда що се отнася до териториален обхват – около 92% от земната територия на страната. Затова, селскостопанската площ (обработваема земя и пасища), горите и влажните зони са местообитанията които вероятно ще бъдат значително повлияни от Програмата. Около 5% от територията на страната е включена в защитени територии, но само около 2.7% от тях са строго защитени. Поне 23% от земната територия се очаква да бъде включена в мрежата на НАТУРА 2000 (включително голяма част от системата от защитени територии). Очаква се ПРСР да има пряко влияние върху не строго защитените територии, както и върху местата от мрежата на НАТУРА 2000.

Съществуващи екологични проблеми имащи отношение към Програмата за развитие на селските райони

Благоприятните екологични условия са съществен фактор, влияещ на развитието на социо-икономичното развитие на селските райони. За съжаление, няколко екологични проблеми в тези региони влияят отрицателно на възможностите за икономическо развитие и върху условията на живот в тези региони. Основните екологични проблеми, които имат отношение към селските райони, съответно към Програмата за развитие на селските райони, са следните:

- *Загуба на местообитания и биоразнообразие*

Промяна в земеползването като трансформирането на ливади и пасища в обработваеми площи, овощни градини, лозя или гори, както и обезлесяването, отводняването и преразпределянето на земите водят до загуба на местообитания и биоразнообразие. Премахването на елементите на ландшафта също води до загуба на местообитания.

- *Изоставяне на земя*

Типа земеползването е най-значителният спорен въпрос в земеделието и горското стопанство, който би могъл да има отрицателен, както и положителен ефект върху околната среда. Загубата на местообитанията се причинява от пресушаването на влажни зони и нарушаването на водния режим посредством каптиране на извори и водохващания. Има тенденция към намаляване на обработваемите площи особено в планинските и необлагодетелствани региони, отличаващи се с опустяване на земята и прекомерно разпространение на плевели. Броят на пасищата, ливадите и земите с висока природна стойност е намалял значително поради изоставяне или трансформация и предразполага към негативно влияние върху екосистемите и селскостопанския ландшафт, което води до загуба на биоразнообразие в тези области.

- *Влошаване състоянието на местообитанията*

Влошаването на състоянието на местообитанията се причинява от употребата на изкуствени торови и химични препарати в селското стопанство, неустойчивото управление на тревисти местности, обработваеми площи и гори, развитие на инфраструктурата, свръхексплоатация на ресурсни видове, безпокойство, тровене и избиване на животни.

- *Ерозия на почвата*

Основният екологичен проблем на българското земеделие е ерозията на почвите. Предпоставка за появата и се явява провеждането на неправилна обработка и торене на почвите, неправилно напояване (иригационна ерозия) и изсичане на горската растителност и пожарища, особено при наклонени терени, в планинските райони. Изсичането на горите и полезащитни горски пояси в равнините райони е довело до появата на ветрова ерозия. Ерозираните почви са слабопродуктивни и непривлекателни

за извършване на земеделски дейности на тях. Често в районите със силна ерозия се наблюдава негативна промяна и в ландшафта.

- *Вкисляване и дехумизация на почвата*

Неправилно торене с високи торови норми в продължение на години е довело до дехумизация на някои почви и вкисляване.

- *Замърсяване на почвата*

Прекомерна употреба на препарати растителна защита при трайните насаждения води до замърсяване на почвите с тежки метали в резултат на третиране с медни препарати. Замърсяването на почвите с негодни и с изтекъл срок пестициди от складове, неотговарящи на изискванията за безопасно съхранение на опасни отпадъци е проблем, който е в процес на решаване с масовото въвеждане на Б-Б кубовете за съхранение на пестициди из цялата страна.

- *Замърсяване на повърхностните и подземните води*

Качеството на подземните и повърхностните води е негативно повлияно от прилагането на интензивно неприлагащо добри земеделски практики земеделие -замърсяване с нитрати от торене и съхранение на оборски тор, замърсяване с негодни пестициди, липсващи и недоизградени пречиствателни съоръжения в преработвателните предприятия и населени места, както и стари индустриални замърсявания.

- *Замърсяване на въздуха*

Екологични проблеми по отношение замърсяване на атмосферния въздух са вследствие на неконтролираното натрупване на торови маси в животновъдни ферми, нерегламентирани сметища и използване на гориво с лошо качество за битови нужди в редица малки населени места в селските райони, използване на морално и физически остаряла транспортна и селскостопанска техника, лошо състояние на селищната инфраструктура (междуселищни пътища).

- *използването на химически торове и химико-синтетични препарати за растителна защита,*

Повишеното съдържание на пестициди в почвата води до отлагането им в селскостопанските продукти, които се консумират директно от човека и предизвикват увреждане на здравето. Увреждания на организма на земеделските фермери могат да настъпят и при обработка на замърсена с пестициди почва.

- *Ползване на вода с повишено съдържание на нитрати*

Най-често замърсяването с нитрати се среща във водите на плитки подземни водоизточници (извори, кладенци, дренажи, сондажи), разположени в местности с обработваеми земеделски земи, в близост до населени места или черпещи вода от незащитени водоносни хоризонти. Проблемът с повишеното съдържание на нитрати има здравна значимост

С помощта на корелационна матрица е оценена взаимовръзката между основните екологични проблеми, които имат отношение към селските райони, съответно към ПРСР. Оценката доказва, че неприлагането на ПРСР ще има вредни ефекти, както върху околната среда, така и върху устойчивото развитие, предизвиквайки:

- Допълнително замърсяване на повърхностните и подземни води с торове и химикали, поради неприлагане на добрите земеделски практики и биологично земеделие, неизграждане на нови обекти за депониране на торова маса и

отпадъците, неизграждане на пречиствателни съоръжения за пречистване на отпадъчните води в преработвателните предприятия и животновъдни ферми, неизграждане на канализационни системи в малките населени места.

- Допълнително замърсяване на почвите и увеличаване на деградационните проблеми поради неприлагане на добрите земеделски практики и биологична земеделие и изоставяне на земеделските земи и пасища,
- Допълнителна загуба на биологичното разнообразие и липса на картиране и защита на зоните в рамките на НАТУРА 2000
- Намаляване на атрактивността на малките и големите градове за развитие на малък и среден бизнес и туристическа дейност.

Екологичните цели за опазване на околната среда, които са от съществено значение за ПРСР са дефинирани на базата на анализа на сегашното международно, европейско и българско законодателство и са в съответствие с компонентите на околната среда. Основните екологични цели са дадени в **таблица 8.6.1** в приложение.

Оценена е взаимовръзката между екологичните цели и целите на ПРСР, която има положителен характер за повечето планирани дейности. Липса на връзка или отрицателен характер се констатира при някои от мерките по първа приоритетна ос, където тяхното прилагане въздейства негативно и не могат да бъдат постигнати екологичните цели, ако не се предвидят и регламентират мерки за намаляване и възможно най-пълно отстраняване на вредното въздействие върху околната среда.

Оценка за вероятни значими въздействия на Програмата за развитие на селските райони върху околната среда

Методология на оценката

В съответствие с изискванията на чл.3, запетайка 5, Оценителят е направил оценка на въздействията върху околната среда, които са свързани с ПРСР. Оценката е направена в две различни фази:

1) Оценка на въздействието на Програмата върху:

- Структурата на свързаните с програмата проекти или дейности.
- Структурите/рамките на други свързани с плана планове и програми,
- Интегриране/свързване на въпроси за околната среда със специална референтност/значение по отношение на устойчиво развитие

2) Оценка на въздействията върху околната среда, в резултат на отделна мярка и в случаи, които повече се отнасят към отделна под-мярка или при изследване на свързани/подобни случаи.

Всяка мярка е оценена по отношение на въздействията ѝ върху следните фактори: биоразнообразие, население, човешкото здраве, фауна, флора, почва, вода, въздух, климатични фактори, материални придобивки, културно наследство, включително и архитектурно и археологическо наследство, ландшафт.

Всяко едно въздействие е оценявано в съответствие с качествен мулти критерийен подход, който включва и вторични, кумулативни и синергични, кратко, средно и

дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия и ефекти.

Използваната матрица за оценка има 10 степенна скала в зависимост от критериите. Стойностите на оценка на въздействие са следните:

0 = положително въздействие

От 1 до 7 – няма значително отрицателно въздействие

от 8 до 10 - значително отрицателно въздействие

Легенда към матрицата е дадена в приложението.

Оценка на мерките определени по приоритетните оси на Програмата за развитие на селските райони по компоненти на околната среда и на фактори, които ѝ въздействат

Мерките са разпределени в три оси съобразно приоритетите на Общността. Определянето на въздействията е направено на базата на съществуващите познания за състоянието на биоразнообразието (флората, фауната, хабитатите), почвите, водите, въздуха и климата, здравния риск, населението, ландшафта и културното наследство, известните екологични проблеми породени от земеделските и горско-стопанските дейности, както и на базата на стандартна методика за оценка на въздействията.

Естеството на ПРСР, не позволява точно да се предвиди мястото, естеството и влиянието на действията. Затова екологичната оценка не оценява точните екологични влияния на Програмата, а по-скоро предоставя индикация на влиянието и предлага начини за намаляване на негативните въздействия

С помощта на матрица за оценка дадена в таблица 8.7.1. в приложението е определена степеня и посоката на въздействие, което мерките от Програмата оказват върху компонентите на околната среда. Анализът показва, че от общо оценявани 27 мерки само при 9 има напълно положително въздействие от прилагането им. В повечето от останалите мерки въздействието върху различните компоненти на околната среда е незначително и се изразява в стойности от 1 до 7 по 10 степенната скала за оценка на матрицата. В 3 от мерките се очаква да имат значително отрицателно въздействие. Основните негативни въздействия са преди всичко върху биологичното разнообразие и ландшафта.

Оценка на значителността на въздействие

Нарастващият брой на фермерите прилагащи добрите земеделски практики и сертифициращи фермите си за биологично производство, както и задължителното спазване от останалите земеделски производители на изискванията на Регламент 1782/2003 за спазване на стандартите на Общността ще предизвика подобряване на качеството на околната среда, в частност по отношение на водите, почвите, човешкото здраве, ландшафта и биоразнообразието.

Дейностите, извършвани с цел поддръжка и възстановяване на естествената околна среда ще допринесат за гарантиране поддържането на привлекателния ландшафт и високата степен на биологично разнообразие, а също и повишаването им в регионите, като по този начин те съществено ще допринасят за повишаване на качеството на живот на гражданите в селските райони и ще представляват стимул за привличане на инвестиции за развитие.

Съответните дейности от Програмата за развитие на селските райони ще допринесат за намаляване на различията между страните - членки на ЕС, България и между отделните региони в България.

Независимо от значителните положителни влияния, които вече бяха споменати осъществяването на ПРСР може да бъде съпроводено и с негативни влияния върху околната среда. Въпреки негативното влияние върху биологичното разнообразие, неприлагането на инфраструктурните дейности (водоснабдяване, канализация, напояване, пътища и др.) както и несъздаване на условия за отдих и спорт, ще доведат до значителен здравен риск за населението и влошаване на качеството на живот в селските райони. При ефективно управление на водните ресурси, което ще бъде осъществено с басейновите планове за управление, водите използвани за водоснабдяване и напояване няма да доведат до нарушаване на водния баланс на водните екосистеми (реки, езера, изкуствени водоеми).

Тъй като Програмата за развитие на селските райони не предвижда мерки за намаляване на този негативен ефект, се препоръчва прилагане на основни принципи и практики за смекчаване на въздействието, като тези описани **в точка 8.8.**

Мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последствия от реализацията на Програмата върху околната среда

Мерките от ПРСР, прилагането на които предизвикват значителен негативен ефект са дадени и анализирани в точка 8.7.1.2. на доклада за ЕО. За намаляване на негативния ефект от тяхното прилагане е необходимо провеждането на превантивни мерки. Превантивните мерки за предотвратяване и минимизиране на възможните негативни ефекти и потенциалните рискове за околната среда могат да съдържат няколко елемента, които да бъдат изпълнявани на подходящ етап от изпълнението на ПРСР. Изпълнението на Програмата може да бъде оптимизирано, чрез предложените принципи, практики и мерки за смекчаване на ефектите, които следва да бъдат изпълняване по време прилагането на конкретните мерки. За мерките, чийто дейности оказват негативния ефект върху компонентите на околната среда трябва:

- Прилагане на нормативната уредба на европейско и национално ниво;
- Използване на най - добрите налични технологии и прилагане на добрите земеделски и горски практики;
- Сертифициране на операциите по стандартите на ISO (ISO 9000, ISO 14000)

Мотиви за избор на разглежданите алтернативи за решаване на екологичните проблеми на определените в Програмата мерки, предвид изискванията за опазване на околната среда

Разглежданата ПРСР не предлага алтернативи. Такива могат да се търсят само за мерките със значителен негативен екологичен ефект върху околната среда. Разгледани са три алтернативи

- сегашно състояние без прилагане на Програмата или нулева алтернатива;
- прилагане на мерките както са предложени в Програмата –I-ва алтернатива;

- прилагане на вариант на мерките с взети в предвид мероприятия за намаляване на вредното въздействие върху околната среда

Оценките са дадени в таблица 8.9.1 в приложението.

Оценяващият екип разглежда *нулевата алтернатива* като *неприемлива*, тъй като това би допринесло за засилване на съществуващите екологични проблеми в селското стопанство.

I-вата алтернатива, прилагането на мерките както са предложени в ПРСР и оказващи значителен негативен ефект върху някои компоненти на околната среда, оценителите препоръчват да не бъде прилагана, поради засилване на вредното въздействие върху съответния компонент.

II-та алтернатива, която включва прилагане на вариант на мерки от ПРСР, отчитащ съответните посочени в *точка 8.8* мерки за предотвратяване и намаляване на вредното въздействие върху околната среда, оценителите препоръчват да се приеме и вземе в предвид при изготвяне на изискванията за прилагане на съответните мерки от Програмата

Описание на предвидените мерки относно мониторинга в съответствие с чл. 10 на Директивата за стратегическа оценка и чл. 86.ал.3 т.9 на ЗООС

Наблюдението и оценката ще се основават на насоките дадени в Общата рамка за наблюдение и оценка (ОРНО) и ще отчитат напредъка в прилагането на Програмата чрез индикаторите за договорирани средства, за изпълнени дейности/проекти, за постигнатите резултати и дългосрочно въздействие на Програмата. В Националния стратегически План е заложена система от индикатори, включително такива за резултатите и въздействието на ПРСР, базови индикатори по отношение на текущото положение и целите, както и допълнителни индикатори, отразяващи спецификата на страната.

Наблюдението ще събира информация за договорените средства, за реализираните дейности и инвестиции, включително и тези насочени към опазване на околната среда, като ще се следят общите индикатори изисквани по ОРНО, както и допълнителни индикатори специфични за ПРСР. Създадените при САПАРД системи за наблюдение и оценка ще бъдат разширени и променени за нуждите на ПРСР 2007-2013 г

Резултати от консултациите

Осъществяването на обществени консултации в рамките на процеса на ЕО бе проведено в съответствие със схемата за провеждане на консултации с компетентния орган Дирекция “Превантивна дейност” в МОСВ и с обществеността по отношение на ЕО на ПРСР,

В периода Юли - Август 2006 бяха създадени работни групи за изработване на мерките от ПРСР (7 работни групи за мерките по ос I, 2 работни групи за мерките по ос II, една работна група за мерките по ос III и една работна група по мерките от ос IV и “Лидер”). Като членове на работните групи са включени представители на държавни организации, неправителствени организации, професионални и други организации в рамките на съответните мерки, както и експерти от дирекциите на МЗП и от Разплащателната агенция. Работните под-групи по приоритетните оси имаха няколко срещи за обсъждане текстовете на отделните мерки. Обсъдена беше и първия вариант на Предварителната оценка съдържаща Екологичната оценка на мерките. Работните

под-групи по приоритетна ос 1 проведеха две срещи, по ос 3 проведеха три срещи и по ос 4 (Лидер) проведеха 5 срещи.

За проучване на общественото мнение бе публикуван на интернет страницата на МЗП въпросник. След получаване на отговорите от предложения въпросник, обобщените и анализирани резултати ще бъдат приложени в окончателния доклад за екологична оценка

Заключения и препоръки на Екологичната оценка на въздействието върху околната среда

Подобни на други стопански сектори отрицателното въздействие на земеделието върху околната среда намалява през последните 9 години. Това се дължи на намаляването на земеделското производство от една страна. От друга страна въвеждането на ново законодателство и политика по отношение на опазване на околната среда също е допринесло за предотвратяване и намаляване на вредното влияние върху околната среда в сектора. Следва да се отчете особеностите на земеделието в страната – приоритет се дава на интензивното развитие на производството, което е потенциална заплаха за опазването на околната среда, но от друга страна запазените в екологично отношение райони на страната предполагат развитие на биологично земеделие, чиято продукция има добри перспективи на европейския и световен пазар.

Някои от мерките следва да се разработят по-подробно, за да се осигури прецизна оценка на въздействието върху околната среда. Нормативните документи по опазване на околната среда на национално и европейско ниво и действията по намаляване на въздействието върху околната среда, следва да се прилагат по отношение на мерки, които имат потенциал да навредят. Това ще предотврати и минимизира евентуални негативни последици и заплахи за околната среда при изпълнението на Програмата за развитие на селските райони.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Таблица 8.3.3. Очаквано въздействие върху компонентите на околната среда без прилагане на Програмата

Компоненти и фактори	Въздействие върху компонентите на без прилагане на Програмата	Степен на въздействие
Въздух	Влошаване качеството на атмосферния въздух от вредните емисии на NH ₃	Временно въздействие пряко, териториално
Климат	Възможно увеличаване на емисиите на NO ₂ над допустимото Ако не се прилагат ДЗП да се спазват целите на Протокола от Киото за емисии от селскостопански дейности	Вторично въздействие, непряко, териториално, краткотрайно
Повърхностни и подземни води	Влошаване на качеството на повърхностни и подземни води от дифузно замърсяване от земеделски дейности поради невъвеждане на добри земеделски практики и зауствания на непречистени отпадъчни води в земните недра и водни обекти в малките населени места.	Кумулативно въздействие, пряко, териториално, постоянно
Почви и земя	Увеличаване на дифузното замърсяване на почвите и деградационните процеси поради невъвеждане на добри земеделски практики и	Кумулативно въздействие директно, постоянно

	неизползваемост на земите и пасищата-ерозия	
Ландшафт	Промяна на ландшафта и разрушаване на елементите му Създаване на мозаечни местообитания	Отрицателно въздействие Положително въздействие
Биоразнообразие и защитени територии	Загуба на биологично разнообразие;	Значително отрицателно въздействие, пряко/непряко, постоянно;
	Разрушаване, фрагментация и влошаване на местообитанията;	Значително отрицателно въздействие; пряко, постоянно
	Не устойчиво ползване на ресурсните видове;	Значително отрицателно въздействие, пряко/непряко, постоянно;
	Незадоволително управление на защитените територии	Отрицателно, дългосрочно, териториално
Отпадъци	Тенденция към влошаване поради продължаване депониране на отпадъци на нерегламентирани сметища от малките населените места.	Вторично въздействие, постоянно
Културно наследство	Опасност от ограбване и/или унищожаване на археологични, исторически или културни паметници.	Временно въздействие
Здравен риск	Здравен риск за населението от некачествени и замърсени хранителни продукти и недостиг на питейна вода	Кумулативно въздействие, пряко, постоянно

Таблица 8.6.1. Екологични цели

Компонент	Екологична цел
Биологично разнообразие Флора, фауна и хабитати	Защита на застрашени видове и хабитати, съхраняване на уникални екосистеми и устойчиво ползване на природните ресурси Спиране загубата на биологично разнообразие до 2010 година Възстановяване на разрушени местообитания
Въздух	Намаляване на опасностите за екосистемата, човешкото здраве и качеството на живот, произтичащи от атмосферните емисии
Климат	Спазване на ангажиментите по РКОНИК, Протокола от Киото и свързаните с тях международни и европейски договорености
Води	Подобряване качеството на повърхностните и подземни води, недопускане на наднормено замърсяване и ефективен контрол и управление на водните екосистеми.
Почви	Опазване продуктивните и екологични функции на земите и запазване характерът на земеползване, устойчивото управление на земните ресурси.
Ландшафт	Опазване на разнообразието, красотата и стойността за отпих на природата и ландшафта
Културно наследство	Опазване на разнообразието и индивидуалността, на природното и културно наследство
Здравен риск	Намаляване на вредното въздействие от прилагането на химически препарати и от консумация на замърсени храни и води.

Легенда към матрицата за оценка

РЕЗУЛТАТ	КРИТЕРИИ
0	Изпълнението на мярката оказва положителни въздействия
1	Въздействието е много малко .
2	Изпълнението на мярката може да предизвика временни въздействия.
3	Изпълнението на мярката може да предизвика краткосрочни въздействия
4	Изпълнението на мярката може да предизвика вторични въздействия .
5	Изпълнението на мярката може да предизвика кумулятивни въздействия .

6	Изпълнението на мярката може да предизвика синергистични въздействия
7	Изпълнението на мярката може да предизвика вторични, кумулативни и синергистични въздействия
8	Изпълнението на мярката може да предизвика значителни вторични, кумулативни, синергистични, въздействия. Дейностите са строго съответни на Директивите на ЕС за околната среда и българското екологично законодателство. Въздействието може да бъде премахнато чрез мерки за смекчаване/компенсиране.
9	Мярка, която оказва значителни, средно или дългосрочни временни/постоянни въздействия върху околната среда. Тук дейностите са строго съответни на Директивите на ЕС за околната среда и българското екологично законодателство. Въздействието може да бъде премахнато чрез мерки за смекчаване/компенсиране.
10	Мярка, която оказва значителни и постоянни въздействия върху околната среда. Тук дейностите са строго съответни на Директивите на ЕС за околната среда и българското екологично законодателство. Въздействието може да бъде премахнато чрез мерки за смекчаване/компенсиране.

Оценка

0 = положително въздействие

От 1 до 7 – няма значително отрицателно въздействие

от 8 до10 - значително отрицателно въздействие

Таблица 8.7.1. Матрица за оценка

„Мерки	Код	Биоразнообрази е	Флора	Фауна	Хабитати	Здравен риск	Население	Ландшафт	Културно наследств о	Почви	Повърхностни и подземни води	Въздух	Климат	Отпадъци
1	2	3	4	5	6	7	8	9	9	11	12	13	14	
Ос 1														
Професионално обучение и информационни дейности, включително разпространяване на научни познания и иновативни практики за заетите в земеделието, хранителната промишленост и горите	111	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Създаване на стопанства на млади фермери	112	0	0	0	0	0	0	0	n.a.	0	0	0	0	0
Консултантски услуги	114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Модернизиране на земеделските стопанства	121	6	7	8	8	3	0	5	n.a.	4	4	1	0	2
Подобряване на икономическата стойност на горите	122	1	1	2	0	0	0	3	n.a.	4	3	0	0	1
Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти	123	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	0	3
Сътрудничество за разработване на нови продукти, процеси и технологии в земеделието, хранителната промишленост и горския сектор	124	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	0	0	0	0
Подобряване и развитие на инфраструктура, свързана с развитието и адаптацията на земеделието и горите	125													
<i>Селскостопански пътища</i>	125-1	4	4	4	5	0	0	4	n.a.	5	n.a.	n.a.	0	2
<i>Горски пътища</i>	125-2	7	7	7	8	0	0	4	n.a.	5	n.a.	n.a.	0	2
<i>Управление на водата</i>	125-3	9	8	8	9	n.a.	0	8	n.a.	5	4	n.a.	0	2

Инвестиции в селски туризъм	311-1	6	6	6	7	0	0	4	2	1	3	n.a.	n.a.	3
Инвестиции в местно занаятчийство	311-2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2
Инвестиции за социализиране в стопанството	311-3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	0	n.a.	n.a.	2	3	2	n.a.	1
Инвестиции в преработка и директна продажба на продукти в самото стопанство	311-4	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.	3	2	n.a.	2
Създаване на работилници за поддръжка и ремонт на селскостопански машини и машини за комунални услуги	311-5	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.	2	n.a.	n.a.	1
Възобновими източници на енергия	311-6	2	2	1	2	0	0		n.a.	n.a.	n.a.	0	0	0
Помощ за създаване и развитие на неземеделски бизнес	312	1	1	2	3			1	n.a.	2	4	2	0	0
Насърчаване на туристическите дейности	313	4	4	7	7	0	0	6	0	2	3	n.a.	n.a.	3
Основни услуги за икономиката и населението в селските райони	321	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	0	0
Обновяване и развитие на селата	322	5	5	5	7	0	0	4	0	2	3	n.a.	n.a.	2
Опазване и подобряване на селското наследство	323	0	0	1	0	0	0	0	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Насърчаване на местното участие и развиване на умения за изготвяне и прилагане на местни стратегии за развитие	341	1	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	n.a.
Лидер														
Прилагане на местни стратегии за развитие	41	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сътрудничество	421	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Управление и текущи разходи на МИГ, придобиване на умения и съживяване на територията	431	n.a.	1	1	1	1	0	n.a.	1	1	1	1	0	0

Таблица 8.9.1. Матрица за оценка на алтернативите

МЕРКИ	Алтернативи	Бообразно образие	Флора	Фауна	Здравен риск	Население	Ландшафт	Култ. наследство	Почви	Повърх. и подземни води	Въздух	Климат	Отпадъци
121	0	9	9	9	4	4	8	n.a.	6	5	3	0	4
	I	6	7	8	3	0	5	n.a.	4	4	1	0	2
	II	0/5	0/5	0/5	1		0/5	n.a.	3	2	0	0	1
125-1	0	7	8	8	1	1	5	n.a.	7	n.a.	n.a.	1	3
	I	4	4	4	0	0	4	n.a.	5	n.a.	n.a.	0	2
	II	3	3	3	0	0	4	n.a.	5	n.a.	n.a.	0	2
125-2	0	8	9	9	1	1	7	n.a.	7	n.a.	n.a.	1	3
	I	7	7	7	0	0	4	n.a.	5	n.a.	n.a.	0	2
	II	3	3	3	0	0	4	n.a.	5	n.a.	n.a.	0	2
125-3	0	8	7	7	n.a.	1	7	n.a.	7	6	n.a.	1	3
	I	9	8	8	n.a.	0	8	n.a.	5	4	n.a.	0	2
	II	0/5	0/5	0/5	n.a.	0	5	n.a.	5	2	n.a.	0	2
125-4	0	5	5	5	n.a.	2	7	n.a.	5	n.a.	n.a.	2	n.a.
	I	7	7	7	n.a.	0	7	n.a.	5	n.a.	n.a.	0	n.a.
	II	4	4	4	n.a.	0	5	n.a.	4	n.a.	n.a.	0	n.a.
126	0	9	9	9	7	7	9	n.a.	4	4	n.a.	n.a.	4
	I	6	6	8	0	0	4	n.a.	3	2	n.a.	n.a.	1
	II	5	5	5	2	2	5	n.a.	1	2	n.a.	n.a.	1
311	0	5	5	5	n.a.	4	5	3	4	5	n.a.	n.a.	5
	I	6	6	6	0	0	4	2	1	3	n.a.	n.a.	3
	II	0/2	0/2	0/2	n.a.	2	2	0	1	2	n.a.	n.a.	1
313	0	5	5	9	n.a.	0	5	0	4	4	n.a.	n.a.	5
	I	4	4	7	0	0	6	0	2	3	n.a.	n.a.	3
	II	2	2	2	n.a.	0	2	0	1	1	n.a.	n.a.	1
322	0	9	9	9	n.a.	1	7	3	4	7	n.a.	n.a.	4
	I	5	5	5	0	0	4	0	2	3	n.a.	n.a.	2
	II	0/5	0/5	0/5	n.a.	0	0/4	0	0	3	n.a.	n.a.	1

